

Veger

Kovara siyasî, candî, Hunerî, dîrokî û Lêkolîni ya kurdên Anatoliya Navîn

8

ÎLON 2004

Kovara Kurdên Anatolîya navin

3 Mehan Carê Derdikeve/ 3 Ay da bir çîkar
Tidskriften utkommer 4 nummer per år

Komisyona Weşanê / Genel yayın kurulu:

Abdullah Kaya, Ali Fuat Gürsel
Ahmet Gezer, Dilşad Nûdem
Murat Alpavut, Roni Yıldırım
Yusuf Özden

Navnişan/Adres:

Stil-Offset AB

Box 226

142 02 Trångsund/Sweden

Tel: 0046 8 771 20 01/02

Fax: 0046 8 771 25 23

E-post: info@stil-offset.se

Belavkirin/Temsilcilikler:

Murat Alpavut

Friedhof str 3

47877 Willich / Deutschland

Danmark

A. Gezer

Sofiawej 56 9000 A Albårg

Denmark

Holland

Roni Yıldırım

Duindoorn str. 19-1

1032 cm Aden

Österreich

Hurşit Aktan

Ausstein Gasse 22-4-21

8020 Graz

Swissre

İbrahim Candan

Ring str 7

3052 Zollikofen Bern/Schweiz

Buha / Fiyatı

5 Euro

Konto:

Deutchebank Krefeldt

Konto nr : 7104953

BLZ: 32070024

Her nivîskar berpîrsyarê nivîsên xwe ye.
Mafê redaksiyonê heye ku nivîsên ji vegeer"ê
re tînsêrast û kurt bike. Nivîsên ji Veger"ê re
tên ger çap ji nebin ji xwêdiyan re nayên
vegerandin.

Veger de yayinlanan yazilar yayın kurulu
tarafından belirlenir.

Yayinlanan yaziların sorumluluğu yazarlara aittir.
Yayın kuruluna gönderilen yazılar iade edilmez.

Çap / Baskı

Stil-Offset AB

www.stil-offset.se

ISSN 1652-4144

☐ Pêşgotin		1
☐ Veger`den		2
☐ Duymak istemediğimiz bir haber Tavsançalı	Mazlum Pîr	6
☐ İç Anadolu Kürtleri Festivalde Buluştu	Murat Alpavut	9
☐ Kîme Ez	Artîn	12
☐ Umut`a Mektup	Oğuz Berk	16
☐ Derbas bû	Brûsk Baran	20
☐ Gavlrên Petrolcî, Çenteyê Pereyan		
û kerên serxweş	Dilşad Nûdem	21
☐ Savar (Zad)	Ahmet Gezer	28
☐ Pirsgirêka jinan	Ayşe Güler	29
☐ Cennet ülkesinde Umut	Kutsi Bayhan	32
Yolculuğu Derbeder ve Diaspora		
☐ PANORAMA	Abdullah Kaya	34
☐ Çîrok	Ahmet Gezer	42
☐ Ey Hêlinê	Dilşad Nûdem	44
☐ Li Swêd yekitiya Kurdan		45
☐ Gûnden me / Köylerimiz	Ömer Yüce	46
☐ Werê Hê Lawo	Ahmet Gezer	52
☐ Birtî	Gürsel Qemerî	53
☐ Kürt Müziği	Gürsel Qemerî	54
☐ Ji Gûndê Altılara heta Alby`ye	Ayşe Güler	60
☐ A`raf	Brûsk Baran	62
☐ Amacımız Kürt müziğini Avrupa`da tanıtmak	Murat Alpavut	64
☐ Rinda min	Xizan Şilan	68
☐ Festîvala Xelikên jêrî	Kadir Çelik	69
☐ Panorama Wêneyan	Besê Özden	71
☐ Kî dikane bîne ziman	Dilşad Nûdem	74
☐ Gundên Kurdên Anatolîya navin	Fırat Özden	75

Pêşgotin

Merhaba Xwendevanên Hêja,

Veger gihêşt hejmara 8'mîn. Lê mixabin ji sebebên ne di destê me de dereng digêhe destên we.

Di vê hejmarê de nivîsên li ser kurdên anatole û çîrok û klamên ji kurdên anatolê heman temamê kovarê girtine.

Di serî de nûçeya Festîvala Kurdên Anatolîya Navîn ku Murat Alpavut nivîsî cih digire.

Kurteçîroka Oğuz Berk bi tirkî nivîsî "Umut'a Mektup" (Ji Umut re Name), ku li ser Anatolîya navîn koçkirina avrupa ye, bawerim mizgîna nivîskarekî nû dide me. Eynî mijar Kutsî Bayhan di vê nivîsa xwe Dîyaspora de nivîsiye. Bawerîn hûn ê bi her du nivîsan jî qaîl bibin.

Di hevpeyvîna Koma Anatolîya Navîn de hûn ê ditînen endamên vê komê yên li ser muzîkê bibîn.

Hevalê me Dilşad Nûdem di kurte çîroka xwe "Gawirên Petrolcî, Çenteyê Pereyan û Kerên Serxweş" de jîyana kurdên anatolê di navbera 1960 û 70'yî de, bi motîf û ûslûba kurdî û bi awayê çîrokkirina (hikayeleştirme) kurdî ya klasîk anîye zimên.

Di vi hêjmarê de em gundekî Aksarayê didin nasandîn. Boksorê kurd Omer Yuçe li ser gundê xwe Gundê Qalê (Kale Balta Köyü) nivîseka berfireh amade kirîye.

Em hevî dikin kû ji vê bi şunde em gundên Kirşehîr, Yozgat û bajarê din bidin nasîn.

Hevalê me Ahmet Gezer du çîrok û kilamek berhev kirîye. Wek hûn jî dizanin yek ji armanca Vegerê kultûra devkî ya li Anatolê binivîsîne (yazili hale getirmek). Em bang li însanê xwe dikin ku ji bo nivîsandina va berheman hinek xwe biêşînin. Çimkî belkî so(sibê) ji bo vê dereng be.

Derketina hejmara me ya 9'an rasta salvegara roja şehîtbûna Apê Mûsa te. Em hevî dikin ku emê bi biraziyê Apê Mûsa, Seyîtxan Anter re li ser jîyana Apê Mûsa ya li Zivingê û yên ku li ser jîyana Apê Mûsa ku herkes nizane hevpeyvînekê bikin û bîranînen hîn însanan yên li ser Apê Mûsa

Heta hêjmaraka nû bimînin di xêr û xweşiyê sde.

Veger

Veger`den

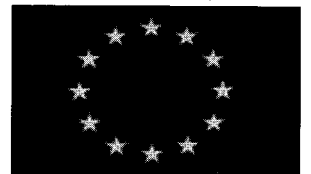
Sıcak yaz aylarını geride bırakıp sonbaharın serin günlerini yaşadığımız şu günlerde yeni bir sayıyla merhaba diyoruz...Yaklaşık iki yıldır çıkmakta olan derginiz Veger,sizlerden gördüğü yoğun ilgiyle bugün 8.ci sayısına ulaşmış bulunmakta. Her ne kadar 8.ci sayıya ulaşmış bulunmaktaysak ta hala eksikliklerimizin olduğunu doğal olarak kabul etmekteyiz.Ancak her yeni sayıda bu eksikliklerimizin ortadan kaldırılması yönünde çabalarımızı artırarak, sizlere layık,ihtiyaçlarınıza ve istemlerinize cevap olabilmek asıl amacımız.

Değerli okurlar,geçen sayıdan bu sayıya kadar önemli olayları kısaca hatırlarsak,Avrupa Birliği ülke sayısının 1 Mayıs'tan itibaren 25 ülkeye çıkarılması,28 Mart yerel genel

seçimleri,Hollanda'nın Rejsweek kentinde Orta Anadolu Kürt Kültür Festivali, Irak'ta işkence olayları,Kongra-Gel'e bağlı Halk Savunma Kuvvetlerinin (HPG) 1 Hazirandan itibaren yaklaşık 6 yıldır sürdürdüğü tek taraflı ateşkesi bozduğunu ilan etmesi,Kürt Halk Önderi sayın Abdullah Öcalan'ın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesindeki davasının başlaması,10 yıldan fazla zamandır cezaevinde tutulan DEP li milletvekillerinin salıverilmesi,devletin resmi televizyonu TRT'de Kürtçe yayınların başlaması,Avrupa Parlamentosu seçimlerinin yapılması,Avrupa Futbol Şampiyonasının başlaması olarak özetleyebiliriz.

Tabi bizim açımızdan hoş olmayan bir gelişme Tavşançalı Kasabasında şanan tatsız olaydı. Bu konuda bir değerlendirmeyi ileriki sayfalarda bulacaksınız.

Bildiğiniz gibi Avrupa Birliği (AB) üye sayısı ,10 yeni aday ülkenin katılımıyla 25 ülkeye ulaştı. Türkiye'nde yaklaşık 40 yıldır içerisine katılmaya çalıştığı AB,Türkiye'nin Kopenhag siyasi kriterlerini yerine

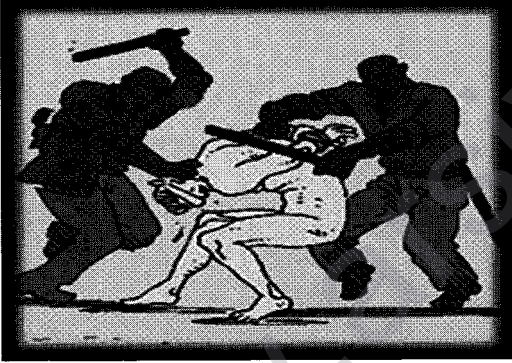

getirmemesi nedeniyle henüz katılım için tarih bile verilmiş değil.

Türkiye’de hala insan hakları ihlalleri olduğu, işkencelerin devam ettiği, düşünce ve ifade özgürlüğü önündeki engellerin hala kaldırılmadığı, kısaca demokratik kriterleri tam olarak yerine getirmeme nedeniyle hala AB kapısında bekletilmektedir. Gerçi son zamanlarda AB uyum yasaları adı altında az da olsa belli gelişmeler olduğunu kabul etmek gerekiyor.

Ancak yaşadığımız dünyada bu yasakların olması insanlık adına utanç verici olsa gerek. Dileğimiz o ki Türkiye’yi yönetenlerin, Türkiye halklarını dünya insanlık ailesi içerisinde onurlu şekilde yerini alması arzusu karşısında engel olma değil, var olan sorunların çözümüne katkı sunmalarıdır.

16 Mayıs’ta Hollanda’nın Rejsweek kentinde bu yıl 3’sü düzenlenen ve

gelenekselleşen, Orta Anadolu Kürt Kültür Festivali yaklaşık 3 bin kişilik katılımı oldukça coşkulu bir şekilde gerçekleştirildi. Festivalde, Orta Anadolu Kürtleri yüzlerce yıllık ülkeden kopuşa, sürgüne, beyaz katliam da denilen asimilasyona karşı, dilini, kültürünü, kimliğine sahip çıkmanın bir cevabını verdiler. Hatırlanacağı gibi bir dönemler halkımızın iyi niyetli umutlarını çalan 70’li yılların ortalarında ‘Karaoğlan’ diye de anılan bu dönemden önceki Başbakan olan Ecevit’in özet olarak ‘Kulu ve

Cihanbeyli’de bölge insanları var. Bunların (Kürtçülüğü kastederek) böyle bir sorunları yok. Sorun ekonomik’ şeklinde derin devletin yaklaşımlarına, halkımızın Avrupadan cevabı niteliği taşıyan bu festivalde ülkeden DEHAP Ankara İl Başkanı Mehmet Bozdağ ve gerek Türkiye’den gerekse Avrupadan değerli Orta Anadolu sanatçıların katılımıyla coşkulu şekilde gerçekleştirildi.

Irak’ta insanlık dışı işkence olayları bir anda dünya gündemine oturdu. Fotoğrafların basın aracılığıyla kamuoyu-

unda yer almasından sonra doğal olarak başta Ortadoğu olmak üzere bütün dünyada büyük bir tepki uyandırdı. Her ne kadar Amerika yönetiminin bu işkenceleri ‘iğrenç’ diye nitelendirsede, genel anlamda girdiği her ülkede veya dolaylı ilişkide olduğu her devlette benzeri uygulamaların olduğunu artık sağır sultan bile biliyor. Bu anlamda asıl amaç, başta Orta Doğu Halkları olmak üzere tüm dünya halklarına ‘aklınızı başınıza toplayın, daha beterini yaparım’ mesajını vermek istemesidir. Bizi izleyen okurlarımız hatırlayacaktır 6.cı sayıda arkadaşımız Abdullah Kaya 12 Eylülde Diyarbakır’da yaşanan vahşeti, hatta Irak’ta yaşananlardan daha beterini ‘Panorama’ köşesinde kaleme almıştı. Bizde bu vesileyle bir kez daha işkencenin insanlık dışı bir uygulama olduğunu belirtiyor, bunları şiddetle kınadığımızı belirtmek istiyoruz.

Geçen sayıdan bu sayıya en önemli ve kaygı verici gelişme olarak,1 Haziranda Halk Savunma Kuvvetlerinin (HPG) 6 yıldan bu yana uyguladıkları tek taraflı ateşkese son vermeleri olarak belirtilebilir.Bilindiği gibi 2 Ağustos 1999'da o dönem PKK Genel başkanı Sayın Abdullah Öcalan'ın,tüm silahlı güçlere çağrı yaparak,Türkiye dışına

çıkmaları ve göreceli olarak sağlanan olumlu gelişmeler bir avuç rantçı dışında oldukça olumlu karşılanmıştı.Bu süreçte en başta akan kan durmuş,Türkiye'nin AB ne girme süreci hızlanmış,yılda yüzlerce milyar dolar savaşa kanalize olmamış,turizm gelirlerinde önemli bir artış sağlanmış,kısaca oldukça olumlu bir hava yaratmıştı.Olayın bir tarafı böyle iken diğer tarafta,Kürt sorunu görmezden gelinmiş,bilinçli olarak sürece yayılarak çürütme politikası esas alınmış,sayın Öcalan üzerinde tecrit politikası süreklileştirilmiş ve son olarak da imha amaçlı operasyonlarla var olan komplo devam ettirilerek tamamen tasfiye esas alınmış bulunmakta.Tabi bu arada daha önce pişmanlık yasasını da dikkate aldığımızda,bundan da sonuç alınmayınca adeta yeni bir konsept devreye sokularak barış çabaları maalesef boşa çıkarılmış bulunmakta.Oysa görkemli bir direnişi yıllarca sergileyen Kürt Halk gerçekliğini göremeyen bu zavallılara bizlerde bir kez daha buradan hatırlatma yapalım.Uzatılan barış çabalarımıza yaklaşım bu olmamalı.Kürt kalkı hiçbir zaman 'yumruğunu sıkmadı'.

Bazı olumlu gelişmelerden bahsetmiştik;Leyla Zana ve arkadaşları hepinizin bildiği gibi Yargıtay 9.cu Ceza Dairesi tarafından Avukatları Yusuf Alataş'ın başvurusu üzerine,tahliye edildiler.Yine TRT'de Kürtçe yayın başladı.Her ne kadar onlar Kürtçe dilini lehçeye indirgeyerek hatta Boşnakça,Çerkezce ve benzeri dilleri de vererek Kürt Halk gerçekliğini gözardı etmek isteseler de bu 'uydurma dil' ya da 'kart-kurt dili' de deseler bu onlarca yıllık inkarın itirafıdır.Salt bu anlamda bile değerlendirilse gelişmelerin doğru değerlendirilmesi açısından öğreticidir.Burada sadece Kürt kazanmadı Türk de kazandı.İnsanlığın geldiği uygarlık düzeyi yasakçı,inkarcı ve imhacı zihniyeti utanç verici olarak değerlendiriyor. Bu anlamda atılan bu olumlu adımların AB için değil,halklarımız için devam ettirilmesi kuşkusuz bir Demokratik Cumhuriyetin oluşması için görmek istediğimizi belirtmek istiyoruz.

Yine Kürt Halk Önderi sayın Abdullah Öcalan'ın 9 Haziran'da AİHM de davası başladı.Dava tarihi bir önem taşımakta. Avrupa hukukunun test edilmesi anlamını taşımakta.1948 Evrensel İnsan Hakları Bildirgesiyle bir halkın en temel hakları için mücadeleyi 'meşru müdafı' çerçevesinde değerlendirirken ve bu temelde ele alması beklenirken,diğer taraftan içerisinde Avrupa'nın yer aldığı komplocu güçlerin durumunun irdelenmesi açısından önemli bir dava olma özelliği taşımakta.

Sporseverleri ilgilendiren daha doğrusu futbolseverleri ilgilendiren önemli bir şampiyona Portekiz'de 12.cisi düzenlenen Avrupa Futbol Şampiyonasıydı .Yaklaşık bir ay süren şampiyonada futbolseverler istedikleri kalitede ve heyecanla,estetik ve zarafetin,sporun özüne uygun karşılaşmalar izleyebildiler. Sonuçta Yunanistan kimilerince 'sürpriz' bir biçimde şampiyon oldu.

Birbaşkasporolayı2004yılı olimpiyatlarının, olimpiyatların doğdukları topraklarda gerçekleştirilmesiydi. Olimpiyatlarda sporu geniş kitlelere yayabilmiş ülkelerin (ki bunlar çoğunlukla gelişmiş ülkelerdi), daha başarılı olduğu görüldü. Tekil başarılarla rastlanılan Türkiye’de yaşanan Süreyya Ayhan skandalı, tekil başarıların ölçü olamayacağını bir kez daha gösterdi bize.

Son gelişmelerden bir tanesi de MIT-mafya-Yargıtay üçgeninde yaşanan skandaldı. Biz bu skandaldan en az Susurluk kadar önemli olduğunu düşünüyoruz. Ancak Bu skandal için Susurlukta koparılan ‘fırtına’nın yarısının koparılmamasını da anlamakta güçlük çekiyoruz.

Özellikle kendisini sol-demokrat olarak tanımlayan çevrelerin takındığı tavır anlaşılır değil. Zaman daha uygun ve bu konuda geliştirilecek bir kamuoyu demokratikleşme açısından büyük bir adım olacaktı. Neden yapılmadı peki bu? Bu konuda şu yoruma katılmamak mümkün değil bence:

“Bu skandalı hükümet basına sızdırdı; amacı da hükmedemediği kurumları, yani statükoyu bir şekilde zayıflatmaktı. Belki bu şekilde MIT müsteşerini görevden almak ya da Yargıtay başkanını istifaya zorlamak mümkün olacaktı. Bunu bilen sol demokrat çevreler, AKP’nin güçlenmemesi için gereken tepkiyi örgütlemediler”

Yani demokratikleşmeyi, bazı siyasal tercihlere kurban eden bir ‘sol’ var Türkiye’de. Bu da daha yapılacak çok şeyin olduğunu gösteriyor.

Ama biz her şeye rağmen umutluyuz ve umutlu bir sonbahar diliyoruz.

DUYMAK İSTEMEDİĞİMİZ BİR HABER: TAVŞANÇALI

Mazlum Pir

Çok bilinen bir efsanedir.

Bundan 2004 yıl önce bir erkek, bir kadın kucaklarındaki henüz birkaç aylık bebekleriyle, bir köye gelirler ve misafir olmak isterler.

Köy çok zengindir...

Köy sakinlerinin hepsinin evleri

ekmek dilenirler.

Çünkü köye gelenler Hz.Yusuf ile Hz.Meryem, kucaklarındaki bebek de Hz.İsa'dır.

Köy, devrin en zengin milletlerinden Roman'ların yani Çingenerlerin bir köyüdür. Ve Allah, onları köylerine gelen misafirlere gerekeni yapmadıkları için tam 2000 yıl lanetleyip cezalandırır. Cezaları 2000 yıl evsiz ve ekmeksiz dünyada dolaşmaktır. Çünkü onlar sahip oldukları evlerini ve ekmeklerini misafirlerle paylaşmamışlardır.

Efsaneye göre 2000 yılında Romanların

saray gibidir. Bir değil birkaç aileyi misafir edecek kadar büyüktür evleri... Hepsinin bahçeleri ber hasbahçe kadar güzeldir.

Kilerleri yiyecek stoklarıyla doludur.

Velhasıl köyün tüm sakinleri, bu aileyi misafir etmek için gerekli her şeye fazlasıyla sahiptir. Ama hiç kimse aileyi misafir olarak kabul etmez. Hiçkimse bir bardak soğuk su ya da bir parça ekmeğe ikram edecek kadar misafirperverlik göstermez.

Aile kısa süre de köyü terk eder...

Ailenin köyü terk etmesi, köylülere için sonun başlangıcı olur. Saray yavrusu evler, hasbahçeler yavaş yavaş harabeğe döner. Kilerleri çok kısa bir zamanda boşalır ve eskisi gibi yiyecek stoku yapmak bir yana, bir parça ekmeğe muhtaç olup kapı kapı

cezası bitti.

“Köylerinden zorla göç ettirilerek, Konya'nın Tavşançalı Beldesi'ne yerleşen aileler, buradan sürülme tehlikesiyle yüz yüze. Büyük bir çoğunluğu Avrupa'da yaşayan Tavşançalı Beldesi'nin yerli halkının evlerine bekçilik yapan ve beldede inşaat ve tarla işleri gibi ağır işleri yaparak geçimlerini sağlayan aileler, 11 yıl önce bu bölgeye yerleşmiş. Yaklaşık 150 hane olan aileler, Tavşançalı'nın yerlilerinin yaptırdığı villaların yanındaki bekçi evlerinde kalıyor. Geçtiğimiz hafta lokantacı ve fırına yemek vermek isteyen 2 çocuğun tartışması ve büyüklerinin de müdahalesi sonucu büyüyen olaylar, aileleri tedirgin ediyor.

Aileler, beldenin yerli halkının kendilerini beldeden çıkartmak için bahane aradığını belirtiyor.”

Yukarıdaki haberi televizyondan izlediğinizde ya da gazeteden okuduğunuzda aklınıza ne geldiğini bilmiyorum. Ama benim aklıma yukarıdaki efsane geldi.

Ve diliyorumki Tavşançalı ve aslında daha doğrusu Tavşançalının şahsında bizler hepimiz lanetlenip cezalandırılmış olmayalım.

Çünkü olayın hiç geçirilecek bir yanı yok. Olayın geldiği mevcut aşama ve sonuçları en az efsanedeki kadar “lanetli” ve korkunç.

Korkunç, çünkü en başta halkımızın, kendisi için en güçlü ve en yaygın değer sisitemi olan dine, ‘dinimize’, karşı ne kadar samimi-yetsiz olduğunu gösteriyor.

Doğuş yıllarında, köleliğin dört kaynağından ikisini ortadan kaldıran bir dine

inanacaksınız...

İlk ezanı okuma onurunu bir köleye, Bilali Habeşiye, veren bir dine mensup olacaksınız...

“Savaş esirlerine iyilikle muamele ediniz” diye emreden bir dine mensup olacaksınız...

Ve hatta kimbilir bu konularda camide verilen vaazı büyük bir huşu içinde dinleyeceksin, ama camiden çıktıktan sonra ki bikaç adım içinde herşeyi unutup köyündeki savaş kaçkınlarının evlerini başlarına geçirmeye çalışacaksınız...

Hayır! Hiçbir insan, hiçbir köy, hiçbir toplum bu kadar büyük bir tutarsızlığı, bu kadar büyük bir samimiyetsizliği kendisine layık göremez, görmemelidir. Dahası bu

durumdan kendisini kurtarmaya çalışmalıdır, hem de hiç zaman kaybetmeden...

Olay, belki bir milletin ya da bir ülkede yaşayan tüm halkların temel çıkmazını gözlerimizin önüne

seriyor. İşin efsane boyutundan gerçeklik boyutuna sevgili Fikret Başkaya hocamızın Osmanlı üzerine birkaç tespitiyle geçebiliriz. Hocamızın tespitleri şu mealde:

1-Osmanlı kesinlikle hiçbir kişinin, grubun ya da sınıfın kendi iktidarını tehdit edecek kadar gelişmesine ve güçlenmesine müsaade etmez.

2-Osmanlı sürekli çatışan taraflardan birinin yanında yer alarak diğerini ezer. Tabi zamanı geldiğinde galibi de bir başka çatışmada ezer.

3-Ve Osmanlı kesinlikle halkların, sınıfların ya da grupların, ileride kendi iktidarını tehdit edebilecekleri endişesiyle, kendi aralarında ittifak oluşturmalarına müsaade etmez. Deyim yerindeyse hepsini sürekli bir çatışma hali içinde tutarak, kendisi karşısında yalnızlaştırır.

Hocanın tespitlerinden, insan neden Anadolu'nun bugün bir halklar mezarlığına ya da tüm halkların birbirine karşı çok katı önyargılara sahip oldukları bir coğrafyaya dönüştüğünü anlayabiliyor.

Ve Hocanın tespitinden yola çıkarak, acaba savaştan kaçan insanlarımız artık Taşançalı'daki iktidar dengelerini etkileyebilecek bir çoğunluğa ulaştılar da devlet mi böyle bir oyun tezgahladı diye düşünmeden edemiyoruz. Olabilir ama zaten Osmanlı ve onun devamı olan devlette bu oyunların sonu gelmez. Onun için bu tür devlet oyunları bizim yapacaklarımızın bahanesi olamaz, olmamalıdır.

Kürtler, Osmanlının bu egemenlik anlayışından, başka faktörlerin de etkisiyle, en çok zarar gören halk olmuştur. Ve ulusal kurtuluş mücadeleleri çağından, maalesef ulusal birliğini sağlayamadan, dahası ülkeleri dörde bölünerek çıkmıştır. Şu anda da belki de dünyanın son ulusal kurtuluş mücadelesini gerçekleştiriyor.

Ama Tavşançalı, daha yapacak çok şeyin olduğunu gösterdi.

Tavşançalı Kürtlerin son savaşına Orta Anadolu'dan ilk şehidi veren köydü.

Tavşançalı bugün Kürtleri kovuyor.

Bu çelişkiyi nasıl açıklayacağız?

Bana göre, bir yanıyla, "dağ"ın kazanımlarını köyün ve kentten kazanma zeminine dönştürecek mekanizmaların büyük eksiklikler yaşamalarıyla açıklamak mümkün, bir yanıyla da siyaset dışı kurumların yeterince gelişip yaygınlaşmamasıyla açıklanabilir.

Daha açık söyleyelim, köydeki-kentteki siyasi kurumlarımızın, yani en başta DEHAP olmak üzere siyasi partilerimizden, savaştan kaçan insanlarımızı evinden köyünden eden "tehtid" in, Tavşançalı ile onlar arasında bir ortaklaşma-yardımlaşma halinin, bir ortaklaşma-yardımlaşma ruhunun yaratılmamasının sorumluluğundan kaçmaları mümkün değildir.

Tabi bu ortaklaşma-yardımlaşma ruhunun yalnızca siyasetle yaratılması mümkün değildir. Aslında büyük eksiklik burda. Kürtler siyaset dışı kurumlarını geliştiremediler. Sonuç olarak bir "uluslaşma" süreci yaşıyor Kürtler ve uluslaşma ortak bir dil, ortak bir edebiyat, ortak müzik ve ortak sanat yoluyla ortak ulusal bir ruhun, ortak ulusal bir düşünüşün yaratılmasıyla gerçekleşir. Ve bunu yapacak olan kurumların mutlaka geliştirilmesi gerekir.

Çünkü amaç uluslaşmadır.

Siyaset ise bu amaca varmak için kullanılan bir araçtır. Ve amaç gerçekleştirildiğinde doğal olarak işlevsizleşecektir. Onun için siyasi ayrılıkların bizi uluslaşma ortak amacından uzaklaştırmaması gerektiğini aklımızdan çıkarmamalıyız.

Tavşançalı olayı hiçbir şekilde uluslaşma sürecine uymuyor. Bu yüzden olayı kabul edilmez buluyoruz.

İç Anadolu Kürtleri Festivalde Buluştu.

Murat Alpavut

alpavut@t-online.de

Avrupada yaşayan İç Anadolu Kürtlerinin bu yıl üçüncüsünü düzenlediği ve geleneksel hale getirdiği 'İç Anadolu Kürtleri Festivali 'Festivale Kurden Anatoliya Navin' bu yıl Hollanda'nın Rijswijk kentinde gerçekleştirildi.

Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu (KON-KURD) ile İç Anadolu Kürtlerinin çıkardığı Veger Dergisinin ortaklaşa organize ettikleri Festival 16 Mayıs Pazar günü Hollanda'nın Rijswijk kenti LangeKleiweg

Türkiyeden davetli olan DEHAP Ankara İl Başkanı Mehmet Bozdağ'da bir konuşma yaptı.

Konuşmasını Kürtçe olarak yapan Kürt siyasetçi Adem Uzun sözlerine KNK adına halkı, gerillaları ve Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ı selamlayarak başladı.

Sadece Kürtlerin değil bütün ortadoğu halklarının çok önemli bir süreçten geçmekte olduğunu ve bu süreçte Kürtlerin kaderinin tayin edilmeye çalışıldığını söyleyen Uzun

86 adresinde bir spor salonunda düzenlendi.

Çok zengin bir programı olan festival saat 14.30' da devrim şehitleri adına yapılan bir dakikalık saygı duruşu ile başladı.

Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK) üyesi Kürt siyasetçi Adem Uzun'un konuşmacı olarak katıldığı festival'de

' son otuz yılda Kürt halkı açısından çok önemli bir seviyeye gelen ve kazanımlar yaratan Kürt Özgürlük Hareketi bu süreçte tasfiye edilmeye, parçalanmaya çalışılmaktadır. Kürtlerin iradesi ilkel milliyetçilerin ellerine bırakılmak istenmektedir. Fakat hiç kimse hiç bir çevre buna heveslenmesin. Kürtlerin

özgürlük yürüyüşü engellenemeyecektir.' Dedi.

Konuşması sık sık salondakilerin 'Biji Serok Apo' sloganlarıyla kesilen Uzun konuşmasında Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan üzerinde ki tecrite de dikkat çekerek, Öcalan'ın altı yıldır ağır

tecrit altında tutulmasına rağmen Barış, kardeşlik ve Özgürlük perspektifleri ile bir strateji çizdiğini, Kürt halkının bir bütün olarak bu stratejiye sahip çıkması gerektiğini belirtti.

Kesbir'in Annesinden anlamlı selamlama

Yaklaşık 2500 kişinin katıldığı ve çok coşkulu geçen festivalin en anlamlı anlarından birisi de, Hollanda Hükümetinin tutsak ettiği Ezidi Kürt siyasetçi Nuriye Kesbir için açlık Hollanda'da Açlık grevine yatan Kesbir'in annesi ve diğer Kürt yurtseverlerin çıkarak halkı selamlaması oldu.

Alkışlar içinde sahneye gelen Açlık grevi eylemcileri adına bir konuşma yapan Nuriye Kesbir'in annesi, Kesbir'in bir tek kendi kızı olmadığı, bütün Kürtlerin kızı olduğunu ve Kürt kızları, kadınlarının özgürlüğü için, hakları için mücadele verdiğini söyledi.

Hollanda hükümetinin onu işkencecilerin eline teslim etmek istediğini belirten Nuriye Kesbir'in annesi, Bütün Kürtlere, kürt kadınlarına çağrı yaparak Nuriye Kesbir'i sahiplenmelerini istedi.

Festivalde İç Anadolu Kürtlerinin çıkardığı Veger dergisi adına da Bir redaksiyon üyesi sahneye gelerek halkı selamladı ve kısa bir konuşma yaptı.

Zengin kültürel program

Kürtçe şiirlerin okunduğu ve İç Anadolu'lu Kürt gençlerinden oluşan Anka Foklor Ekibinin Kürt halk oyunlarını sunduğu festivale İç Anadolu'lu Kürt sanatçılar Hozan Zinar, Mustafa Kaçmaz, Nurettin Çiçek, Osman Yılmaz, Figen, Cejno Ape Reşit, Serbülent Kanat, Kürdistanlı sanatçı Diyar ve Denge Anatoliya Navin müzik grubu katıldılar.

Kürt Özgürlük Hareketi İçerisinde şehit düşen İç Anadolu'lu özgürlük savaşçıların isimlerinin ve onlar adına yazılan bir açıklamanın okunduğu festivale, KON-KURD'da bir kutlama mesajı gönderdi.

Gençlerin çektiği halaylarla coşkulu bir şekilde süren festivale katılanlar gelecek yıla daha coşkulu daha kalabalık bir şekilde katılmanın randevusuyla ayrıldılar.

KIME EZ

Ezim ez dîroka bênav û nişan
Ezim gulçilmisiya her perîşan
Ezim gulbûta zindî bûme binax
Birîna kûrê dêrsim ku nebûsax
Qerara nav dilê heqîqerarim
Zivistana bitîna te biharim
Ezim dengê heraya berxwedanê
Ezim hesreta cansûzi zilanê
Ezim pêla ku got jîn berxwedane
Bîrya çar agîtê her zindîmane
Ezim rêwînga çarsidsal wînda
Min rizgar kir ji zîncîra va zenda
Ezim.....
Dibêjin bê xwedê belkum bibe jîn
Tu cara bê xwedî jîn namîne şin ...
Silav û rêzên bêdawî wek hêsrê çiyên
kurdistanê.

Artîn

Xorasan-Çiyayê Hezar Mecît-2003.12.17

Umut'a Mektup

Oğuz Berk

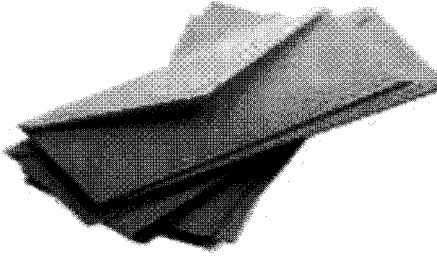
oguzberk@hotmail.com

Küçük Umut, çocukların konuşmaya henüz yeni başladıkları yıllarda, sözcük dağarcıklarına herhangi bir batı Avrupa ülkesini de katmak zorunda oldukları bir köyde doğmuştu. Anneleri öğretirdi onlara, çünkü çoğuna her seferinde o bildik soru sorulurdu. Küçük Umut Almanya'da diye cevap verirdi bu soruya. Onun da annesi öyle öğretmişti ona. Almanya neresiydi, nasıl birşeydi, bilmezdi. Tek bildiği şey babasının olduğu yerd.

Küçük Umut için baba ile mektup kelimeleri neredeyse özdeşleşmişti. çünkü babasını mektup zarflarından çıkan fotoğraflardan tanımıştı. Annesi de Umut'un fotoğraflarını koyardı o mektup zarflarına. Bir de Umut'un el izini çıkarırdı kağıdın üzerine.

Bir süre sonra Baba artık Umut'un arkasını karaladığı mektuplar alırdı. Anlamsız çizgilerdi ama, baba yine de incelerdi, anlamlar çıkarmaya çalışırdı, çünkü oğlu kalem tutabilecek kadar büyümüştür artık.

Yıllar su gibi geçmiştir, küçük Umut okula başlamıştır. Ama babasını hala görememiştir. Ne zaman gelecekti babası?, Niye gelmiyordu? Diye sormaya başlamıştı. Annesi her seferinde onun anlamadığı kavramlarla cevap veriyordu. İltica, turist, işçi, pasaport? Tüm bunlar ne anlama geliyordu acaba? Umut, yaşlarının çok uzun yıllar sonra duyacakları bu kel-

imeleri anlamaya çalışıyordu. Henüz bunun için çok küçüktü ama anlamak zorundaydı. Çünkü biliyordu ki babasını göremeyişinin arkasında bu kelimerin anlamları yatıyordu.

Küçük Umut artık babasının mektuplarını okuyabiliyor ve ona cevap yazabiliyordu. Babasının mektupları bundan sonra daha anlamlıdır onun için. Çünkü hiç görmediği ve konuşmadığı babasıyla iletişim kurmasını sağlayan bir araç olmuştu mektup.

Annesinden öğrenmişti mektup yazmasını. Annesiyle birlikte yazarlardı ve mektuplarını aynı zarfa koyarlardı. Bazen annesinin yazdıklarından kopya çekerd. Çok farklı değildi çünkü yazdıkları.

Sevgili babacağım,

Satırlarıma başlamadan ellerinden öperim...

diye başlardı Umut'un mektupları bu şekilde Allaha şükür çok iyiyiz tek ederdi. „Kaygı“ ne demekti yazıyordu işte, demek ki iyi cevap beklerim! diye biterdi Bir keresinde de ...eşin bunu. Annesi görünce çok anlamını? Annesi de öyle Bazen resimler çizerdi, hatta likten kalma bir alışkanlıkla. Ve bir kaç hafta sonra kara gözlerden hasretle öpülen cevaplar gelirdi babasından.

önce selam eder ve hasretle

mektupları. Öyle öğrenmişti, başlardı. ...eğer bizi sorarsan kaygımız sensin... diye devam bilmezdi ama annesi de böyle birşeydi. Ve nihayet ...acele küçük Umut'un mektupları. Umut. diye bitirmişti mektu- gülmüşü. Nerden bilebilirdi ki yazmıştı, demek ki iyi birşeydi. el izini çıkarırdı kağıda bebek-

Küçük Umut ilk okul ikinci sınıfa geçmiştir. Artık arkadaşlarıyla birlikte okuldan sonra postahaneye mektup sormaya gidebiliyordu. Arkadaşının babası İsviçredeydi, orası da Almanya gibi bir yerdi işte. Ve o da babasını henüz görmemiştir. Bu ortak yanları ikisini daha da yakınlaştırmıştı birbirlerine. Çünkü aynı özlemleri ve umutları paylaşıyorlardı. Arkadaşının timsah derisinden dediği bir kalem çantası vardı. Merak ederdi küçük Umut, Timsah nasıl birşeydi acaba? Babası göndermişti ona ve çok seviyordu çantasını, elinden hiç düşürmüyordu çantasını. Bu çanta timsah derisi değil diyen öğretmenine çok kızgındı. Diğer arkadaşları da timsah derisi değil diyorlardı. Bir tek Umut inanıyordu ona. Babası göndermişti çünkü ve timsah derisi diye yazmıştı mektubunda.

Mektupları Postahaneye haftada bir kez gelirdi Umutların köyünde. Ve o gün Umut ile arkadaşları için bayram olurdu. İkisini de bir heyecan sarardı Okulda. Ayaklar durmaz,

kalemler ağızdan çıkmazdı. Bir an önce zilin çalması beklenirdi. Zil çaldığında koşar adımlarla yürürlerdi Postahaneye doğru.

Sadece bir postacı çalışırdı postahane. Yüksek bir tezgahın arkasında neredeyse hiç görünmeyen bu kısa boylu, ünüformalı kel adamı postahanenin sahibi zannederlerdi Umut ile arkadaşı. O gün postahane kalabalıktır. Büyük büyük adamlar vardır, önce onların işlerini bitirmeleri gerekiyordur. Sıra Umut ile arkadaşına geldiğinde yüksek tezgaha tutunup ayak uçlarının üzerinde durarak postacıya bakmaya çalışırlardı, ama kel kafasından başka birşey göremezlerdi. Ve sırayla soy isimlerini söyleyip sonra var mı? diye sorarlardı. Böyle mektup soruluyordu, böyle öğrenmişlerdi büyüklerinden. Postacı elindeki bir avuç mektubu tek tek çevirmeye başladığı zaman Umut ile arkadaşının kalpleri küt küt atardı. İçlerinden dua ederlerdi, postacıdan “var” cevabı almak için. Postacı “var” dediğinde dünyalar onların olurdu. Ama her zaman “var” değildi cevabı. Bu durumda umutlar bir sonraki haftaya kalırdı. Bazen her ikisi de mutlu ayrılır postahanedan, bazen de ikisininde boynu bükük olurdu. Sadece biri için mektup gelmişse, teselli ederdi diğerini şanslı olanı. İşte böyle devam edip giderdi Umut ile arkadaşının postahane trafiği.

Bir yıl daha geçmişti, Umut ilk okul üçüncü sınıftaydı. Öğle arası eve gelinirdi Umutların köyünde. Yemekler yenilip tekrar okula gidilirdi. Bir gün eve

geldiğinde sofrada lokum ve bisküvi gördü Umut. Durumu anlamaya çalışırken, “babam işçi oldu” deyip kendisine sarılmıştı annesi. Sevincinden ağlıyordu anne. Küçük Umut hayatında hiç bu kadar mutlu olmamıştı. İşçi olmuştu babası, bunun ne anlama geldiğini biliyordu Umut. Yani güzel bir şeydi, yani babası izine gelebilecekti. Böyle zamanlarda lokum ve bisküvi alınırdı Umutların köyünde, daha öncede babaları işçi olan arkadaşlarının evlerinde görmüştü bunu.

Nihayet hayalleri gerçek olacaktı Umut'un. Babası yazın gelecekti, öyle yazıyordu annesinin elindeki mektubunda. Küçük Umut'un içi içine sığmıyordu, babasını görecekti. Bundan sonra Umut için her şey daha güzel olacaktı. Babasının fotoğraflarına bakar ve onu konuşurken hayal

etmeye çalışırdı. Ses tonu nasıldı acaba? Daha bir canlanmıştı Umut, cıvı cıvıldı. Ders çalışmak artık o kadar da sıkıcı değildi. Çok çalışmalıydı ve babasına güzel bir karne hediye etmeliydi, öyle diyordu annesi. Bu arada annesini de bir heyecan sarmıştı. Odalar boyanıyor, yeni muşambalar alınıyor, perdeler değişiyordu. Günler hiç bu kadar uzun olmamıştı diye düşünüyordu ve sayıyordu küçük Umut. 20 gün, 14 gün, 10 gün, 5 gün...

Derken bir gün kalmıştı, yarın gelecekti Umut'un babası. Çok heyecanlıydı, uyuymaya çalışıyordu ama uyuyamıyordu. Bir türlü inanamıyordu, sabah babasını görecekti, hem de ilk kez görecekti. Heyecanlanılmaz mıydı? Sevinilmez miydi? Bu arada

kendisine ne getirmiştir acaba!? Oyuncaklar, elbiseler, defterler, kalemler, belki de timsah derisinden kalem çantası. Eylülde okullar açıldığında yani dördüncü sınıfta bunları kullanacaktı. Babam getirdi diyecekti sınıftakilere. Gerçi ne önemi vardı ki tüm bunların. O babasını görecekti. Önemli olan buydu.

Salondan gelen seslerle açmıştı gözlerini küçük Umut. Saate baktı, neredeyse öğlen olmuştu. Geç yatınca uyanamamıştı. Gelen seslere kulak vermeye başladı. Bir süre dinledi, tanıdık sesler geliyordu, babaanne, anneanne, dede, hala, teyze, amcalar... ve o ses! Kimin sesiydi acaba? Bir an içi titredi kulağına gelen bu sesle. İlk kez duymasına rağmen sanki daha önce duymuş gibiydi, sanki hatırlamaya çalışıpta, bir türlü hatırlayamadığı bir sestti. Evet bu ses küçük Umut'un babası olmalıydı!

Salon kalabalık ve gürültülüydü. Tüm akrabalar ve komşular gelmişti. Umut böyle olacağını düşünmemişti. İlk o görecekti babasını. Salona nasıl gidecekti? Çok kalabalıktı, utanırdı. Tam bu sırada kapının yavaşça açıldığını farketti Umut. Fotoğraflardan tanıdığı adamdı, babasıydı. Donup kalmıştı küçük Umut. Babası kapıyı kapatıp kendisine doğru yönelmişti. Rüya mıydı acaba, gerçekten babası mıydı? Umut bunları düşünürken, oğlunu en son 6 aylıkken bırakan baba, yavrusunu yıllardan, acılardan ve hasretlerden intikam alırcasına kollarına sarmıştı bile...

Baba her fırsatta öpüp kokluyordu oğlunu. Umut çok mutluydu, babası yanındaydı artık. Hayalini kurduğu şeyleri de getirmişti, hem de daha fazlasını. "Bu çanta timsah derisinden mi?" diye sormuştu; gülmüşü babası. Değildi ama yine de çok güzeldi. Köydeki bakkallarda bile olmayan çikolatalar getirmişti babası. Umut bu kadar çikolatayı bir arada görmemişti. Annesi de çok mutluydu, her şey çok güzeldi ama kalabalıktan şikayetçiydi Umut. Hergün bir sürü misafir geliyordu, ve o da kıskanıyordu.

Gelmişti baba gelmesine ama, gidecekti de. Gidişi pek düşünmek istemiyordu Umut. Ama üç hafta sonra babasının gideceğini de biliyordu. Bir türlü geçmek bilmeyen günler bu sefer bir birini kovalıyordu. Küçük Umut, babasının geleceği günü her sabah birlikte saydığı duvar takvimini artık görmek istemiyordu. Çünkü aynı takvim bu defa Umut'un babasının gideceği günü sayıyordu.

Bir hafta kalmıştı. Küçük Umut babasının daha fazla kalmasını istiyordu, hatta hep kalsındı. Hem neden gidiyor du ki? Burada çalışıp para kazanamaz mıydı? Üstelik Umut para istemiyordu? O babasını istiyordu. Ama baba kalamıyordu. Çalışması gerekiyormuş, demir döküm cehennemi onu bekliyormuş. Bir gün bile gecikirse işinden olurmuş. Hem seneye tekrar gelecekmış. Umudları'da götürecekmış. Bir daha hiç ayrılmayacaklarmış. Böyle umut ediyorlardı. Oğlunun ismini boşuna Umut koymamıştı baba.

Elinden gelse zamanı durduracaktı küçük Umut. Daha yeni alışmışken babaya, bir kaç gün sonra gidecekti. Elinde dünya atlası ile uzanmıştı yatağına. Niye bu kadar uzağa gidiyordu ki babası? Daha yakın bir yerde çalışamaz mıydı? Oysa daha yakın ülkeler de vardı Umut'un dünya atlasında. Uykusunda iyice gelmişti ama uyumak istemiyordu Umut. Çünkü her uykudan sonra bir gün eksiliyordu. 3 gün kalmıştı ve Umut uyumamak için direniyordu. Tam uykuya yenik düşeceği sırada açıyor gözlerini, ve daha 3 gün var diyordu. Epey de yorulmuştu o gün, piknik yapmışlardı, akşama kadar babasıyla top oynamıştı. Henüz uyanıktı, 3 gün vardı, 3 gün...

Babasının öpücüğüyle birlikte yanağına batan bıyıklarla açmıştı gözlerini küçük

Umut. Sabah olmuştu ve artık 2 gün kalmıştı.

Dedim ya, hikayenin bu kısmını hiç düşünmemişti küçük Umut. Bilseydi böyle olacağını, paylaşmayacaktı belki hikayesini. Ama ne yapabilirdi ki, gerçeklerden kaçınılamazdı. Bavullar coktan hazırlanmıştı, her şey ve herkes hazır. Hatta Umut'un köpeği bile yerini almıştı. Üzgün olduğu her halinden belliydi, o da anlamıştı durumu, gidiyordu birileri. Uzun bekleyişler, kısa süreli gelişler, ve yine gidişler! Hep böyle mi olacaktı?

Hüzünlü ve bol ağlamaklı vedadan sonra herkes evine gitmişti. Umut şimdiden özlemişti babasını. Bir kaç gün annesinden gizli ağlayacaktı, annesinin de kendisinden gizli ağladığını bilmeden. İki hafta geçtikten sonra herşey eskisi gibi olacaktı ve artık küçük Umut, kara gözlerden hasretle öpülen mektuplar beklemeye devam edecekti.

mektupları. Bir keresinde de ...eşin Umut. diye bitirmişti mektubunu. Annesi görünce çok gülmüştü. Nerden bilebilirdi ki anlamını? Annesi de öyle yazmıştı, demek ki iyi birşeydi. Bazen resimler çizdi, hatta el izini çıkarırdı kağıda bebeklikten kalma bir alışkanlıkla. Ve bir kaç hafta sonra kara gözlerden hasretle öpülen cevaplar gelirdi babasından.

Küçük Umut ilk okul ikinci sınıfa geçmiştir. Artık arkadaşıyla birlikte okuldan sonra postahaneye mektup sormaya gidebiliyordu. Arkadaşının babası İsviçredeydi, orası da Almanya gibi bir yerdı işte. Ve o da babasını henüz görmemiştir. Bu ortak yanları ikisini daha da yakınlaştırmıştı birbirlerine. Çünkü aynı özelemleri ve umutları paylaşıyorlardı. Arkadaşının timsah derisinden dediği bir kalem çantası vardı. Merak ederdi küçük Umut, Timsah nasıl birşeydi acaba? Babası göndermişti ona ve çok seviyordu çantasını, elinden hiç düşürmüyordu çantasını. Bu çanta timsah derisi değil diyen öğretmene çok kızgındı. Diğer arkadaşları da timsah derisi değil diyorlardı. Bir tek Umut inanıyordu ona. Babası göndermişti çünkü ve timsah derisi diye yazmıştı mektubunda.

Mektuplar Postahaneye haftada bir kez gelirdi Umutların köyünde. Ve o gün Umut ile arkadaşı için bayram olurdu. İkisini de bir heyecan sarardı Okulda. Ayaklar durmaz, kalemler ağızdan çıkmazdı. Bir an önce zilin çalması beklenirdi. Zil çaldığında koşar adımlarla yürürlerdi Postahaneye doğru.

Sadece bir postacı çalışırdı postahane. Yüksek bir tezgahın arkasında neredeyse hiç görünmeyen bu kısa boylu, üniformalı kel adamı postahanenin sahibi zannederlerdi Umut ile arkadaşı. O gün postahane kalabalıktır. Büyük büyük adamlar vardır, önce onların işlerini bitirmeleri gerekiyordur. Sıra Umut ile arkadaşına geldiğinde yüksek tezgaha tutunup ayak uçlarının üzerinde durarak postacıya bakmaya çalışırlardı, ama kel kafasından başka birşey göremezlerdi. Ve sırayla soy isimlerini söyleyip sonra var mı? diye sorarlardı. Böyle mektup soruluyordu, böyle öğrenmişlerdi büyüklerinden. Postacı elindeki bir avuç mektubu tek tek çevirmeye başladığı zaman Umut ile arkadaşının kalpleri küt küt atardı. İçlerinden dua ederlerdi, postacıdan "var" cevabı almak için. Postacı "var" dediğinde dünyalar onların olurdu. Ama her zaman "var" değildi cevabı. Bu durumda umutlar bir sonraki haftaya kalırdı. Bazen her ikisi de mutlu ayrılır postahanedan, bazen de ikisinde boynu bükük olurdu. Sadece biri için mektup gelmişse, teselli ederdi diğerini şanslı olanı. İşte böyle devam edip giderdi Umut ile arkadaşının postahane trafiği.

Bir yıl daha geçmişti, Umut ilk okul üçüncü sınıftaydı. Öğle arası eve gelirdi Umutların köyünde. Yemekler yenilip tekrar okula gidilirdi. Bir gün eve geldiğinde sofrada lokum ve bisküvi gördü Umut. Durumu anlamaya çalışırken, “baban işçi oldu” deyip kendisine sarılmıştı annesi. Sevincinden ağlıyordu anne. Küçük Umut hayatında hiç bu kadar mutlu olmamıştı. İşçi olmuştu babası, bunun ne anlama geldiğini biliyordu Umut. Yani güzel bir şeydi, yani babası izine gelebilecekti. Böyle zamanlarda lokum ve bisküvi alınırdu Umutların köyünde, daha öncede babaları işçi olan arkadaşlarının evlerinde görmüştü bunu.

Nihayet hayalleri gerçek olacaktı Umut’un. Babası yazın gelecekti, öyle yazıyordu annesinin elindeki mektubunda. Küçük Umut’un içi içine sığmıyordu, babasını görecek-ti. Bundan sonra Umut için her şey daha güzel olacaktı. Babasının fotoğraflarına bakar ve onu konuşurken hayal etmeye çalışırdı. Ses tonu nasıldı acaba? Daha bir canlanmıştı Umut, cıvı cıvıldı. Ders çalışmak artık o kadar da sıkıcı değildi. Çok çalışmalıydı ve babasına güzel bir karne hediye etmeliydi, öyle diyordu annesi. Bu arada annesini de bir heyecan sarmıştı. Odalar boyanıyor, yeni musambalar alınıyor, perdeler değişiyordu. Günler hiç bu kadar uzun olmamıştı diye düşünüyordu ve sayıyordu küçük Umut. 20 gün, 14 gün, 10 gün, 5 gün...

Derken bir gün kalmıştı, yarın gelecekti Umut’un babası. Çok heyecanlıydı, uyuma çalışıyordu ama uyuyamıyordu. Bir türlü inanamıyordu, sabah babasını görecek-ti, hem de ilk kez görecek-ti. Heyecanlanılmaz mıydı? Sevinilmez miydi? Bu arada kendisine ne getirmişti acaba!? Oyuncaklar, elbiseler, defterler, kalemler, belki de timsah derisinden kalem çantası. Eylülde okullar açıldığında yani dördüncü sınıfta bunları kullanacaktı. Babam getirdi diyecek-ti sınıftakilere. Gerçi ne önemi vardı ki tüm bunların. O babasını görecek-ti. Önemli olan buydu.

Salondan gelen seslerle açmıştı gözlerini küçük Umut. Saate baktı, neredeyse öğlen olmuştu. Geç yatınca uyanamamıştı. Gelen seslere kulak vermeye başladı. Bir süre dinledi, tanıdık sesler geliyordu, babaanne, anneanne, dede, hala, teyze, amcalar... ve o ses! Kimin sesiydi acaba? Bir an içi titredi kulağına gelen bu sesle. İlk kez duymasına rağmen sanki daha önce duymuş gibiydi, sanki hatırlamaya çalışıpta, bir türlü hatırlayamadığı bir sestti. Evet bu ses küçük Umut’un babası olmalıydı!

Salon kalabalık ve gürültülüydü. Tüm akrabalar ve komşular gelmişti. Umut böyle olacağını düşünmemişti. İlk o görecek-ti babasını. Salona nasıl gidecekti? Çok kalabalıktı, utanırdı. Tam bu sırada kapının yavaşça açıldığını farkettti Umut. Fotoğraflardan tanıdığı adamdı, babasıydı. Donup kalmıştı küçük Umut. Babası kapıyı kapatıp kendisine doğru yönelmişti. Rüya mıydı acaba, gerçekten babası mıydı? Umut bunları düşünürken, oğlunu en son 6 aylıkken bırakan baba, yavrusunu yıllardan, acılardan ve hasretlerden intikam alırcasına kollarına sarmıştı bile...

Baba her fırsatta öpüp kokluyordu oğlunu. Umut çok mutluydu, babası yanındaydı artık. Hayalini kurduğu şeyleri de getirmişti, hem de daha fazlasını. “Bu çanta timsah derisinden mi?” diye sormuştu; gülmüştü babası. Değildi ama yine de çok güzeldi. Köydeki bakkallarda bile olmayan çikolatalar getirmişti babası. Umut bu kadar çikolatayı bir arada görmemişti. Annesi de çok mutluydu, her şey çok güzeldi ama kalabalıktan şikayetçiydi Umut. Hergün bir sürü misafir geliyordu, ve o da kiskanıyordu.

Gelmişti baba gelmesine ama, gidecek-ti de. Gidişi pek düşünmek istemiyordu Umut.

Ama üç hafta sonra babasının gideceğini de biliyordu. Bir türlü geçmek bilmeyen günler bu sefer bir birini kovalıyordu. Küçük Umut, babasının geleceği günü her sabah birlikte saydığı duvar takvimini artık görmek istemiyordu. Çünkü aynı takvim bu defa Umut'un babasının gideceği günü sayıyordu.

Bir hafta kalmıştı. Küçük Umut babasının daha fazla kalmasını istiyordu, hatta hep kalsındı. Hem neden gidiyor du ki? Burada çalışıp para kazanamaz mıydı? Üstelik Umut para istemiyordu? O babasını istiyordu. Ama baba kalamıyordu. Çalışması gerekiyormuş, demir döküm cehennemi onu bekliyormuş. Bir gün bile gecikirse işinden olarmış. Hem seneye tekrar gelecekmiş. Umutları'da götürecekmiş. Bir daha hiç ayrılmayacaklarmış. Böyle umut ediyorlardı. Oğlunun ismini beşuna Umut koymamıştı baba.

Elinde gelse zamanı durduracaktı küçük Umut. Daha yeni alışmışken babaya, bir kaç gün sonra gidecekti. Elinde dünya atlası ile uzanmıştı yatağına. Niye bu kadar uzağa gidiyordu ki babası? Daha yakın bir yerde çalışamaz mıydı? Oysa daha yakın ülkeler de vardı Umut'un dünya atlasında. Uykusunda iyice gelmişti ama uyumak istemiyordu Umut. Çünkü her uykudan sonra bir gün eksiliyordu. 3 gün kalmıştı ve Umut uyumamak için direniyordu. Tam uykuya yenik düşeceği sırada açıyor gözlerini, ve daha 3 gün var diyordu. Epey de yorulmuştu o gün, piknik yapmışlardı, akşama kadar babasıyla top oynamıştı. Henüz yanaktı, 3 gün vardı, 3 gün...

Babasının öpücüğüyle birlikte yanağına batan bıyıklarla açmıştı gözlerini küçük Umut. Sabah olmuştu ve artık 2 gün kalmıştı.

Dedim ya, hikayenin bu kısmını hiç düşünmemişti küçük Umut. Bilseydi böyle olacağını, paylaşmayacaktı belki hikayesini. Ama ne yapabiliirdi ki, gerçeklerden kaçınılamazdı. Bavullar coktan hazırlanmıştı, her şey ve herkes hazır. Hatta Umut'un köpeği bile yerini almıştı. Üzgün olduğu her halinden belliydi, o da anlamıştı durumu, gidiyordu birileri. Uzun bekleyişler, kısa süreli gelişler, ve yine gidişler! Hep böyle mi olacaktı?

Hüzünlü ve bol ağlamaklı vedadan sonra herkes evine gitmişti. Umut şimdiden özlemişti babasını. Bir kaç gün annesinden gizli ağlayacaktı, annesinin de kendisinden gizli ağladığını bilmeden. İki hafta geçtikten sonra herşey eskisi gibi olacaktı ve artık küçük Umut, kara gözlerden hasretle öpülen mektuplar beklemeye devam edecekti.

DERBAS BÛ

Keçik, mîna barana havînê bû
Tava ku hatî derbas bû
Li rîya keçikê xortbûna min
Dema ku hat derbas bu.

Keçik, mîna ronahîya berbangê bû
Cara ku hat derbas bû
Dilê min bû kevirekî li ser rîya
keçikê
Hat tê hilda û derbas bu.

Brusk Baran

E-mail: Bruskbaran01@hotmail.com

GAWIRÊN PETROLÇÎ, ÇENTYÊ PEREYAN Û KERÊN SÊRXWEŞ

Dema em zarok bûn şîrketên Amerîka dihatin li wan gundên çolê li petrol digerîyan. Mêrika bi kamyon û makîneyên xwe dihatin li wan gundan tu der nedihîştin giştik dikolan da ku petrol bibinîn.

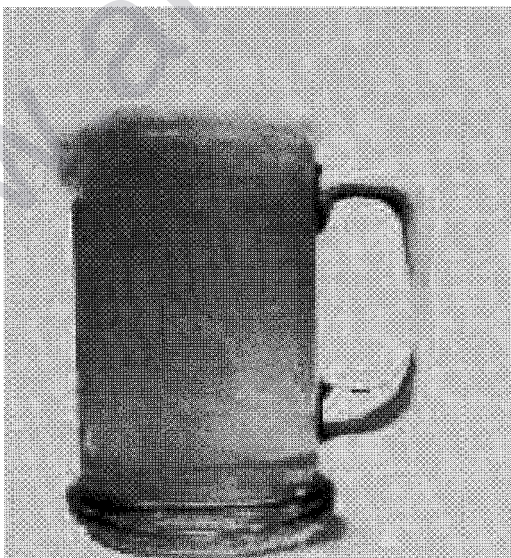
Ew kesên hanê bi me mîna însanên ji dunyaka din hatibin dihatin. Porê wan yê dirêj, şalên li ser junîyan, simêlên zer û qeytanî û zimanê wan ku me jê qet tiştekek fêm nedikarî, yanê her tiştê wan bi me pir ecêb dihat.

Ji hêla din ve dê û bavên me nedixwastin ku em nêzikî wan bibin. Digotin ew gawurin û dikarin we serjêkin an jî birevînîn.

Wana wê demê

Coca Cola vedixwarin. Çiqas bang li me dikirin ji bo ku Cola bidin me em nedixûn ba wan ji bo ku em ji wan ditirsiyan.

Wexta ji cihê xwe diçûn em hema diçûn û ew tenekên kolayê berhev dikirin û dihanîn mal. Dê û xwangên me ew teneke hemî bî ihtîmamek mezin li ser

refikên xwe rêz dikirin û malên me pê dixemilandin.

Di dawiyê de navê mêrikan ji hêla gundiyan ve bû "Gawirên petrolçî" lê bawer bikin heta îro jî li mintîqa me tu petrol nehat dîtin.

Ger hûn ji gundiyan wê çaxê bipirsî ji bo ku ew gawir û bêmimêj bûn Xwedayê alemê nehişt

petrol li wir derkeve. Dem hatin û derbas bûn gawir çûn musilman li gund man mîna her carê lê li wê derê tu petrol derneket. Petrol li dera han bihêle edî baran ji nabare. Nizanim êdî nebarîna baranê qebhata kîjan gawiraye.

Rojekê dîsa Amerîkî li petrol digerîyan û hatin li pêşîya gundê me nêzikî Gola Xwê bi cîh bûn. Kamyon û Jipên wan di pey hev rêz dibûn û diçûne warheha ku ew lê êwirîn.

Ez û bavê xwe yê reben li pêşîya gund li benda pezê me bûn. Dem bihare tîna roje giran giran dunya germ dikir. Pezê me li çolê belav bûyî diçerîya. Gul û çiçek nû dipişkivîn û bîna biharê hemî xweşîya berdabû dunyê. Di ber me re wasitên "gawirên petrolcî" bi lez û bez toz û dûman bi ser xwe dixistin û derbas dibûn.

Jipeka wan ya ser vekirî hat li ba me dawestî. Mêrekî gir û dirêj destê xwe rakir, bi zimanekî em jê fêm nakin silav da û hat li ba me rûnişt. Bavê minî xizan hema di ber xwe de çend dua dizanîn gîştik xwendin. Mêrik destê xwe dirêjî wî kir lê destê mêrik negirt.

Serê xwe hêjand û silava wî girt. Di dest mêvanê me yê Amerîkî de çenteyek reş hebû. Çentê xwe da bin xwe û li ser rûnişt. Mêvanê ezîz çend gotinên turki hêvîsîbûn û her carê di pey hev rêz dikir. "Şok guzel", "nasilsin", "teşekkur ederim" ûhw.

Mêrik cixarek derxist û dirêjî bavê min kir. Bavê min destê xwe da ser dilê xwe û spasîya wî kir ku ew cixara wî naşwaze. Heta hînge cixarên "qûnsor" min qet nedibûn.

Mêvanê feqîr mêze kir ku ji mazûvanî û sohbetê me tu encam negirt rabû ser xwe, destê xwe ba kir, li jîpa xwe sîwar bû ket rîya xwe û çû. Mêrik bi dûr ket bi şunde me dît ku wî çentê xwe li şûna xwe ji bîr kirîye. Dilê te çi bixwaze. Mêrik bi dûr ket û çente ma li şûna wî.

Ku em bazdin bidin pey mêrik nabe, çente li wê derê bihêlin ew jî nabe. Îcar bavê min mecbûr ma, me çentê mêrik bi xwe re bir mala

me.

Dema dîya min dît ku di destê me de çente heye bazda hate derîyê malê û got:

- Ooooo Hesik axa ew çîye tu bûyî memûrê vergîyê lawo ? Wey mala min te dît min çi xêr dî, xwedêyo va roka jî hebû ha?

Ji xwe jina dîya min tu rojên xweş bi bavê minê feqîr nenimandin. Tim dixwest ermê serê wî bigro. Xizanê bavê min dikir nedikir jinik bi tişteki wî nedihat ser.

Cara herî baş ku bang lê dikir jê re digo "Şindo". Bavê xizan ji bo îdara xwe dengê xwe nedikir. Esasen li ba wî ew egîtekî mêran bû.

Bavê reben hema lê vegeran

- Çentê gawirên petrolcîye.

- Çima li ba te ye. Tu niha jî bûyî çentecîyê gawiran?

- Tewbestafurillah, mêrik hat li ba me rûnişt. Wexta çû li şûna xwe ji bîr kir.

- Wîîî te dî, wê niha hukumatê bi ser me de bînin mala me xera bikin. Zû bihere dîne şûnê û were mal.

- Keçê tu dîn bûyî. Ma qet dibe. Lê ku yek were çentê mêrik bibe wê bikin sûçe me û mala xera bikin.

- Lê em çi bikin?

- Çi dizanim em çi bikin

Demekê hemî malbat ket nav fikarên kûr da ku em çing ji nav vê belê xelas bibin. Dîya min dikete nav tirs û lerezeka mezin û digot gawiran li me lîstik kirine. Te li ya wê mêze dikir wê hukumat siweda bihata emê bi dizîyê sîcdar bikirana û emê biavêtana hepsa Enqerê.

Li gor dîtina dîya min belkî bavê min bibirana Amerîka û li wir biavêtana hepsê. Bavê xizan çawa ew bihîst rabû di nav odê de ji wî serî heta wî serî volta avêtin.

Demekê bi şunde fikrek hate haşê min û min ji dê û bavê xwe re eşkere kir

- Werin em çentê mêrik deynin ser kerme û tepikên di hewşê de. Him ji me ne dûr dibe

him jî ne nêzik. Kî dizane belkî mêrik rê bajo û were mala me.

Hîngê wê were di hewşê de çentê xwe bibîne û bêyî me biêşîne bikeve rê û here ji vê derê.

Ew fikir pir bi dilê bavê min bû. Şa bû, eferînek mezin da min û anî ziman ku ji xwe di nav hemî zarîyê wî de ew tenê bi min ser bilinde.

Me pa heta bû êvar. Bavê min bêyî ku çente bibîne bir, da ser qûça tepikan û ji jor da jî bi cilekê niximand û em vegeyîyan hundirê mal. Bavê min qerera xwe dayê, wê li oda din raketa. Ji ber ku di wê odê da qûça tepikan hîn baş dihate dîtîn. Bi vî halî em gîştik heta siweda bê xew û di nav meraqan de man.

Bû serê sibê em hemî ji şefaq de ji xew rabûn û hema meşîyan hewşê. Bavê min hat pêşîya me got:

- Meraq mekin min heta sibê nobe girt. Çente li şûnê ye.

Bav û dîya min ji tirsax xwe ji serekî hewşê diçûn serê din û mîna dîna di dora hev re çex dibûn. Li ba xwe digotin wê eskerîya hukumatê hemî bi ser me de were û mala me xera bike.

Demek derbasbû bi şunde me dît girre gira kamyonekê bi neqewa gund de hat. Me hemîya berê xwe da neqewê ku çî bibînin; kamyona "gawirên petrolçî" ye. Bavê xizan reng avêt û rûyê wî bû mîna şîr. Hema titûnek pêça dirêj dirêj kişande nav cîgerên xwe. Her ku kamyon nêzikî mala me dibû bavê min di dor qûça tepikan re mîna derwişên semazen bi lez û bez çex dibê. Di ber xwe de bi hêrs got:

- Gawirên dîn nehlet, de werin çenteyê xwe yê ku bûye bela serê min bibin û cehneme bikin.

Kamyon hat li ber hewşa me dawestî. Mêrikê ku duh li ba me bû, yanê xwedîyê çente, yanê bela serê me, giran giran jê hate xwarê. Dû re yekî esmer û çav bi çirtik û mîna tirkî jê peya bû. Şoforê kamyonê nehate xwarê û li şûna xwe ma.

Mêrik destê xwe dîsa berve bavê min dirêj kir û ewê çav bi çirtik jî gotinên wî hema vedigerande tirkî. Dîya min go "ben tirkî yox" û hema çû ser çardaxa malê û rûnişt.

Lê vê carê bavê min destê mêrik girt û belkî

deh caran û bi dengê xwe yê bilind dîgo “merheba efendim, merheba efendim”. Mala tirsê xerabe ka bibînin çi tîne serê mirovan.

Ewê tirk dîsa dest bi axaftinê kir, hat ber devê bavê min û got:

- Bîzîm Mûdir dîn burada çantasini unutmuş onu almaya geldim. (mudîrê me duh li ba we çentê xwe ji bîr kirîye û em hatin ku çentê wî bibin)

Bavê min bi destê xwe yê ji tirsê dicirife qûça tepikan îşmar kir.

Mêrik berê xwe da tepikan û dîsa li bavê min mêzekir û got:

- Ne demek îstiyorsun (tu dixwazî çi bêjî)?
- Ordadir ordadir (li wê derê ye)
- Ne ordadir (çi li wê derê ye)
- Xopan çente ordadir. Al çente sen qurtul ben qurtul (çente li wê derê ye bibe bi xwe re, ez jî xelas bim tu jî)

Mêrikê esmer û mîna teteran çû keleka qûça tepikan û cila ku bavê min daye ser çente rakir û kire qîrre qîr. Çente di destê wî de bazda ba mêrikê mudîr çente da wî. Bi diqet çente vekirin ku em çi bibînin heta qirrikê tijî pereye. Mudîrê bejna wî ji du metre bave min hemêz kir û lingên wî ji erdê birrîn.

Xizanê bavê min dîgo qey mêrik wê li wî bixe, ling li hewa dilistin û dikire hawar. Mêrik çend caran bavê min di dor xwe re çex kir û di dawîyê de bi eşqekê dîna erdê. Rûyê bavê min paç kir û çexa merikê tercîman bû û jê re tiştin gotin.

Tercîman ji bavê min re got:

- Çente tijî pereye, pere jî maîşa karkirên şirketa petrolêne. Xwedê ji te razibe. Tu mirovekî başî. Hemî pere di cîh de ne. Mudîr efendî pir şa bû û dixwazê wekî mukafat hinek pere bide te.

- Ez naxwazim perê we keko. Bela xwe ji min bi dîrxin bese. Ji duh pê de rehetî li me nema.

Lê mêrikê mudîr nakeve ser. Bavê reben dike nake nakeve ser û dixwaze ji wî re tiştêkî bike.

Mêrik dît ku nabe emir da şoforê xwe û ji ser kamyonê çend sandîq dînan erdê. Bavê min meraq kir ka ew çine û hema yê tirk lê vegehand:

- Bunlar bîradir amca, mudîr içersîniz dîyor. (ev bîrene û dixwaze hun vexwin)

Xatirê xwe xwastin û çûn rîya xwe.

Kamyon bi dîr ket neket em gîştik bezîyan ser sandîqên ku mêrikan dînabû rû dîwarê hewşê.

Di her sendiqê de hema hema panzdeh bîst şûşeyên sor û tijî av hebûn.

Bavê minê bajar nedîtî ji min pirsî ka çine

- Nizanim bavo, belkî tiştêkî mîna şerbetê, ka were em yekî vekin û vexwin.

Dîya mina hukum giran hema bi lez hate ba me û bi ser me de emir barandin.

- Qet di serê xwe re derbas mekin. Kî dizane kafirê kafîr çi axû û jehr kire wan şûşena.

Hema bi dîrxin wan ji dor malê.

Min soz da dîya xwe ku ez li ser êvarê wan şûşena gîşka birjînim û bavê min. Bi vî halî em vegerin hundirê malê. Di rûyê me re xuya dikir ku em hemî mîna ji beleka mezin filitîbin kêfxweş bûn.

Lê de were ew bîrayên di sandîqên darînî de ku mêrikan li ber dîwêr rêz kiri wê çi bibana.

Ji bîstekê bi şunde dê û xwangen min ji bo ku şivê bikelînin çune hundirê malê. Di sîya xaniyê malê de ma ez û bavê min. Min di serê xwe de derbaskir ku minê bavê xwe îqna bikira da ku bi saya wî me tama bîrayê bizanîba ka tiştêkî çinge. Lê ji bo wê ji min gerege pêş de bavê xwe bi rengêkî psîkolojîk hazir bikira; ji bo ku mêrikê xizan dezîyê dilê wî diqetîya ji tîrsa dîya min.

Min hema dest bi plana xwe kir:

- Bavo ma tu ji dîya min pir ditirsî?
- Tîrs çîye oxlim, te ew ji ku derê derxist?

- Çi dizanim li gund herkes weng dizane.

- Xalt kirine. Ma em ne mîrin. Dîya te ji ber min nawêre dengê xwe jî bike.

- Ez wer dibêm lê kes îna nake. Herkes te tirsonek û bizdonek û newêrek dizane.

- Gû xwarine. Wana hîn egîtîya min nedîtîye.

- Welle raste, bavê min ji kesî natirse. Hele ji dîya min qet natirse. Ma mêr ji jinan ditirsin qet?

- Tirs çîye lawo, wellehî min lê xist ezê xûnê di bilîvan re bînim.

- Ger tu ne yekî tirsonekî, bavê minî cewmêro de were ji vê ava di şûşeyên han de vexwe.

tu bavekî, rêberê mala me tuyî. Dîya min wê bi xwarin û vexwarina te çi bike?

- Na lo, tişt nabe tu dibêyî?

- Wê çi bibe, ma ne ave ew. Aha tu dibînî eynê mîna avê xuya dike.

- Yaho vê carê dibe ku dîya te ya teres derdikeve pêş malê.

- Te dî, min nego tu jê ditirsî.

- Na oxlim tirs çîye?

Îcar rabû tivancek da xwe û hundirê malê bi dîqet qoleçan kir. Dît ku kes lim e mêze nake û gundî û cîran jî di malên xwe de ne. Bi dizî nêzî min bû û Got:

- Erê lawo were em tama vê avê mêzekin ka çîye. Ma qey ew mirine, wê çi bi me were. Lê ji kesî re behsa tişteki meke ha temam?

- Soz bavo di navbera te û min de.

Îcar nîvro kela kela germê jî raste rast daketibû. Bavê min yê egît rabû bi zora ew çend diranên zer ku devê wî de mayî qapaxa şûşeyên ava "nenas" vekir û berda nav devê xwe. Dû re hema bi lez go "exxtt" bîra ji devê xwe avête der. Kefa bîrayê ji dev û rûyê berbi jêr de diherikî.

- Lawo va aveka tehle. Va nayê vexwarinê.

- Bavo tişteki nabe. Mêrika qey ji Amerîka heta vir jî bo vexwarina xwe anîne. Ma tişteki pîs be qet vedixwin. Dewam ke hela ka çi dibe.

Bavo xwe da ser mîndera li ber dîwêr û cîh ji xwe re rehet kir. Ji şûşeyê di nav destê xwe de

qult bi qult bi ser devê xwe de berdida lê wexta her ku qultek di gewrîya wî de di çû xwarê mirûzê xwe tehl û tirş dikir. Te digo qey şiruba kuxikê ya doxtorê qezê dadina ser xwe.

Dema ji bîstekê bi şunde dawî li şûşe anî û go "req" şûşe berda dîwarê hewşê bi çel perçe kir.

Min hema xwest ez ceseretê bidimê.

- Te dî tişteki bi te nehat. Ma mirine qet.

- Na welle. Tişt nebû lê ez tozekê pûç bûme. Mîna ku xewa min jî tê.

- Na bavo bi te weng tê. Kingê tu bi nîvro raketîyî heta niha. Veke şûşekî din, ji xwe te dest pê kirîye. Ma qet ne mirine.

Min hema bazda û şûşekî din da dest wî. Bi wan sê diranên zer li ber qapaxa xopan da heta ew ji cîh rakir. Dîsa bû liqa liqa wî vexwar. Vê carê ne mîna cara siftê bû. Mîna ku nezaniya wî derbas bibû. Bi vî halî di paş gomê de, ji ber çavên dîya min ya şerxwaz dîr bavo serê cara yekemîn nerm kir. Xwedê ji amerîkiya razî be. Wan hîna ku li başûrê welatê me tarîxa biratiya navbera gelên Amerîkî û kurd de nenivîsandibûn, li gundê me destpêka vê biratiyê bê bédeng

û bêpesn ava bibû. Tarîxeka pir muhîme ji ber ku bîra cara yekem bi saya wan hate gundê me û bavê mine reben bi saya wê bîrayê serxweş bû. Ma ev hendik tarîxe.

Di vê navberê de min meta Sultan berbi mala me ve tê. Ji xwe rojê bîst caran nehata mala me xewa wê nedihat. Raste rast hat ber dîwarê gomê li kêleka bavê min rûnişt. Silav da bavê min lê wî cewabek nedayê. Vê carê çex bê ji min pirsî:

- Reşo (li şûna navê min bi min re digo Reşo) va çi halê bavê te ye. Çima ro bi nîvro xewê dagirtîye ser vî dînikî.

Bavê min di ber xwe de çend gotin kiribin jî kesekî jê tişteki fehm nekir. Êdî xuya dikir ku zimanê wî ji ber têsîra bîrayê pûç bibû.

- Nizanim metê, tenek şurub vexwar, şuruba kuxikê qey ji ber têsîra şurubê henekî sist

bûye.

- Wî ez qurbana Reşoyê xwe. Ka li kê derêye şurub. Ma tu nizanî ez ji ber kuxikê heta siweda ranakevim.

- Mêzeke metê van şûşeyên han tu dibînî? Gîştik şurube. Him jî ji şuruba dixtorê qezê pir baştire.

- Ma raste va gotina te? Kaj i min re bîne ez qultekê vexwim. Belkî vê ziqûmê kuxikê bibire.

Meta Sultan di dunê de çî derman hebûn dixwast gîştka tam bike. Ji bo ku xelk dermana bide wê hezar nexwaşî li hildida. Te ji wê bawer bikira ji serê wê bigire heta lingan her dera wê her dem diêşîya.

Min çû ji meta Sultan re di qirika şûşekî bîrê re girt û anî da dest wê. Hinekî li ser û qûna şûşe mêzekir û got:

- De veke vê mêratê ku ez hinekê jê danim ser xwe.

Çing ew gotina kir bavê min bi hêbet şûşe ji dest wê rakişand û dîsa bi wan diranên xwe yên berxwedanvan go req kapaxa şûşe vekir. Meta sultan qulta siftê dane ser xwe û eyne mîna bavê min got "pirrî" bîra di devê xwe de avête derve.

- Lawo va şuruba pîs çîye. Çiqase tehle.

- Meta delal, ma te qet şurubên şîrîn mîna şerbetê dîtine.

Di ber xwe de go "ew jî raste" û jê vexwar. Di eynê gavê de xwest bizane ka wê çiqas "şurub" jî şûşe vexwara.

- Metê va şuruba ji Amerîka hatîye, pir xeffîfe kesekî naêişîne. Heta ku dilê te go bes tu dikarî vexwî.

Gotina min ji metê re bû fersend û giran giran jî bîra xwe vedixwar. Bavê min ji sê şûşeyan bi şunde êdî rind serxweş bibû. Gotinên wî gîştik li ser egîtiya wî bûn. Egîti û qehremaniyên tu car li gundê me kesî nebîhistine. Ji xwe qehremaniya wî kirî wer dihat fêhm kirin ku li eskeriyê pêk hatibû. Yanê ne kesî dîtîye ne jî kesî bihistîye. Lê wer xuya dikir ku wî rika xwe berdabû dîya min. Geft û reft lê dixarin û

wê gavê biketa destan wê kutek bibarandina bi ser dîya min de.

Piştî ku meta Sultan serî hinekî nerm kir bi şunde dest behs kirina evîn û dilgirtinên xwe kir. Ji kê hez kirîye, li ser dilên ku wê girtî kijan kilam gotine gîştik ji bavê min re giran giran gotin. Di navberê de ji bavê min re ji wan kilamane çend çarîn jî pêşkeş dikirin.

Me carekê bihîst ku dengê dîya min ji xanîyê malê bilind bû.

- Şindooooo de werin xwarin hazire.

Bavê min ji nebîstin ve hat. Ji hêlekê de vedixwar û ji hêla din ve bi meta sultan re ketibû nav sohbetê dûr û dirêj.

- Lawo çima tu deng nakî ma tu mirîyî qey?

Dema çing gotina "şindo" kete guhê meta Sultan hema agir da bin biroşê:

- Çiqas eybe. Salê te bûne çend û zarî ji te mezintir bûne va hîn çima bi te re dibê "şindo", ma qet fedî û heya nemaye. Jin jine mêt jî mêtê. Na na te qet tirs nedaye vê jinikê.

Çing va gotina kir bavê min mîna brûskê bazda hundirê malê. Kete hundir neketê min dît ku beroşa tijî şiv avête ber malê. Beroş li hêlekê kapax lê hêla din. Dû re bû qîrîn û hawara xwang û dîya min. Bazdane derve û bavê min jî li dû. Di dest de çoyê wî li ser piştê dê û xwangên min kutek dibarandin. Bi rastî min bavê xwe tu cara di vî halî de nedibû heta niha.

Dê û xwangên min, ji ber hêrsa bavê min bazdan mala cîrana û di hewşê de ez û bavê min û meta Sultan man bi tenê. Meta xêrnexwaz hat ba bavê min ew berz û bilind dikir û derdixiste ezmanan.

- Erê lawo, min dizanî tu va mêrayî. Min tim digo ji der û cîranan re. Ji îro pê ve tim mîna niha be.

Bavê min bi ceserate bîra û pesna meta Sultan eynen mîna şerebçiyên Qeregumruka Istanbûlê dest bi qîrre barrê kir. Dixwast herkes bizane ku ew ne yekî tirsonek û bizdoneke.

- Werin ûlan werin, kî ji we mêre werin pêşîya min.

Min dît rewşa bavê min êdî ji rîya xwe derdikeve çûme ba wî da ku wî hinekî sakîn bikim.

- Bavo eybe. Tu çima dikî qîrre barr. Ma gundî wê paşê bêjin çî ji bo te. Herkes te însanekî efendî dizane. Da ka were li ser vê mîndere rûne.

Rûnişt û pišta xwe da dîwêr û kesereka kûr kişand. Titûneka xwe pêça û ji nişkeve go:

- Ka here vê şuruba hanê bibe hundirê gomê, di nav kayê de veşêre. Bi rastî min jê hezkir.

Meta Sultan jî bi serê xwe yê giran hate ba min û çend şûşe ji bîraya “Petrolçiyên gawir” çend şûşe ji min xwestin. Li gor bawerîya wê ve şûrubê kuxika wê mîna xencerê birrî bû. Bi lînge lînga dengê şûşeyên bîrayê di pêşa bervanka wê de berê xwe da mal.

Heta ez bi meta Sultan re mijûl bûm mîn dît ku bavê min li ber dîwarê gomê li ser mînderê ketîyê xeweka kûr.

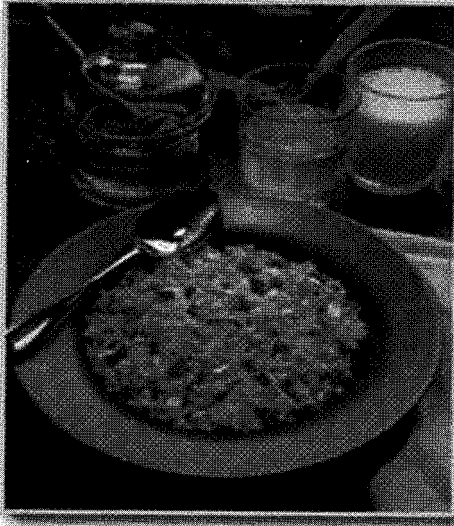
Êdî min dît ku mîna her îşê wan ev karê Amerîkiyê jî ji me re tu xêr neanî bû. Ez çûm şûşeyên bîrayê yek û yek şikênan û ava tê de berda hewzê ava kerên me. Ji demekê bi şunde kerên me hatin ser hewze avê û li şuna avê bi îştah û mirçe mirç çiqas bîre hebû hemî vexwarin. Ji çendekê bi şunde bi zirre zirre her sê kerên me yên ku ji serîkî hewşê bazdidan serê din, hemî gundî li serê me civandin. Bu teşqele û temaşeka mezin. Ji vê meselê pir zemanî bi şunde jî li gundê me ji bîrê re digotin “ava keran”. Wekî we jî fehm kir mîna hemî caran çî hat serê me bi destê hêzên ku kokê wan li derve hate serê me.

Dilşad Nûdem

Savar (Zad)

Ahmet Gezer

ahsason@hotmail.com

Ciyekî savar ê teybetî li ba Kurdan heye. Bê savar dawet na bin, ji berê de ta niha savar li ba kurdan xwarina herî sereke bû. Ji ber ku ji genim, rûn, av û xwê çêdibe û çêkirina

savar ji bê zehmet e. Genim û rûn ji malê dihat hem jî.. bê mesref bû. Pîranîya Kurdan ji savarê hez dikin û tama wê ji pîr xwaş e û gelek ji bi nav e. Zadê şivankî, zadê çolê, zadê dawetan. Gava tirkên li Anatoliya Navîn tên şîn û şahiyên kurdên wê navçeyê hemû bi hev re dibêjin ku em xwarina savara kurdan tam bikin.

Xortek pîr ji savar hez dikir, ew çend jê hez dikir ku her stranên xwe jî li ser savarê digotin. Stranên wî wisa bûn ku "gulê hey nar hey nare, gulê te sîng sênîya savarê. Rojek tê ew ê daweta wî xortî bikin. Dema ş îv tê mêvan dest bi xwarinê dikin. Di gund de yêkî henekçî savara li ber zavê ji ber wî dikşîne ber xwe û dixwe. Zava di dilê xwe de pîr ber dikeve. Ji ber zava nikare tiştêkî bejê. Dîlan û dawet coş û geş berdeyam dike ta derangîya şevê. Êdî dem hat ku zavê bibin ba bûkê. Xort gotin: rabe zava êdî tu here. Zava got ez na rim û hûn jî dizanin ku ez çîma na rim. Bila kê savar xwarî ew biçê!

PIRSGIRÊKA JINAN: XWÊDÎYÊ WÊ JIN E YAN MÊR E?

Ayşe Güler

aishaguler@hotmail.com

www.arsivakurdi.org

www.arsivakurdi.org

www.arsivakurdi.org

bir yapısı bulunsada,bunu tam anlamıyla Yahudi örneğinde görüldüğü gibi olmadığını sanırım sizlerde takdir edersiniz.Politik olarak kurumlaşma anlamında önemli mesafeler kaydetmekle beraber ekonomik,sosyal ve kültürel ayağının henüz tam olarak oturmadığını kaydetmek gerekiyor.

Burada bilinen bir gerçeği hatırlatmakta fayda var.İktidarlaşmaya giden yol ancak kurumlaşmayla mümkündür.Bu anlamda hedefe ulaşabilmek için olmazsa olmaz bir kural olan kurumlaşmanın önümüzde duran en acil bir görev olduğunu belirtmek abartı olmazsa gerek.

Egemen güçlerin var olan kurumlarımıza bu kadar saldırmaları,onları hedef göstermesi tamamen bununla ilintilidir.Saldırıya uğrayan,kapatılan gazete,

Televizyon ve benzeri kurumları saymakla bitiremeyiz. Son günlerde egemenlerin kurumlarımıza yönelik tasfiye çabalarının altında bu gerçek yatıyor.Onlar bu tasfiye politikalarıyla demokratikleşmede önemli bir yeri olan diaspora kitlesinin örgütlü yapısını dağıtıp avare ve derbeder bir yaşama döndürmek istiyorlar.

Bende bu yad ellerde bir derbeder olarak bunun ne anlama geldiğini pratikte yaşayarak öğrendim.Acaba bu insanlar neden kendi ülkesinden kopup birer derbeder oluyorlar. Yoksa bu insanları yad ellere sürükleyen birileri mi var?Eğer birileri varsa,bunun bir nedeni olması gerekiyor.Bu büyük insan kitlesinin derbederleştirmek isteyen emperyalist ve kapitalist sistemmidir.

Bir taraftan kendi ağır sanayi ürününü,silah ürünlerini satmak için pazarlar arıyor,kirli savaşlara katkıda bulunuyor,diğer taraftan insan hakları,demokrasi kisvesi altında kirli savaştan kaçan mağdurları kabul ederek,ucuz iş gücü ordusu yaratıyor ve bu insanlara derbeder bir yaşam sunuyor. Buna modern dilde azül yada iltica diyor-

lar. Diğer taraftan bu insanların ülkelerindeki mücadeleden koparak gittikleri yerlerde eritmek,uyuşturmak deyim yerindeyse modern köleler haline getirerek sözüm ona şefkatli olduğunu göstererek taktığı maskenin gerçek yüzünün görülmesine engel olduğunu maalesef acı ile izlettiriyor.

Bütün bunlara Kürt halkıda maruz kalmaktadır. Kürt halkını kendi yurtlarından koparılıp yad ellere sürgün edilmek zorunda bırakılmıştır.Avrupa dediğimiz ülkelerde ise bunları bekleyen iltica yaşamı maalesef yurtsuzluk,evsizlik,mah-kumlar kampı yada yarı açık cezaevi yaşamı özet olarak.

Bir taraftan yoz yaşam diğer taraftan kapitalizmin batakıkları.

Burada iki seçeneğimiz var.Ya bu yad ellerde direneceksin yani örgütlü yaşayacaksın yada çürüyüp gideceksin.Buradaki iltica statüsünün ne anlama geldiğini Avrupa da yaşayanların bir çoğu bilir.Haym yaşantısının nasıl bir yaşantı olduğunu şöyle kısa bir irdelediğimizde ne anlama geldiğini ve ne amaçlı olduğu anlaşılır.En asgari koşullarda yardımın yapılması,sosyal,kültürel,

Hukuki ve benzeri haklardan mahrum bir şekilde mahkum edip bu insanları haym dışına çıkmayacak şekilde yasalarla engellerken,amaç ettikleri insan kitlelerini yuşturmak,yaşamdan koparak izole etmek ve bunun sonucunda kısaca mücadeleden koparak eritmektir.

Özellikle kendi gördüğüm bazı gerçekleri düşündükçe,seni insan sıfatına bile koy mayan,diline,kültürüne,insanlık değerlerine saygı göstermeksizin bir yaşam vaad ediliyor. Ya bu yaşama boyun eğerek kişiliğinden,kimliğinden,insanlığından vaz geçeceksin ya da bunlara karşı onurluca direneceksin.

Yaşamak direnmektir,mücadele onurdur. Selam ve saygılarımla.

DEVLETİN YARATTIĞI MİZAH

Hazırlayan: ABDULLAH KAYA

e-mail: kayaabdullah@hotmail.com

Sevgili Veger okuyucuları,
Veger 8.sayısı ile elinize ulaşmış oldu.

Bu, üç aylık bir dergi için iki yılın geride bırakılması demek. Biz de bu nedenle Panaromanın konusunu, okuyucularımızın yüzünü güldürecek bir alandan seçtik. Bu sayıdaki konumuz, bir devletin, dünyada yaşanan baş döndürücü değişmelere inat, ne pahasına olursa olsun değişmeden kendisini yaşatmak için, vatandaşıyla girdiği çelişkiden kaynaklanan mizah.

Mizah da zaten çelişki ve aşırılıklardan kaynaklanır.

Türk Dil Kurumu'nun Türkçe Sözlüğünde "gülmece" olarak veriliyor karşılığı mizahın. Ancak bu konuda bir başka kavrama bakmak gerekiyor: **Kara Mizah**

Kara Mizah da aynı sözlükte "Yalnız güldürmeyi değil, daha çok düşündürmeyi ve yergiyi amaçlayan mizah" olarak tanımlanmış. Aşağıda devlet-vatandaş çelişkisi konusunda vereceğimiz örnekler birer kara mizah örneği.

Mizah, o ana kadar sürdürdüğünüz yol ve yöntemin artık işe yaramayacağını anladığınız anda ortaya çıkar. Diyarbakır'daki bir davasında hâkim Apê Musa'ya "senin uğrunda hapis yattığın Kürtçe'nin 15 (on beş) kelimededen oluştuğu söyleniyor. Ne diyorsun?" diyor. İşte bu nokta, artık o zamana kadar

sürdürdüğünüz yol yöntemin işe yaramadığı noktadır.

15 kelimelik dil olamayacağı mantıksızlığını bir yana bırakalım, Türkiye'de yaşayıp Diyarbakır'da hakimlik yapan bir insan size böyle bir soru yöneltiyorsa, artık eski anlatma yolunuzu bırakacaksınız demektir. Bu noktadan sonra Apê Musa'nın siyasi savunma yapması anlamsız olurdu. O da öyle yapıyor. Yani mizaha başvuruyor. Aşağıda Apê Musa'nın hâkime verdiği tarihi ve "mizahi" cevabı okuyacaksınız.

Aşağıdaki örneklerde bir yandan devletin değişmeme konusundaki aşırılığının nasıl komikleştiğini, bir yandan da mizahın çoğunlukla ezilenlerin başvurduğu bir silah olduğunu göreceksiniz.

Gelecek sayımızda siyasal sistemin bir başka açıdan panoramasını vermeye devam edeceğiz.

Hoşçakalın

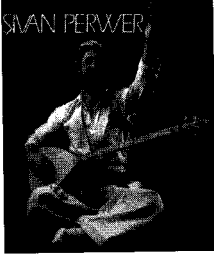
15 Kelimelik Dil

Diyarbakır'daki 1971 yılı yargulamaları sırasında, bir davada hakim Apê Musa'ya "senin uğrunda hapis yattığın Kürtçe'nin 15 (on beş) kelimededen oluştuğu söyleniyor. Ne diyorsun?" diyor. Apê Musa'nın yapacak birşeyi yoktur ve o tarihi cevabı verir.

"Hâkim Bey" der Apê Musa, "basmada bo. eşeyen tavuk dahi 50 farklı ses çıkarıyor. Yani koskoca otuz milyonluk bir halk, bir tavuk kadar da mı olamadı?"

Orta Anadolu'dan Bir Örnek

12 Eylül'ün ilk günlerinde Kulu'daki karakol komutanı sıkı bir Kürtçe kaset "avı"na çıkar. Kasetleri bölgeye getirdiğini düşündüğü kaynak kişiyi "suç" unsuru kasetlerle yakalamak ister ancak bir türlü başaramaz. Arkadaş Karacadağlıdır ve Komutan tarafından her görüldüğü yerde üzerinde kasetlerle yakalanması durumunda "hayatı kaydırılmakla"la tehdit edilmektedir.

Aradan bir iki yıl geçer 12 Eylül'den sonra ilk Kürtçe kasetler gelmeye başlar. Arkadaş sık sık gittiği kahvehanenin raflarında bir kaset görür ve kahveci arkadaşına kimin kaseti olduğunu sorar. "Şivanın" yanıtını alınca dinlemek için kaseti alır ve evin yolunu tutar. Saat gecenin 10'dur. Bir süre sonra arkasında askeri jip durur ve komutan iner jipten. Arkadaşa durmasını söyler ve askerlere de üzerini aramaları emrini verir. Asker bir kaset bulduğunu söyleyince Komutan "kimin kaseti?" diye sorar. "Şivan'ın" cevabını verir arkadaş çaresiz. Komutan çok mutlu olur ve "hadi bin arabaya karakola gidiyoruz" der. Karakolda arkadaş karşılarına alır, yıllardır ele geçirmek istediği "suç" unsurunu ele geçirmiş olmaktan dolayı duyduğu mutluluğu anlatır gerine gerine. Bir yandan da bundan sonra arkadaşın "başına gelecekler" konusunda arkadaşına ipuçları verir.

Komutan bir süre sonra askerlerden teyp getirmelerini emreder ve "şu kaseti bir de biz dinleyelim" der.

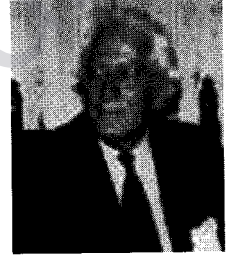
Komutan kaseti koyar, düğmeye basar ve teypden "euzu billahi minnel şeytani racim..." sesi yükselir. Komutandan da "neeee!?" diye bir nida. Kaseti ileri sarar düğmeye basar; aynı ses... Biraz daha sardırır; aynı vaaz sesi.

Kaseti ters çevirir; aynı ses... Arkadaşa döner ve "ne ulan bu diye?" haykırır şaşkınlıkla. Arkadaş ondan da şaşkıncıdır olup bitenler karşısında, bir şey söyleyemez. Komutan çıldırmaktadır. "Ulan! Şimdi de benimle dalga mı geçiyorsun!?" diye bağırır; sonuçta arkadaşı serbest bırakır.

Ertesi gün kahveciden işin aslı öğrenilir. Kahvecinin dindar babası, camiden getirdiği vaaz kasetini Şivan'ın kasetinin yanına koymuş, eve giderken de yanlışlıkla Şivan'ın kasetini alıp götürmüştür.

Apê Musa'nın Yaveri

Yine Diyarbakır'daki 1971 yılı yargılamaları sırasında, bir defasında, Apê Musa'yı Diyarbakır'dan Ankara'ya gönderme mecburiyeti çıkar. Askerler Apê Musa'yı bir er eşliğinde trenle göndermeyi düşünürler ama, Apê Musa'nın eri kandırıp kaçacağından korkarlar. Bu nedenle bir general eşliğinde gönderilmesine karar verirler. Tabi general trenle gidemeyeceğinden, uçakla gönderilmesine karar verilir Apê Musa'nın. Uçakta iki kişilik yer ayrılır. Hem de "bussines class"dan yani çok önemli kişilerin yolculuk yaptığı uçağın özel bölümünden. Herhalde böylece bussines classda yolculuk yapan ilk mahkum olur Apê Musa. Hostesler bussines classda oturan gnererale değil de habire Apê Musa'ya bir emirlerinin olup olmadığını sormaktadırlar. Hostes yine "bir isteğiniz var mı" diye sorunca, Apê Musa "sağolun benim yok siz yaverime sorun" der yanındaki generali işaret ederek.

Antikomünist

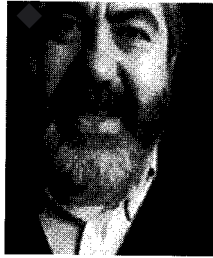
12 Eylül darbesini izleyen günlerde, polisler bir evi basar ve "Antikomünizm" adında bir kitap bulurlar evde. "Komünist misin ulan sen?" diye çıkışılar ev sahibine. "Hayır ben antikomünistim" der ev sahibi. "Vay vay" der polislerin şefi "hem de antikomünist! Yani komünistlik de sana yetmiyor, üstelik bir de 'anti'sini oluyorsun. Alın şunu karakolda tezgaha çekin" der. Adam çok yalvarır; 'antikomünist'in anlamının 'komünizm karşıtı' olduğunu, kendisinin de polisler gibi komünizme karşı olduğunu anlatmaya çalışır ama polisler habire "biz komünizmin her türlüüne karşıyız" diyerek 'tezgaha' alırlar. Durum anlaşılıncaya kadar, antikomünist vatandaş komünistlerin geçtiği 'tezgah'tan geçirilir. Tahmin ediyoruzki vatandaşımız anlamıştır "bu ülkeye komünizm gelecekte onu da biz getiririz" diyen bir devletin sınırları içinde gerçek anlamda antikomünist olmakta bir şeyleri göze almayı gerektirir. Çünkü bu devlet anlayışının hakim olduğu yerde, sorunsuzca yalnızca o devletin resmi ideolojisinin taraftarı, yani 'Kemalist' olunabilir

Çağdaşlaşma Masalı

Bu bölümümüze değerli aydın Mehmet Altan'dan bir alıntıyla başlamak istiyoruz:

"...Türkiye ise üretim biçimine önem vermeden batı gibi tüketmeyi önemseyen, bunu toplumsal modernizmin doruğu sayan kemalizmi "solculuk" olarak takdim etmiştir. Sol, sanayi döneminde sermaye-emek ikileminde emekten yana olmayı kabullenirken, bizde cami-kışla kavgasında kışlayı tutmak anlamına gelmiştir."

Mehmet Altan'ın dediği gibi Cumhuriyetin

ilk yıllarında sadece batının tüketimini taklit etmeye ya da onlar gibi görünmeye yani deyim yerindeyse görüntüyü kurtarmaya yönelik uygulamalar sırasında trajik komik olaylar yaşanmıştır. Örneğin Türk sanat müziği bir dönem yasaklanmış, halk klasik müzik dinlenmeye zorlanabilmiştir.

Yine görüntüyü kurtarmak adına, özellikle büyük şehirlerin yabancıların yoğun olarak buldukları ya da konsoloslukların bulunduğu yerlerine örneğin Ankara'nın Kızılay ve Çankaya bölgesine köylülerin girmesi yasaklanmıştır.

Diyarbakır'da Zulüm

Birgün Diyarbakır'da klasik müzik konseri düzenlenir ve halk da dinleyici olarak salona doldurulur. Halk 2-

saat kadar, zorunlu olarak Mozart, Bethoven gibi büyük bestecilerin eserlerini dinler. Konser bitip halk dağılırken halkın sessizliği bir gazetecinin

dikkatini çeker ve halkın bu durumdan hoşnut olduğunu düşünür. Yaşlı bir amcanın yolunu kesip sorar: "Konser hoşunuza gitti mi?" Amca, oldukça bitkin ve yorgun şu cevabı verir:

"Evladım, Diyarbakır Diyarbakır olalı böyle bir zulüm görmedi!"

Fransızca Bilen Çobanlar

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Ankara'nın Çankayasında, bugünkü Atatürk Bulvarının sağ tarafında

büyükelçilikler ve konsolosluklar yapılmış, sol taraf ise boştur. Bölgeye girmeleri yasak olan

köylüler, sabaha karşı Et-Balık Kurumuna ulaştırmak için komşu köylerden koyun sürülerini sürerek bir gece yarısı işte bu boş alana getirirler. Koyunlar bu boş alanda yayılırken köylüler yol yorgunluğuyla uyurlar.

Dönemin ünlü gazetecisi ve fıkra yazarı Şinasi Nahit Berker bir resepsiyondan çıkmış ve sarhoş bir vaziyette eve gitmektedir. Köylülerin uyuduğunu, koyunların Fransız konsolosluğunun bahçe kapısının altından bahçenin çimlerini yemeye çalıştıklarını görür. O zaman konsolosluklar sıkı koruma altında değildir. Koyunlara acır ve kapıyı açar. O sırada uyanıp hava almak için balkona çıkan konsolosun karısı karşısında koyun sürüsünü görünce: "Qu'est ce que ce sont!? Qu'est ce que ce sont?!" Yani bunlar da ne diye bağırır

Şinasi Nahit Berker bağırarak kadına Fransızca cevap verir: "Ce sont moutons! Ce sont moutons!" Yani bunlar koyundur der. Kadın bunu üzerine içerdeki kocasına "hani kocacığım, sen bu Türkler çok cahildir diyordun, baksana adamların çobanları bile Fransızca biliyor" diye seslenir.

Örgüt Arkadaşları

12 Eylül'ü izleyen günlerde, bütün yurtta olduğu gibi Kürdistan'da bir kasabada birçok insan tutuklanmış ve işkencelerden geçirilmişti. Temel sebep "yasadışı bölücü örgüt" üyesi olmaktı. Böyle bir olayda tutukluya "örgüt arkadaşları"nın adı sorulur ısrarla. Ancak tutuklunun gerçekten ne bir örgütle ne bir şahısla ilişkisi vardır. Her "ne bir örgüt ne bir şahısla alakam var" dedikçe işkencenin dozajı artırılır ve gece yarısına doğru dayanamaz "tamam bir kişi tanıyorum" der. Askerler "kim" derler merakla, "İsa..." der tutuklu. İsa hakkında başka ne bildiği sorulur ancak sadece adını bildiğini söyler. Komutan hemen kasabadaki 15-45 yaşları arasındaki bütün "İsaların" toplanması emrini verir. İşkenceci askerler,

"İsa tamam, şimdi diğerlerini söyle!" derler. Tutuklu "başka kimseyi tanımıyorum" desede onlar işkencenin dozajını yükselterek "sorgu"larına devam ederler. Tutuklu dayanamaz ve "bir kişi daha tanıyorum" der. "Adı Musa..." Komutan hemen kasabadaki 15-45 yaşları arasındaki bütün "Musaların" toplanması emrini verir.

"Musa tamam, şimdi diğerlerini söyle!" derler. Tutuklu "başka kimseyi tanımıyorum" desede onlar yine işkencenin dozajını yükselterek "sorgu"larına devam ederler. Tutuklu dayanamaz ve bir süre sonra "bir kişi daha tanıyorum" der. "Adı Muhammed..." Bütün Muhammedlerde toplanır. "Sorgu" sabaha kadar devam eder ve tutuklu her seferinde bir isim verir ve kasabada o adı taşıyan herkes toplanır.

Sabah olduğunda karakolun bahçesi toplanan insanlarla dolmuştur. Toplanan insanların isimleri aralarından birinin dikkatini çeker. Çünkü isimleri Kuranda sayılan 28 peygamberin isimleridir. Tutuklu, işkence arttıkça Kuranda adı geçen 28 peygamberden birinin adını vermiştir. Durumu komutana anlatırlar ve serbest bırakılırlar.

Tutuklunun tavrında sıkı bir ironi yok mu sizce? Tutuklu, 12 Eylül koşullarında durumun Allah ve peygamberlerden başka kimsenin yardımcı olmayacağı kadar umutsuz olduğunu anlatmak için peygamber isimlerini vermiş olamaz mı?

Bütçe Görüşmesi

Hangi yıl olduğunu hatırlamıyorum, Aydın Güven Gürkan ana muhalefet partisinin lideri olarak bütçe konusunda fikirlerini belirtmek için Meclis kürsüsüne çıktı. Ancak iktidar partisi milletvekilleri kararlı görünüyordular. Gürkan'ı konuşturmayacaklardı. Daha ilk kelimesinde müthiş bir tezahüratla ve yuhalamayla Gürkan'ın sözü kesildi ve kürsüden indirildi. Ancak Meclis başkanı araya girip Gürkan'ın tekrar kürsüye çıkmasını

sağladı. Yine ilk kelimedede yuhalandı, sözü kesildi yine Meclis başkanı araya girip ortamı yatıştırdı. Gürkan'ın konuşması kaç kez engellendi hatırlamıyorum. Sonuncu denemesinde ortam iyice yatışmış ancak iktidar partisinin milletvekilleri avının üzerine atılacak 'aslanlar' gibi bekliyorlardı. Gürkan kürsüde **"Mustafa Kemal"** dedi sadece ve 'aslanlar' atılıp **"Yuuuuh! Yuuuh! Suuus! İn aşağı o kürsüden!"** diye bağırırmaya başladılar. Durumu farkedenden birkaç milletvekili uyanmayanları uyarmaya çalışmışlardı ama nafile onlar var güçleriyle bağırıyorlardı **"Yuuuuh! Yuuuh! Suuus! İn aşağı o kürsüden!"**

Bu arada Gürkan "Atatürk" diye devam etti. Yine platformdan aynı sesler **"Yuuuuh! Yuuuh! Suuus! İn aşağı o kürsüden!"** Durumu fark edenlerin sayısı artmıştı ve var güçleriyle diğerlerini uyandırmaya çalışıyorlardı. Gürkan bu kez **"19 Mayıs 1919'da"** dedi. **"Yuuuuh! Yuuuh! Suuus! İn aşağı o kürsüden!"** sesleri yükseldi yine. Bütün milletvekillerinin durumu fark edebilmesi için Gürkan epey bir Cumhuriyet tarihi anlattı. Sonrada bütçe konusundaki görüşlerini...

Görüyorsunuz bütün bir "çağdaşlaşma-modernite" söyleminin nasıl kocaman bir yalan olduğunu. İnsanın ne söylediğine değilde, kim olduğuna bakılarak konuşması engelleniyorsa, hem de bu bir ülkenin meclisinde yapılıyorsa, durumun çağdaşlaşma vb kavramlarla değil başka kavramlarla ifade edilmesi gerekir.

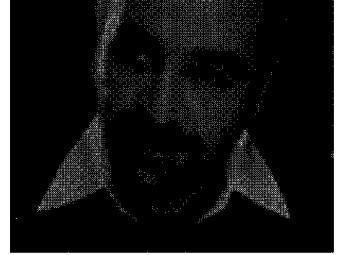
Dünyayı Değiştirecek Düşünceler

Şanar Yurdatapan ve Abdurrahman Dilipak'ın öncülük ettikleri Düşünceye

Özgürlük kampanyası çerçevesinde, Türkiye'de birçok aydın ve yazar, mahkemelerce ceza alan yazıların altına

imza atarak kendilerini ihbar etmişlerdi. Televizyonlar da her gün yargılanmak için mahkeme kapılarında sırasını bekleyen aydın ve sanatçıların oluşturdukları 'düşünce suçlusu'(!) kuyruklarını gösteriyordu. Birgün yargılanma sırasını bekleyen tiyatro sanatçısı Yılmaz Erdoğan'a bir muhabir bu durum hakkında ne düşündüğünü sordu. O da devletin çıkmazını çok iyi anlatan şu cevabı verdi: **"Benim düşüncelerim tek başına ülkeyi ya da dünyayı değiştirecek güçte değil. Onun için korkmaya gerek yok. Zaten öyleyse yani düşüncelerim ülke ya da dünyayı değiştirecek güçteyse o zaman da yapılacak bir şey yok..."**

Bir filozof

"Hiçbir şey zamanı gelmiş bir düşünceden daha güçlü olamaz" demişti. Yılmaz Erdoğan bu gerçeği Türkiye için çok iyi dile getirmişti. Dünya nasıl zamanı gelmiş Galileo'nun düşünceleri karşısında duramadıysa, Türkiye'deki siyasal sistem de kapısında bekleyen zamanı gelmiş düşüncelere fazla direnemeyecektir.

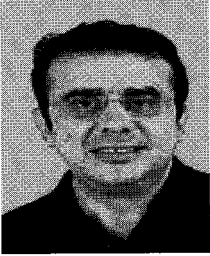

Sansür

1950'li yıllarda Türk sinemasının en eski yönetmenlerinden Metin Erksan "Kara Melekler" adında bir film çekmek ister ve senaryosunu zamanın denetim kuruluna (yani sansür kurulu) verir. Bir süre sonra filmi çekemeyeceği cevabını alır.

Çünkü kurula göre melekler 'kara' olamazlar, tam tesine beyazdırlar, bu nedenle bu isimle bir film çekilemez.

Türk sinemasının ilk uluslararası ödülünü de alan, Metin Erksan'ın Susuz Yaz filminin de ilginç bir sansür ve gösterim öyküsü vardır. Onu da yazar Nebil Özgentürk'ten dinleyelim.

Nebil Özgentürk

13 Mart 2004

Susuz Yaz

"...Susuz Yaz Necati Cumalı'nın aynı adlı eserinden 1963 yılında Metin Erksan'ın yönetiminde çekilir.. Ege'nin bir köyünde geçen hikâyede, arazi anlaşmazlığı sonucu iki kardeşten birinin hapse düşmesi, ardından yalnız kalan Bahar geline "kötü kardeş" Ahmet'in tecavüz etmesi, köylülerle Ahmet arasındaki çatışma vs. anlatılır..

Başrolde, **Ulvi Doğan, Hülya Koçyiğit** ve **Erol Taş** vardır.. Doğan, aynı zamanda filmin prodüktörüdür. Parasını, pulunu filme yatırmış sinema merakını Susuz Yaz'da başrolle oturarak gidermiştir. (Susuz Yaz'a kadar, büyük bir tekstil firmasına danışmanlık yapmış, hatta stilistik de).. Film, tamamlandıktan sonra Sansür Kurulu'na gönderilir..Ancakkurul, tarlalarındaki başakların cızlığını bahane ederek(!) gösterimine izin

vermez.. Susuz Yaz, bu sansür hüsranı sonrası elde ve depoda beklerken, yönetmen Metin Erksan ve büyük ortak Ulvi Doğan arasında ciddi gerilimler de yaşanır.

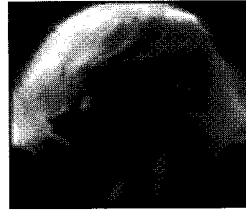
Bu arada Doğan, bir yolunu bulup filmi, gizlice ve bir otomobil bagajında yurtdışına kaçırır ve Berlin Film Festivali'nde yarışmasını sağlar.

Ancak, Ulvi Doğan, sinemada hiç yapılmayacak, yapıldığı takdirde "yüz kızartıcı" sayılacak bir girişimde bulunur. Festival için yapılan afişte, yönetmen Metin Erksan'ın adını atıp, afişe uyduruk bir yönetmen imzası, (İsmail Metin) yerleştirir!

Ve olanlar olur! Film büyük ödülü, yani Altın Ayı'yı alır. İlgi, talep, patlama da ardından...

H a y a t ı n cilvesi ki, çok ilginç bir durum daha yaşanır.. Filmi, bırakın gösterimini, imhasına karar veren dönemin devlet kurulları, ödül almasıyla ve Avrupa'nın dört bir yanında popüler olmasıyla birlikte Susuz Yaz'a "krallar gibi" bir karşılama ve "İstanbul galası" yapmak ister. Ama Susuz Yaz'ın negatifi bir daha gelmez Türkiye'ye"

Öyle anlaşılıyorki, devletimiz, bir sanatçının melekleri kara göstermek gibi bir imge kullanmasını, ya da cıız başakları aslına uygun yani cıız göstermek gibi doğal bir tavrı kendisi için müdahale edilebilir

olaylar olarak görebilmizdir.

Ama "kader" in cilvesine bakın aynı devletin şu anda iktidarda bulunan hükümeti ünlü yönetmene, **Kültür ve Turizm Bakanlığı 2003 Yılı Kültür ve Sanat Büyük Ödülünü verdi.**

Ödülü duyduğunda Metin Erksan, bugüne kadar tüm siyasi iktidarların kendisine düşmanca davrandığını, bu ödül ile hayrete düştüğünü söyledi.

Akl İptal Edildi

Son yılların popüler yazarlarından Alev Alatlı "Türkiye'de akıl iptal edilmiştir" demiş, çözümünün de akla dönüş olduğunu belirtmişti. bir söyleşisinde. Türkiye'de, yukarıda, Metin Erksan örneğinde gördüğümüz gibi bir sanatçının fantazisini dahi kendisi için kontrol edilebilir bulacak kadar müdahaleci, her değişim talebini ya da en basit farklılaşmayı kendi varlığını tehdit eden bir gelişme olarak görecektir kadar paranoyak bir devletin yönettiği halkın arasında akılla, çağla çelişen olayların çokca yaşanmasından daha normal bir şey olamaz. Bu durum o kadar büyük boyutlara varmıştır ki, bu tür olaylara karışan kahramanlar için özel bir kavram türetilmiştir: "Yurdum İnsanı"

"Yurdum İnsanı'nı hikayesini de Can Dündar'dan dinleyelim; sonra da Milliyet gazetesinden seçtiğimiz birkaç örnek...

Milliyet.com.tr
BARINDA GÖVEN

Can Dündar
20 Şubat 2004

Yurttan insanlar korusu

Onu bazen duvara yazılmış eğri büğrü bir uyarı yazısında görüyoruz, bazen komik bir kartvizitte... Ya da olmadık bir kaza haberinde... Ne de olsa burası bir uçağın trenle çarpıştığı bir ülke...

Başka nerede insanlar tarlasına indiğini sandığı uzaylıları taşla kovalamıştır ki...?

Ya da yolda yürürken, intihar için balkondan atlayan bir insanın altında kalarak ölmüştür.

'Yurdum insanı', Türkiye'ye özgü bu tür tuhaflıklar için üretilmiş bir tanım...

Garip, ezik, komik, muzip, kızgın, cahil ama kurnaz, tanıdık bir adam bu...

Mizah dergilerinin vazgeçilmez konuyu...

Kah kendi oturacağı evin çimentosundan çalan bir müteahhit, kah film seyrederken perdedeki kahramana "Dikkat arkanda adam var" diye bağırarak bir seyirci...

Türkiye'nin nasıl kurtulacağına dair günlerce anlatabileceği müthiş fikirleri var; ama evdeki gaz tüpünün kaçak yapıp yapmadığını çakmakla kontrol eder.

Gazozu dişiyile açar, sandalına 'Öztitanik' adı takar, sünnet halayında dolduruşa gelip etrafa kurşun saçar.

Kimi zaman kibirli orta sınıf seçkinlerinin küçümsemek için kullandığı bir tabir olsa da çoğu zaman, 'bizden biri'dir o...

Güleriz, kendi halimize...

Evet, biz de ödev yaparken kurşun kalemle karıştırmışızdır kulağımızı... Veya duyda elektrik var mı diye parmağımızla yoklamışızdır.

Bu yurdun insanıyızdır.

İşte bir kısmı tevatür, bir kısmı gerçek; haberler, söylentiler ve görüntülerle karşınızda 'Yurdum İnsanı':

Yurdumdan insan manzaraları İşte 2003 sicilimiz

Kütahya'daki bir barın açılışındaki lazer gösterisi UFO sanılınca, yeni yılda lazer gösterisine izin verilmedi.

Samsun'da bir bankayı soyan 22 yaşındaki hırsız, iki ay sonra aynı şubeye para yatırmaya kalkınca yakalandı.

Zonguldak'taki 1. Hamsifestivalinde kurulan 2002 metrelik 'Dünyanın en uzun mangalı' için Guinness Rekorlar Kitabı'na başvuruldu,

ancak 7 bin ızzaranın 2 bin 500'ü çalındı.

Adapazarı'nda İnsan Hakları Ulusal Komitesi, mahkumlar arasında resim yarışması düzenledi. Mansiyon kazanan mahkumun tahliye olduğu anlaşılınca ödülü evine götürüldü. Polisi gören eski mahkum kaçtı.

Samsun'da bir otobüs durağı çalındı.

Adana Kümes Hayvanlarını Koruma Derneği horoz dövüşü yaptırırken basıldı.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, yurtdışından getirdiği timsaha 'Hıdır' adını verince Hıdır adlı bir vatandaş bunu hakaret sayarak savcılığa başvurdu.

Sivas'ta meraklılar 732 yıllık tarihi bir mermeri 'plastik olup olmadığını kontrol amacıyla' kırdılar.

Radarı önceden haber veren aleti gazete ilanıyla satmak isteyen adam yakalandı...

Zonguldak'ta limana sığınan kuğu kesilip meze yapıldı.

Samsun'da kumaş yiyen adam, evdeki çeyizi yiyince eşi boşanma davası açtı.

Fransa'da oynanan Türkiye - Brezilya maçında fotoğraf makinesini sahaya fırlatan Türkü, polis filmi tab ettirerek buldu...

Malatya'da hırsız, çaldığı malları koyduğu yerde bulamayınca polisi aradı.

Rize'de iki kişi, kendi kestikleri ağacın altında kaldı.

Samsun'da bir genç silahla Atatürk büstünü rehin aldı. Karakola gittikten sonra büste çiçek koyup özür diledi. Tansu Çiller Kırklarelililere

"Allah'ı size emanet ediyorum" dedi.

İnternette

Bir işçi 600 tonluk pres makinesinin arasından emeklemek suretiyle geçerek ucundaki 2450 santigratlık fırında sigarasını yakmaya çalışırken öldü.

Bir müşteri, berberin rahatlatma amacıyla müşterisinin boynunu aniden sağa sola çevirmesi sonucu boynu kırılarak öldü.

Kafasında mermer kırdırmaya çalışan medyatik karateci travma sonucu öldü.

Midesine kaçan sineği öldürmek için ağzına sinek ilacı sıkın müşteki zehirlenerek öldü.

Elektrik direğine yaslanıp ayakkabısına kaçan taşı çıkarmak için ayağını silkeleyen adam, o sırada yıldan geçmekte olan bir yurttaşın, kendisine elektrik çarptığını sanıp kafasına kürekle vurulması sonucu öldü.

Bir sayım görevlisi nüfus sayımı sırasında bomboş yolda bariyerlere çarparak öldü.

Baba oğul, aynı işyerinde biri gündüz, biri gece vardiyasında çalışıyorlardı. Babamobillele işe giderken, yine mobillele işten dönen oğlunu gördü, selamlaşırken çarpışıp öldüler.

TEM otoyolunda giden araçta dinledikleri oynak şarkıya dayanamayıp sağa çektikleri aracın yanında oynamaya başlayan 5 adam ezilerek öldü.

Üstü ahır olarak kullanılan köy kahvesinde okey oynayanlar, ahırın çökmesi üzerine büyükbaş hayvanların altında kalarak öldü.

Otobüs şoförü yoldaki kazaya bakarken otobüsü devirdi: 6 yolcu öldü.

Bıçaklanan adam, 5 dakika mesafedeki İzmit Devlet hastanesi yerine, 'tanıdık doktor olan' Gölcük'e götürülürken yolda öldü.

*Bursa İnegöl'e bağlı 3 bin nüfuslu Cerrati Beldesi'ne 3 bin kişilik cami yapıldı.

*Denizli'de Ulu Camii'nin kliması çalındı! Cami imamı, hırsızın sabah namazı için camiye girip saklanmış olabileceğini söyledi.

*Erzurum Kalesi içindeki tarihi saat kulesinin her saat başı çıkardığı ses, kilise çanını andırdığı gerekçesiyle susturuldu.

*Ey yolcu dur ve geri dön! Gümüşhane

- Trabzon Karayolu'nda bir işletmeci, önlemini 'biraz sonradan' aldı. Bu işletmeci, tesisinin yerini, görmeden geçenlere olsa gerek, karayoluna yerleştirdiği şu levhayla 'hatırlatıyor': 'Mescitli Dinlenme Tesisleri 100 metre geride sağda.'

Çîrok

Ahmet Gezer

ahsason@hotmail.com

Çi hebû çî tune' bû mêrik û jinek hebû, rojeke zivistanê her dû li ber arê rûdinin xwe germ dikin, bi henek û leqirdiyan dema xwe derbasdikin. Roj tê nîvro jinik dibê mêrik mange bibe ser kanîyê û av de. Mêrik dibê bila tu bibe, jinik û mêrik inad dikin û li hev nakin. Kes ji wan naxwaze mangeyan bibe ser kanîyê û av bidinê. Mêrik dibê were jinik emê behsê bigrin û dengê xwe nekin.

Lê kê ji me deng kir ewê manga bibe ser avê û avde. Her dû jî qebûl dikin û behsê digrin.

Jinika malê teşîya xwe digre diçe mala bavanê xwe. Mêrik li ber êr rûdine û koziyên di nav êr de serî û binî dîke, çûçik (mirîşk) dîk, qaz, culik(eelok) tên hûndirê malê genim cêh û êrd nukil dikin. Ta ber dêrî diweşînin. Mêrik nabê kişkiş jî. Ji ber ku mêrik bi jînika xwe re qewil girtî ye da ku deng nekin.

Qereçî(gêzinçi) tèn ber dêrî, dibên xêrekê dixwazin lê deng ji mêrik dernakeve. Gêzinçi mêze dikin deng ji mêrik dernakeve. Li der dora xwe mêzevdikin kes tune ye. Bi xwe bi xwe dibên ew mêrika lale, çend carê din bang dikin dibên em hatine xêrekê dixwazin mêrik dengê xwe nake. Gêzincî tûrê xwe tijî ard, genim û cêh dikin dîsa deng ji mêrik dernakeve. Qereçî mêze dikin deng ji mêrik nayê dest bi heneka dikin. Digrin hêleka rîyên mêrik jê dikin û hêla din jê nakin deng dîsa ji mêrik dernakeve. Qereçî li xaniyê malê digerin, çî tiştê wana yê bi qîmet hebe zêr û zîv çî dibînin bi xwe re digrin û dibin lê mêrikê malê dîsa dengê xwe nake û deng jê der nayê.

Berê evarê, jinik vedigere mal çî bibîne mala wana tev li hev kirine û mêrik hîng li ber êr rûniştîye û êr tev dide. Jinik dibê mala te ne ava be, ew çî halê malê me yê

Mêrik dibê ahaa te deng kir,

Tu yê manga bibe ser kaniyê av bidê.

Jinik dîn dibe bare bar û qîre qîr û fixana jinikê gund li ser xwe dicivîne.

Bare bar û qîrîna bi ser gund de te, hewlî dadikeve nav gund, hinek dibên bi wê alîda çûn, hinek dibên bi aliyê din de çûn. Pirs bi pirs mêrik û jinik didin dû gêzinçiya. Bi şevan û bi rojan bi rê de diçin pir diherin û hindik diherin gund bi gund dipirsin.

Berê evarê digêjin gundekî, êvare li mala mixtêr dibin mêvan. Wê rojê leşkerê dewletê û du kesê din jî li mala mixtêrin. Kewanî ya mixtêr wê êvare xwarina gewolê çekirî ye, mêvane li mala mixtêr şîva xwe dixwin. Êvare gundî li der dora wan kom dibin. Mixtar, ji leşgeran re pesna xwe û kewaniya mala xwe dide. Çawa li gundê xwe reveberî û îdara gundê xwe dike, dibê li gundê min tu caran dizî, lêdan, şer, keçik revandin u tiştî xerab li gundê min nebû. Xanima min jî li vî gundî kewanî û aşbaza herî mezine. Şivên bi tam û

xweşik çêdike. Mêwanê malê jî hev re serî xwe ba dikin dibên "bila destê sax bin".

Leşger pesna leşgerîya xwe dikin. Dibên ewlekarî herî baş li wê navçê heye, kesê ku tiştê xirab bike tune ye. Kes nikare ji destên me bifilite. Jinik û mêrik çî bi serê wan de hatî ye dibên, herkes mat mayî dimîne kes li ser vê gotinê tu şirove nakin. Lê ew herduyê din qet nabên tişteki. Şev tê nivê şevê her kes diherê û radikeve.

Jina ku mala wê hatîye dervekirî ranaze. Difikire bi xwe bi xwe dibe ew herdû kesê din kîne?. Jinik ji wan bi gumane, bi dizikî ji cihê xwe ra dibe bi dizî tûr û beriyên wan mêzedike. Çî bibîne zêr, zîv û tiştê xwe yê bi qîmet ku hatîye dizîn di berî û tûrê wan de ye. Jinik tiştê xwe digre.

Gewola kû ji êvare de maye di dev û rû ye wan her dizan dide, di tivingên leşgeran, di êşka derî, di surgî ya derî û di nîvina dide, kesî pê nehesîne, derî vedike û dev dide rîya mala xwe.

Mêrê jinikê bi şev ji xew ra dibe, jinik li ba wî tune ye, bi lez bang dike dibê minrît, minrît. Mixtêr ji xewê ra dibe, dibê xanim, xanim rabe ji mêvana yek bi xwe da rî ye.

Leşger ji bi xwe dihêsen, hêza xwe dikin û destê xwe diavêjin tivingên xwe, tiştêk bi destên wan digere, dibên wan bi tiwingên me de jî rî ye. Yên ku dizî kirine dibên bi dev û rûyê me de jî rî ye, lê me ew çima şîrîne. Ya rastî nave jinika mêrik minrît bû, yê din digotin qey wê bi xwe da rî ye.

Çîroka min gihişte vê qametê rehme li wê civatê.

EY HÊLÎNÊ

Bûm şivanê kul û derda
Keserên kûr kişand b'serda
Dil bû wargeha birînan
Yar bihata dest b'serda

Jîyan qîrîn û haware
Bi min gelek tehl û sare
Çara derdem ne hekîme
Dermanê dil zalim yare

Stêrka jor, ey Hêlînê
Ronya çavan dara jînê
Careka din te bibînim
Xwedê canê min bistîne

--

Ey Hêlînê, ey Hêlînê
Birînen min bikewîne
Ez nexweşim were ba min
Roja mirim meke şînê

Dilşad Nûdem

2001-01-11

LI SWÊD YEKITIYA KURDAN

KURDÊN ANATOLYÊ PIŞGIRÎ DAN QAMIŞLO Û BAŞÛR-ROJAVAYÊ KURDÎSTANÊ

Li Swêd, li herêma Gästrikland, komeleyên kurdan yê ji her çar parçan û partiyên siyasî yê kurd bi navê **"Komîteya Hevkarîyê"** komîteyek avakirin. Vê qomîte ji bo piştgiriya Serhildana Qamişlo şevê li dar xist.

Komîte, ji xeynî çalakîya li Stockholm, 9'ê nîsanê li bajarê Gävle jî şevê li darxist. Ji her çar parçeyên Kurdîstanê û ji Anatolîya Navîn nêzikî 300 kesî bêşdarî şevê bûn

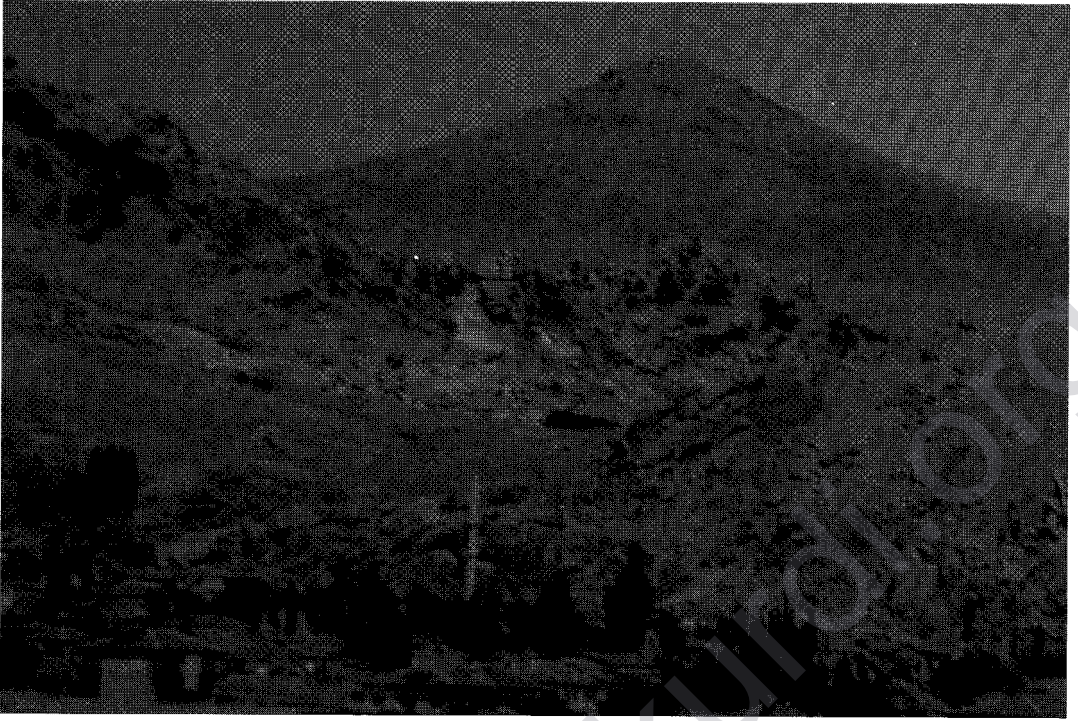
Di şevê de, di sloganên bi hev û du re hatin avêtin jî dîyar bû kû yekîtîya kurdan li cem her kurdekî xurttir dibe û Serhildana Qamişlo hestên yekîtîyê zindîtir kirîye.

Di şevê de, ji xeynî axaftinên nûnerên partiyên siyasî, ji komîteyê jî Seyîtxan Anter axaftinek kir û bi taybetî jî li ser Serhildana Qamişlo û yekîtîya Kurdan sekinî.

Hunermend Kerîmo di tîyatroya xwe de rewşa gelê Kurd şirove kir û temaşevan car caran da kenandin car caran jî kelegirî kir. Temaşevanan bersîvek germ dan birêz Kerîmo.

Şaîre me yê ji Amûdê Ehmed Huseynî bi helbesten xwe yê bi hêz xîtabî hestên temaşevanan kir.

Daxwaza temaşevanan gîştîka ew bû ku qetlîama Qamişlo bibe ya dawîn û yekîtîya Kurdan bi çalakîyên wisa xurttir bibe.

(1) Kalebalta Köyü elektrigi 1970 yılında yapılan araştırma zamanında yoktu ama bugün elektrigi var.

(2) Kitabın adı aksaray tarihi yazar ibrahim hakkı konyalı baskı tarihi 1970 istanbul.

(3) Ben araştırmayı ibrahim hakkı konyalı kitabında yaptım başka kaynaklara ulaşamadım sanırım yok diye biliriz varsada ben bilmiyorum.

(4) ben köyle ilgili araştırmayı kaynakçada olduğu gibi aldım. sadece Köydeki yasli kesimle yaptığım roportajlar haric. önsöz ve sonsöz değerlendirmesini kendin yazdım.

Köyle ilgili bazı fotoğrafları Ali fuat hevala gönderdim ama ekte sana Köyün görüntüsü ile ilgili bir cık fotoğraf daha gönderiyorum.

Ayrıca sana ekte gönderdiğim bu kalebalta Köyün yazısını ele al çünkü sonradan bir kac ekleme yaptım diğer yazıda bu eklemeler yok.

Sana bizim yeni actığımız bir Web sayfasının adresini veriyorum sen burdaki diğer köyler için yazdığın yazılardan yararlan

bilirsin ama bu köy araştırmaları net olarak bitmemiş. kalebalta Köyü haric.

KALEBALTA KÖYÜ GİRİŞ

Kalebalta Köyü ve Eyyübelilerin merkezi ile ilgili araştırma yazısını hazırlamam konusundaki faktörleri üç ana başlıkta izah edebiliriz.

1-Bireysel anlamda Kalebalta Köyünün bir bireyi olmam,

2-Kendi tarihini bilmenin çok önemli olduğu gerçeğinin farkında olmam,

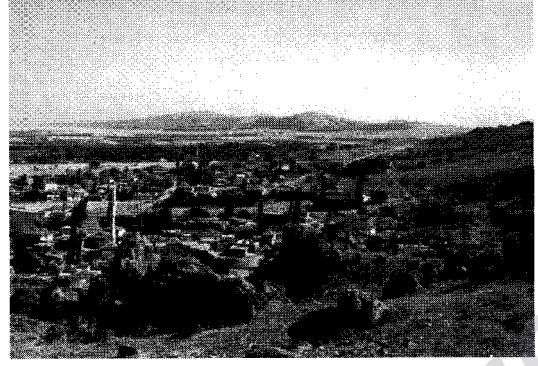
3-Étnik yapı olarak kürt kökenli olmam, Kalebalta Köyünün de bir Kürt aşireti olan Eyyübelilerin merkezi olması, tarihsel açıdan büyük bir önem arz etmesi, ayrıca kendi coğrafyamızın gerçekliğini aydınlığa kavuşturmak ve tarihsel süreç içerisindeki değişimleri gün yüzüne çıkarmanın önemli bir olgu olduğunu düşünmemdir.

Yukarda belirttiğimiz sebeplerin ilk ikisi doğal olarak her insanın kendi doğduğu büyüdüğü coğrafyayı bilme ve tarihini inceleme mecburiyeti olduğundan, ben de böyle bir araştırmaya gerek duydum. Üçüncü sebep olarak belirttiğimiz sebep her ne kadar ideolojik bir görüntü sergilemiş olsa da gerçekte böyle bir kaygım yoktur. Sadece Türkiye’de yaşayan Kürt halkının kendi tarihi gerçeklerini araştırma ve aydınlığa çıkarma amacı güdülmektedir. Zaten araştırma yapılırken tamamen bilimsel kaynaklara bağlı kalınmaya çalışılmıştır. Ayrıca araştırma yapan yazarın emeğine saygı duyulması gerekliliğini göz önünde bulundurduğum için çoğu yerde yazarın araştırması yorumsuz aktarılmıştır.

KALE-KALEBALTAKÖYÜ (Eyyübeli) MERKEZİ TARİHÇESİ

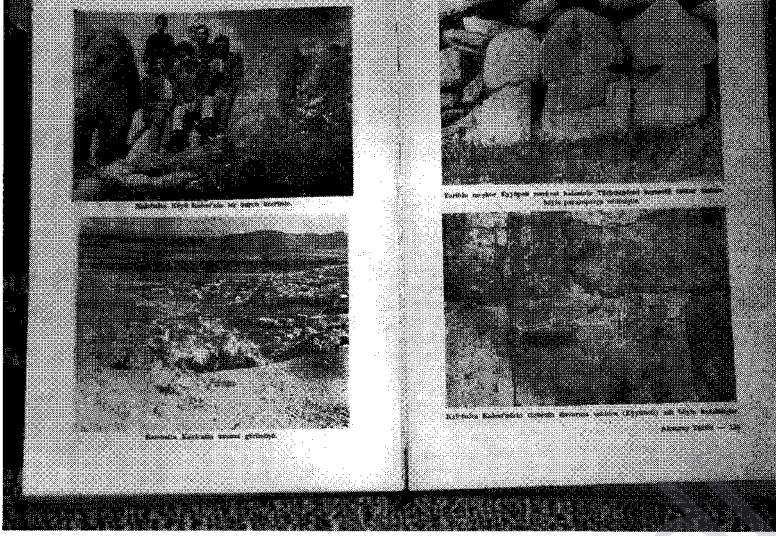
Kale de (ya da Kürtçe Qale) denilen Kalebalta Köyü Aksaray’ın merkez bucağına bağlı, yirmi yedi kilometre kuzeyinde, 1970

nüfus sayımına göre 150 haneli, 900 nüfuslu bir Kürt köyüdür. Buraya sarp, dik, sert ve büyük kayaların üstündeki tarihi kalesinden dolayı Kalebalta (Qale) adı verilmiştir. Bir ilköğretim okulu vardır. Köy İşleri Bakanlığı, 1970 yılında 2,5 km uzaktaki Karadağ’ın eteklerindeki bir pınardan su getirterek 9 çeşme yaptırmıştır. Bir de eski çeşmesi akıyor, köyde iki cami vardır; birisi eskidir fakat tarihi ve mimari hiçbir kıymeti yoktur, diğeri ise yeni yapılmıştır.

Şu anki muhtarı Ramazan Işıktır, toplayabildiğimiz bilgilere göre şunlar sırayla muhtarlık yapmışlardır:

- 1-Cafer oğlu Osman Balta
- 2-Cafer oğlu Hacı Mustafa Balta
- 3-Hacı Tefvik Balta
- 4-Abdullah Yüce
- 5-Ahmet oğlu Mahmut Yağdı
- 6-Şakir oğlu Abdullah Balta
- 7-Hacı Halil Yağdı
- 8-Muharrem oğlu Hamza Yağdı
- 9-Celil Yağdı

Dikkat edilirse köy muhtarları iki aileden gelmişlerdir.

Köyün tam kuzeyinde çok dik kayaların bulunduğu muazzam bir tepe vardır. Bu zirveden itibaren aşağıya kadar keskin dik kayalar alçalarak devam eder ve tepe bir çeşit ehrami (piramit) durum sağlar. Bu tepede insanı hayrete düşüren tabiat olayları da vardır. Ufka uzanmış üstüvane (silindir) şeklindeki bir taş asırlardan beri yağmurlar, donlar, fırtınalar ve depremler dolayısıyla aşağıya düşecek bir hale gelmişken, güneydeki muazzam üstüvane şeklindeki bir kaya parçası onun ucuna basarak yuvarlanmasını ve uçmasını önlemiştir.

Köylüler bir buçuk asır kadar evvel "Kara Kürt" asiretinden olduklarını, dedelerinin (Diyarebekir) ve (Serhat) taraflarında sürgün edilerek buraları yurt tuttıklarını söylüyorlar. Köyün havası ve suyu çok güzeldir. Toprakları

az, kıraç ve verimsizdir. Köyün doğusunda Paşmergiye denilen yerde yani köyün doğusundan geçen bir dere kavak ve söğüt ağaçlarını, küçük sebze ve meyve bahçelerini sular. Köyün batısındaki dağlar meşe ağaçları ile kaplıdır. Köyün tabanı bazalt kayalardan teşekkül etmiştir, arazisi kumsal olduğu için üzüm bağlarında çok tatlı şarap ve şireli üzüm alınır. Kıraç arazide elmalarda yetiştirilmiştir. Köyün evleri taştan olup köylüler bu taşları kağnılarla köyün kalesinden sökerek köye taşımış ve evleri yapmışlar. Üstleri toprak ile örtülmüştür.

Köylüler, günlük hayatlarında Kürtçe konuşurlar ve kadınların pek çoğu halen Türkçe bilmezler. Kayseri yolundan ayrılan ve Ortaköy'e giden yol bu köyden geçer

KÖYÜN KALESİ

Köyün kuzeyinde çok dik, etrafı ufuklara kadar çerçevesi icine alan muazzam bir tepe ve tepenin üzerinden, güneyden kuzeye bir dikdörtgen şeklinde taşla yapılmış bir kale harabesi vardır. Bu civardaki köylerin evleri bu kaleden alınan muntazam kesme taşlarla yapılmıştır. Kağnı gibi eskiden kullanılan vasıtaların yanaşabilceği yerlerde tek bir iri taş kalmamıştır. Yalnız 'helik' deni-

len küçük döküntü taşlar kalmıştır. Kalenin tam kuzey batısındaki bir burç çok dik ve tırmanılması güç ve imkansız olduğu için dendanlarıyla (çıkıntı, kule) ve mazgallarıyla ayakta kalabilmiştir. Kalenin işgal ettiği yer sekiz onbin metrekare olarak tahmin edilmektedir.

Kale, Nevşehir, Kirşehir, Gülşehir, Erciyes ve Toros Dağlarına kadar bir çok yerleri görüş alanı içine alıyor. Kalenin batı taraflarında bir çok kabirler, eskiden türbe oldukları anlaşılan yıkıntılar ve kalıntılar bulunmaktadır. Kuzeydeki tuğla kubbe ile örtülmüş birisinin icinden elli sene kadar evvel bir mermer lahit çıkartılarak kağı ile köye indirilmiştir. Köşelerinde öküz başları ve yanlarında celeng kabartmaları bulunan bu lahit bir çeşmenin (Cirrik) önüne havuz olarak konulmuştur. Roma devrinin kıymetli bir yadigarı olan bu lahitin kapağı yok olmuştur. Kapağın üstünde bir izar (tül) altında yatan bir erkek ve kadın kabartmasının bulunduğu tahmin edilmektedir.

Kaleler daima içinde veya eteğinde su bulunan yerlere kurulur. Bu kalenin içinde eteğindeki kaynaklara kadar inen yol-

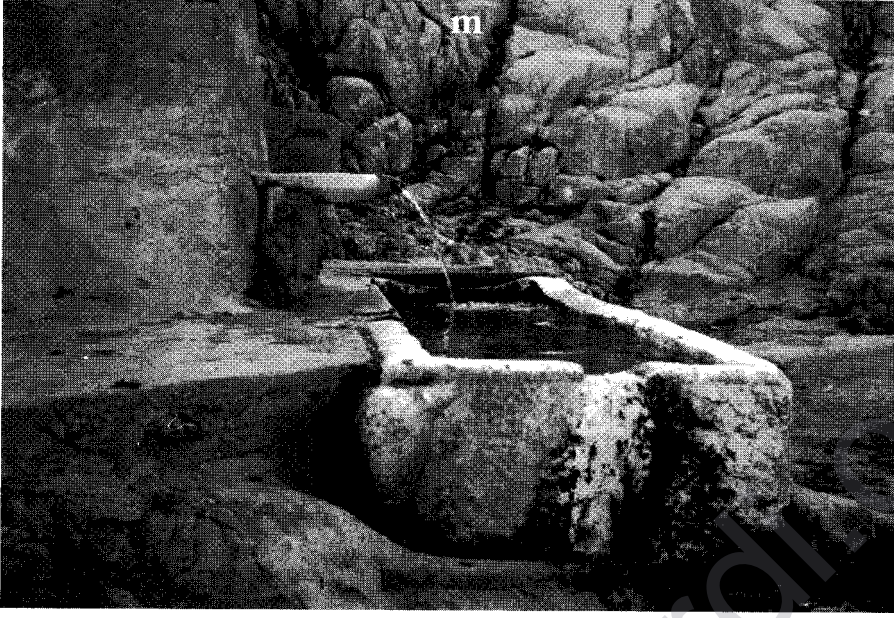
lar ve ayrıca sarnıçlarda vardır. Kalenin eteğindeki kaynağı köylüler bir çeşme haline getirmişlerdir. Kalenin batı varoşunda bir kaç yerde ufak sular da akmaktadır.

Kalenin batısındaki eski mezarlığın güneyinde yüksekçe bir yerde islami devirlere ait olduğu anlaşılan kayalara oyulmuş bir türbe (Topal Abbasi Türbesi) vardır. Türbenin bir kenarı çökmüştür. Hamit Yağdı'nın muhtarlık döneminde bu kemer yenilenecek uzatılmış ve bir de mihrap yapılmıştır. Bu binanın vaktiyle daha geniş olduğu etrafında başka binalar ve bir zaviye bulunduğu anlaşılmaktadır. Türbedeki yatacın kimliğini ve ölüm tarihini gösteren bir kitabe yoktur. Biz ölenin bir kale dizdari (muhafız kumandan) olduğunu tahmin ediyoruz. Binanın mihrap tarafına ve batı ucuna akmermerden parça parça olmuş bazı mezar taşları atılmıştır. Bazılarının üzerlerinde eski yazı ve bazılarının üzerinde haç işaretleri mevcuttur. Bunların bu türbedeki yatıra veya kabristandaki başka mezarlarımı ait olduklarını kestirmek imkansızdır.

Bir mezar taşının üstünde "790 h" tarihi görülmektedir. Bir başka mezar taşında da, "ölüm bir kapıdır, herkes o kapıdan geçecektir" anlamına gelen Arapça bir cümle olduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir mezar taşında ise yine Arapça olarak "Eyyubeli" yazısı bulunmaktadır. Bu yazı ile buranın Eyyubeli'nin merkezi mi olduğu gösterilmek istenmiş, yoksa bir ziyaretçi tarafından mı kazıldığı pek anlaşılmamıştır.

İhtiyar köylülerin anlattıklarına göre, köyün koyun ve keçilerinde bir hastalık görüldüğü zaman ölen hayvanın yünü o türbedeki bir deliğe sokulursa Allahın izni ile hastalık geçermiş.

Her yerde olduğu gibi bu türbenin ve kalenin her tarafı ölü soyucular ve eski eser arayıcılar tarafından delikdeşik edilmiştir. Bu tahribatın bir kısmı da köy ihtiyar heyeti bilgisi dahilinde yapılmıştır. İhtiyar heyeti burada kazıyapanları, mezar soyucularını misafir gibi

ağırlamışlardır.

Kalede Hititlerin, Kapadokyalıların, Romalıların, İranlıların Bizanslıların, Eyyübilerin, Selçukluların ve hatta Osmanlıların onarma genişletme ve eklemeler yapmak suretiyle emekleri geçmiştir. Burası şimdiye kadar neresi olduğu bilinemeyen "Eyyübeli"nin merkezidir. Zaten bu ad da yukarıda gösterdiğimiz gibi kalenin bir taşına kazılıdır. Bu köy eski arşiv vesikalarında yalnız "Kale" şeklinde geçer. İstanbul'da Başbakanlık Arşivinde 455 numarada kayıtlı Kanuni adına Aksaray vakıflarını da içine alan sayım defterinde, Eyyübeli nahiyesine bağlı olan bu köy hakkında özet olarak şunlar söylenmiştir.

"Kaleköyün malikanesinin iki sülüsü emir Mahmud'un evladının, geri kalan üçte biri de Fatima Bacının mülküdür. Şimdi Emir Mahmud'un hissesi ile beraber divanindir"

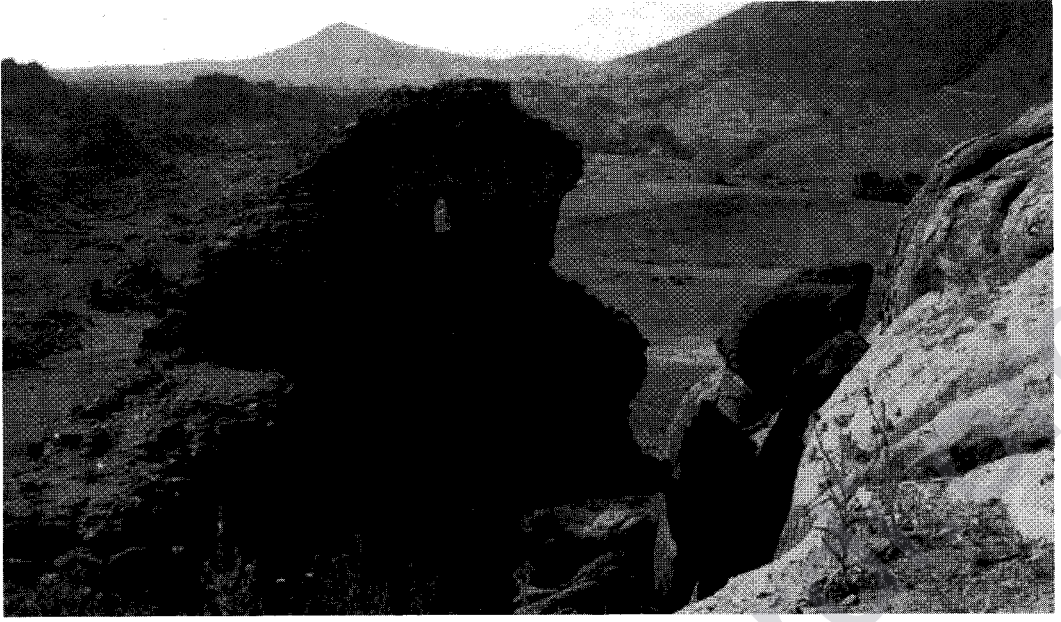
Kanuni devrinde Kaleköy'de otuz mükellef nüfus var idi, buradaki nüfustan dördü Sipahizade (asker) idi. Burada Dede Dağı mezrası da vardır. Buraya Köylüler "Aybali" diyorlarki Eyyübeli'nin halk dilinde almış olduğu ifade şekli olarak kabul edilmektedir.

(Kaynak: Aksaray Yöresi ve Tarihi, İbrahim Hakkı Konyalı, 1970, İstanbul.)

Kalebaltı Köyü (Eyyübeli)'nde yapılan röportajları sunacağız. Kaynak kitap ile orda yaşayan halkın anlattıklarını karşılaştırmak suretiyle daha reel bilgiler elde ederiz düşüncesi ile yaptık bunu.

Eyyübeli Merkezli Qale köyünün ilk yerleşenlerinden Aşirê Reş (kara Kürt) Asiretine mensuptur. Mir Mehmet (Emir mahmut) ise Kürtce Memo olarak bilinir. Aynı aşiretin diğer kolunu oluşturan kabile Gencik kabilesidir. Mir Memo'nun torunlarından Cengo ve Gencik'in Torunlarından Xulûs, sonradan Soyadı Kanunu yürürlüğe girince Cengo, Yüce; Xulûs ise Baltı soyismini almıştır. Kalebaltı Köy'ünün ismi de burdan gelmektedir. Edinilen bilgilere göre Kalebaltı Köyünün tarihçesi 350 yıl önceye kadar dayanmaktadır. Kale köy kurucularının bundan önceki yerleşim yerleri ise Diyarbakir'in yılanlı bölgesidir. (Şuna Maran) Buradan sürgün edilerek geldikleri anlaşılmaktadır ve Orta Anadolu'daki Eyyübelilerin merkezi olarak da anılacak olan "Qale" köyüne yerleşmişlerdir.

Qale köydeki ilk yerleşimleri ise Kale eteklerinde olmuştur. Bu mevkinin adı ise

kışladır. Yazın dağların serin ve sulı bölgelerine yaşamlarını sürdürürlerdi kışın ise Köye inerlerdi. Kışla denilen bu mevkide yapmış oldukları evlerin taşlarını yukarda bulunan kalenin taşlarından getirerek yapmışlardır.

Kalebalta Köyünün kurucuları olan ve iki kardaş olduğu söylenen

Mir Mehmet (Memo) Ve Gencik'in günümüze kadar olan soy kütüğü aşağıdaki gibidir.

(A) Mir Mehmet (Memo)

(1) Emir Mustafa

(2) Allo

(3) Cengo (Cengaver)

(4) Mustafa

(5) Mustafa Yüce

(B) Gencik(1) Coluk

(2) Apê Omer

(3) Xulûs

(4) Omer

(5) Remzi Talha Balta

Kalebalta Köyü kurucularından Mir Mehmet (Memo) soyundan gelen Mustafa Yüce (yazarın babası) ve kardeşlerinin büyük çoğunluğu halen yaşamaktadırlar. Gencik kabilesinden gelen Remzi Talha Balta vefat etmiştir ancak diğer kardeşleri halen hayattadırlar. Biz burda dikkatte değer Reş Aşiretini tanıtmaya çalıştık, her ne kadar irili ufaklı başka aşiretler de bu köye gelmiş olsalarda sayısal çoğunluğu dolayısıyla biz Reş Aşiretini tanıttık.

Ömer Yüce

Werê hê lawo

Were hê lawo lo lawo loy loy
Çi rind xwedê tu dawo loy loy
Were hê lawo lo lawo loy loy
Çi rind xwedê tu dawo loy loy

Li ser xênî razawo loy loy
Min pînek pê ve dawo loy loy
Li ser xênî razawo loy loy
Min pînek pê va dawo loy loy

Ji xewka şîrîn firyawo loy loy
Xeçer li şûnê mawo loy loy
Ji xewka şîrîn firyawo loy loy
Xeçer li şûnê mawo loy loy

Xeçera zîv û zêr be loy loy
Şalê li ser dil pêre be loy loy
Xeçera zîv û zêr be loy loy
Şalê li ser dil pêre be loy loy

Ez çûm hîna dev girtî loy loy
Min tê da qîzek dîtî loy loy
Ez çûm hîna dev girtî loy loy
Min tê da qîzek dîtî loy loy

Herêm: Anatoliya Navîn (Gundê Çîmanê, ji devê Omo yê Cewdet)
Berhevkar: Ahmet Gezer.

BIRTÎ

Herem:gundé Omé
nota:Gurselé QEMERÏ

bir té bir té hay ron bir té xort ma lé kûm me'j min ra bir ti
ew ci salo bu min dil kí xwe girt kût o ris pé j dest min gir ti
bir té bir té hey ran bir té bir té bir té qur ban bir té

BIRTI, BIRTI

Lo lo birtî, birtî qurban birtî
Koma malé kumê li min rabirtî
Ew cend salin min dilki xwe girt
Uta Rezil ji dest min girti

Vê pîrikê ez xapandim

Tu qaw û qacax niştin, bi min xweşandin
Mala Uta Rezil, ar vêkeve
Xelik din in, zergê min şidandin

Lo lo jêl de têye, te xwe ba kir
Dûmanê cixalê li xwe belav kir
Xelkê got; Çi tûr î berdûş e
Min dilê xwe da sîh û sê cara Maşallah kir

Baran bari herd mijmiji

Canî yê tor bû, ling terişî
Xelkê got:lawkê tûr î berdûş e
Min got: Mêrkê xort bû, di xwe qerîşî

Baran bari herd tev şil kir

Min ji te ra oy, xanî çekir
Xelkê ji min ra qala dil kir
Min çing bi miraza çiger kul kir

Pezi xwe qet areng meke

Ber malê me ra derbas meke
Tu nizanî ez jineka bi derd û kul im
Derd û kulê mi ji ser ra meke

Heta ku newêm, berî malê me oy herd e
Eze cilekê dinim, tû xwe bi ser de
Wextê ku mêrî koti hate, dengê xwe kir
Eza bêm tu deng meke, min ji xwe berde

Lo lo qîşle bişewite şûna mirada
Siwareki bi derket hat jûra da
Fatê Osî Hesen çiyê nefsiş bû
Ji qara min ra porê xwe şil ki, girêda

De mi got; wê da wê da lawko wê da
Bişewite gundê Omeyî şewiti pê da pê da
De min got; Yarê kekî min çiyê dilgiran bû
Ji qarê mi ra, porê xwe şil kir, girêda

De min got biye , biye lawko biye
Bişewite Gundê Omeyî şewiti si girtiye
Ez nedame lawkê bi dilê mino
Dane lawkê pis î weremli ye.

De mi go biye, biye lawko biye
Kêla genimî qûndirî biye sed û sihi ye
Ma Xwûdê dil- miradê min û te bikira
Ma bigotana Arifê bi tenê yî miriyê

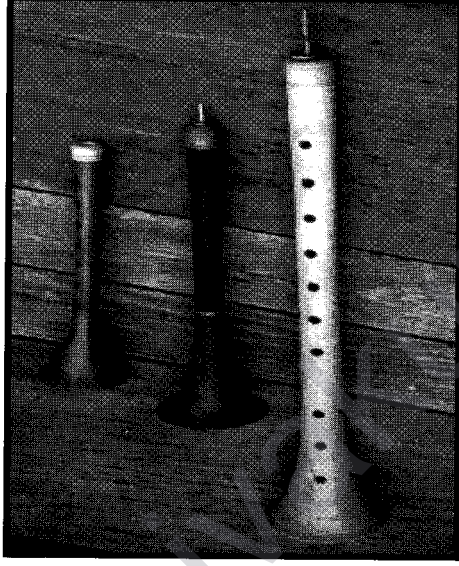
De mi got xatibe gundi me Milomer e
Kevri li ber camiyê me mermer e
Qet tu sebeba dilî min û te tune bû
Sebeba dili min û te Koromere

KÜRT(CE) MÜZİĞİ

YA DA KÜRTLERDE MÜZİK

Gursel Qemeri

dayan_gursel@hotmail.com

Bu yazı da genel olarak müziğe ve müzik diline ilişkin bazı saptamalar ve bilgilendirmelerde bulunmaya çalışacağız. Elde yeteri kadar kaynak olmayışı (şimdilik) sadece müzik (özelde Kürt müziği) ile ilgili olarak sadece genel bilgilendirme şeklinde olacaktır. Hem müzikle ilgili sorunlara hem de müzikte dilin sorunlarına değinmeye çalışacağız. Tabi başta da belirttiğimiz gibi yazı kesin iddialarda bulunmaktan çok bilgilendirme ağırlıklı olacaktır. Şimdiden olabilecek yanlışlıklardan ya da eksikliklerden dolayı özür dilerim.

Tarihi gelişim olarak müzik insanlığın gelişiminden bu yana dil ile birlikte kullanılan ilk iletişim araçlarından biridir. Önce sesini keşfetmeye ve olaylar karşısındaki tepkilerini ifade etmeye başladı insan.

Sonra olaylara ve eşyalara isimler koymaya başlanmış ve doğadaki sesler taklit etmeye başlanmış veya kendine özgü sesler üretilmeye başlanmıştır. Doğadaki sesleri taklit etmeye başlamaları onları bu sesleri verebilecek eşyalar bulmaya itmiştir. Birçoksa bu aramalar sonucu, ya da tesadüfen bulunmuştur. Av sahasında bulunan kuru bir hayvan kafatasından ruzgarın çıkardığı ses dikkatini çekmiş, o kafatasını alıp aynı sesi bulmaya çalışarak ilk müzik denemelerinde bulunmuştur. Günlük yaşam ve dil geliştikçe becerileri ve yetenekleri de buna paralel gelişmiş, dil ve müziğin birlikteliği ve gelişimi bu şekilde başlamıştır. Ağrıtları, t epkileri, acıları, sevinçler ve isteklerini bu iki yolla anlatmaya başlamışlardır ve toplumsal münasebetler dönemin en büyük kültür

alış veriş araçları olmuş,müzik,şiir,hikaye,d estan gibi birçokşey bu yollarla farklılıklar kazanarak farklı toplumlarca kullanılmış ve bugüne kadar gelmiştir.Teknik olarak ses,enstrüman,makam ve yazım konusunda birçokşey süreci içinde bulunmuş ve bugünkü şeklini almıştır,ki bu evrim süreci hala devam etmekte ve edecektir. Müziği anlatırken kuskusuz dil ile olan bağını anlatmadan konu hakkında kesin bilgiler vermek ve iddia etmek biraz zordur.Müzik ve dil kültürün ayrılmaz parçalarıdır.Insanlar bazen hissettiklerini ve duygularını seslerle söz olarak bazen de seslerle müzik olarak bazen de her ikisiyle dile getirmişlerdir.bundandır ki dil müziğin ayrılmaz ve en önemli unsurlarındandır.

Tanım olarak müziğe,duygu ve düşüncelerimizin seslerle melodik bir şekilde anlatılmasıdır diyebiliriz. İnsanlar her türlü duygularını müzikle gerek melodiyle gerekse sözlü melodilerle anlatmışlardır.

Her toplumun kendine has bir müzik yapısı ve anlatım tarzı vardır.Tarihi süreçte batıda müzik tonal olarak gelişmiş,çalgılarda virtiozite(bir çalgıyı mükemmel çalabilme ve teknik olarak çok üst düzeyde bulunma) gelişmiş,çoşkulu bir müzik biçimi gelişmiş,doğu kültürlerinde makamsal ve ritmik çeşitlilik gelişmiştir.

Tarihsel süreç içinde tüm sanat dallarında çeşitli müzik akımları gelişmiş,her döneme çeşitli sanatçılar damgalarını vurmuştur. Bu akımlar gerek mimaride,gerek edebiyatta ve de gerek müzikte akımlar aynı isimler altında gelişmiş fakat her tür kendine özgü eserler geliştirmiştir.Bu akımlar doğu müziklerinde kendini daha farklı göstermiştir. Daha çok makam ve eser türlerinde kendini göstermiştir

Kürt müziğini anlatmaya başlamadan dil üzerinde ve müzikte kullanılacak olan dil üzerine bir kaç söylemek gerekiyor. Çünkü müzik ve dil ayrılmaz bir ilişki içerisindedirler.

DİL

Bir sesli işaret sistemi olan dil aynı toplulukta yasayan veya aynı milletten olan bireylerin anlaşabilmesini sağlayın iletişim aracıdır.Bir milletin yapıp ettiklerinin ,duyup düşündüklerinin görüp bildiklerinin ve tüm tasavvuların aynasıdır ve AIT OLDUĞU KÜLTÜRÜN SINIRLARINI BELIRLER. Ve halklar dillerini ve kültürlerini koruyabildikleri ölçüde varolabilirler(veysi varlı)

Dil konusunda Cahrls Elliota göre "her insanın eğitim öğretiminde ilk edinilmesi gereken meziyet anadilini doğru kullanmak ve yazmaktır.aydın ve sanatçılara bu konuda çok büyük görev düşmektedir. Çünkü milyonların gözü önündeler ve yanlışları da doğruları da büyük sonuçlar doğurur. Bu yüzden bu kişiler halktan daha hassas olmalı ve rolünü doğru oynamalıdır" der.Kaldı ki günümüzde özellikle popüler müzikte ya da ne olduğu bile anlaşılmayan müziklerde karşımıza çıkan en önemli sorunlardan biri de budur. Kullanılan dilin tümüyle kimliksizletirilmesi,sanatsal kaygıdan uzak olması,ahlaki değerleri zorlayıcı bir biçim alması,toplumun algılaya yetilerini köreltmesi ve toplumu asla sanatsal değeri olmayan sözlerle uyuşturup günün sorunlarından uzak tepkisiz ve verilenle yetinen bir toplum haline getirmesi önümüzdeki en büyük problemlerdir. Sanatta kullanılan dilin toplumun sanat anlayışına katkıda bulunması ve çıtayı yükseltmesi gerekirken her şey bunun tersi şeklinde yapılmakta sadece ve sadece ticari kaygılar gözetilmekte ve topluma en büyük haksızlıklar yapılmaktadır.

Bir yazı dili olarak 7 yydan beri kullanılsa da ilk kez 10 ve 11.yy'da ve sınırlı şair tarafından edebiyat dili olarak kullanılan Kürt dili;bir kültür dili statüsünü Kürdistan'daki beylikler saraylarında (Botan,Şemdin Bedlis ve Erdalan)kazandı Yazarlar tarafından geliştirilen edebiyata paralel olarak genelde okuma yazma bilmeyen ama müthiş

bir hafızaya sahip olan dengbêj, stranbêj ve çirokbêjler tarafından aktarılan ve canlı,dipdiri,zengin bir folklor geliştirdi.Diğer taraftan Kürtler üzerine birçokaraştırma yapan ve aynı zamanda Kürdolog olan Rus bilgin HALFIN der ki”dünyada sözlü edebiyatı en zengin ve en çok masal ve hikayeleri olan millet Kürtlerdir.” Ve yine “eğer Kürtler bağımsız olsalardı dünyanın en medeni milleti olurlardı” der.

Cumhuriyetin ilanından sonra imzalanan Lozan Antlaşmasınının 32.maddesinde halkların tüm hakları garanti altına alınırken, eylül 1925'te uygulamaya konulan ŞARK ISLAHAT PLANI'nın 14,15,16 ve 17. maddelerinde Kürt dilinin yasaklanması ve eğitim yoluyla Kürtlerin asimile edilmesi planlanıyordu. Bu maddelerin hepsinde çarşı pazarda Türkçe'den başka bir dilin kullanılmaması hükmediliyordu. Aynı genelgenin 12.maddesinde kıyafetin, şarkı ve oyunların,düğün ve benzeri geleneklerin toplumun milliyet ve ırk duygularını diri tutacağı ve bunların toplumu geçmişine bağlayan önemli etkiler olduğu ve yasaklanması hatta bunların tümüyle aslında Türk kültürü olduğu anlatılmaktadır diye belirtilmektedir.Son birkaç binyıl içerisinde pek devlet olma fırsatı bulamayan Kürtler en son 1.paylaşım savaşıyla 4 parçaya bölündükten sonra her parçada birbirinden dehşet kıyım ve asimilasyon politikalarına maruz kalmış zaten elde bir şey yokken eldekilerinin hepsinden olmuş ve yeniden tarih yazıp yeni bir toplum yaratma zorunda kalmışlardır.Ki Kürtler dünyanın hiç bir yerinde görülmeyen bu politikalara maruz kalırken diğer sömürge ülkelerden farklı olarak INKAR da edilmişlerdir.Bundan dolayıdır ki Kürtlere ait olan her şey yasaklanmış ya da egemenlere aitmiş gibi gösterilmekte ve bu uygulama hala devam etmektedir.

KÜRT MÜZİĞİ:

Eski dönemlerde feodalitenin ördüğü duvarlarla bu gün ise devlet sınırlarıyla bölünmüş olan Kürtlerin kültürel yaşantılarında MÜZİK ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Hatta biricik ve en önemlisi olduğu da söylenebilir. Kürt kültüründe müzik mutlak ve temel bir rolü yerine getirmelidir. Vakayinamelerden lirik şiirlere,destanlardan edebi eserlere kadar her şey şarkı olarak söylenir. Her şey müziklendirilir. Ki daha kolay ve iyi hatırlansın ve sonraki kuşaklara aktarılabilsin. Hatta bu konudaki en büyük örnekler Mem û Zin ya da Siyabend û Xece dir. Bunlar hala Kürdistan'ın tümünde ve Kürdistan dışında Kürtlerin bulunduğu her yerde söylenegelen öykülerdir.

Kürt müziği esas olarak halk müziğidir ve anonimdir.Köken itibariyle sadece vokal olarak icra edilir,Bazen de Kürt şarkısının bestecisi çoğu zaman,nadiren sevinç ve genellikle üzüntü duygularını ifade etmek isteyen bir Kürt kadınıdır.

Şarkı bir kez yaratıldıktan sonra enstrümantall bir eşlik eklenir. Ve şarkı köyden köye,mezradan mezraya yayan ve popülerize eden dengbêjler aracılığıyla anonim hale gelir. Beliki de Kürt müziğinin bu kadar zengin olmasında bu yapı temel rolü oynamıştır diyebiliriz.Zaten birçokesere baktığımız zaman sözlerin birbirine ne kadar yakın olduğunu ya da aynı sözün ne kadar sıklıkla kullanıldığını görürüz.Bunun sebebi de az önce açıkladığımız yapıdır.Doğuştan mükemmel bir hafızaya sahip olan dengbêjler çok güzel bir sese sahip olan belki de bir enstrüman ustası olan bir köylüdür. Kendisi de bir yaratıcıdır. Aynı şarkı Kürdistan'ın değişik bölgelerinden diğerine değişen eşliklerle farklı şekillerde sölendiğine tanık olunursa asıl olarak sözlere ağırlık verildiği, melodinin de çoğunlukla sözün hatırlanmasına hizmet ettiği düşünülür.Kürtlerin çoğunlukla aşiretsel

bir yapıda yaşamaları nispeten müziklerinin yalın bir şekilde bozulmadan ve fazla tahribata uğramadan günümüze kadar gelmesini sağlamıştır.

Göçebe yaşam tarzı kültürel yaşam, özellikle de müzik üzerinde derin bir etki yaratmıştır. Göçebe çobanların söylediği şarkılar ZOZANA çıkışın ya da ovalara dönüşün kutlandığı şenliklerde ya da kuzuların doğumu veya yünlerin kırılması sırasında kutlamalarda söylenen eski zaman melodileri günümüz Kürt müziği repertuarında hala önemli bir yere sahiptir. Ova kültürü ve dağ kültürü arasında belirgin farklar gelişmiştir. dağ (göçebe) kültür ve ova kültürü arasındaki fark müzik alanında daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Dağlık bölgelerde daha çok DUDUK gibi ekolu ve vibrasyonlu ses yaratan çalgılar kullanılırken ovalarda daha çok TEMBUR gibi telli çalgılar kullanılmaktadır. Kürt coğrafyasında kullanılan tembur özelde BIZIK adıyla isimlendirilmiş ve mızrapla çalınırken, Horosan tarafında kullanılan üç telli saz penceyle tellere vurularak mızrapsız çalınır bu teknik bağlamını en temel çalınış biçimidir. Her ne kadar günümüzde tezene kullanılarak çalınsa da son dönemlerde rahmetli Hasret GÜLTEKİN büyük üstad Arif SAĞ, Erol PARLAK, Erdal ERZİNCAN gibi halk müziğinin koruyucu ve geliştiricileri tarafından tekrar güncelleştirilmiş ve yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Ve günümüzde de aynı özgünlük kavalda da görülür. Farslarda ve Kürtlerde kaval sadece dudakta değil uygun bir şekilde düzeltilmiş biçimiyle on dislerde çanır.

Nerede olursa olsun KÜRT şarkıları ortak bir karektere sahiptir. Canlı bir karektere sahip olan halay ve dans müziği olan DİLOKLAR dışında Kürt şarkıları genellikle UZUNHAVA lardan oluşmaktadır.

Savaşların Kürtlerin yaşamında taşıdığı

büyük önemden dolayı destansı (epik) şarkıların sayısı oldukça fazladır. dağ ve ova arasındaki fark bu şarkılara verilen adlarda da görülmektedir. bu Şarkılara ova halkı tarafından DELAL dağ halkı tarafından LAWİKÊ SÎWARAN olarak adlandırılır. Kürdi hicazkar makamındaki geleneksel melodik çizgisiyle Yakın Doğu müziğine kaynaklık etmiş olan DELAL'de genellikle tembur yalnız bazen de dudukla birlikte kullanılır. LAWİKÊ SÎWARAN'da ise delale göre çok daha az düzenli olan bir melodik çizgiye kesik kesik çalınan daha canlı ritimlere sahiptir. Cizre ve mahabbat arasında yas müziği olarak tanımlanabilecek bir müzik türü vardır. Bu müzik oldukça az kullanılır. Def û zirne, bilur ya da duduk û arbane ile çalınan acıklı melodiler yalnızca daha evlenmeden ölen genç kız ya da delikanlıların cenaze torenlerinde çalınır. Bu gibi anlarda kimisi dini duğulardan esinlenen uzun şiirler olan bazı LAWIJ'ler söylenir. Ancak klasikleşen bu şarkılar dost meclislerinde de söylenir.

Genç kız ya da kadınların yün eğirken. kilim dokurken söylediği BERDOLAWI'ler de hüzünlü şarkılardır. Genellikle kısa ve çalgısız söylenen şarkılardır. KILAMÊN DILAN'ların çoğu yine kadınlar tarafından bestelenmiş ve genellikle kısıdır ve serbest söylenirler. Ritim, kafiye gibi sınırlandırıcı kural tanımazlar. Gorani'ler çoğunlukla goran Kürtleri tarafından kullanılan eser formudur. Çoğunlukla dördüklük formunda ve aşk temalıdır. KALHURÎ'ler adını tarihi bir Kürt aşiretinden alan ve çoğunlukla işçiler, avcılar ve göçebeler tarafından söylenen eserlerdir.

Genel çerçeveye bakıldığında Kürt müziği ANTIFONAL (belli bölümleri beşden fazla kişi tarafından değişmeli-atışmalı olarak söylenen müzik parçası biçimi) tekrarlanan bir yapıya sahiptir. Önce birkaç kişi esere başlar; belli bir kısmından sonra diğer gruplar aynı kısmı tekrarlar. Bu tarzda karşılaşılan ilginç bir şey ise bazı düğünlerde erkekler ve kadınların birlikte seslendirdikleri eserlerde

kadınların aynı müzik cümlesini farklı bir perdeden seslendirmiş olmalarıdır. Bu gelenek kuzey Kürdistan'da daha yaygındır.

Diğer dikkat çeken ve Kürt müziğinde geleneksel yapıda çoğunlukla dengbêjlerin ve hikaye anlatıcıların en sık kullandıkları bir söyleme tarzı olan REZİTASYON (konuşmaya yakın bir söyleme uslubu)dur. Çok uzun cümleler kullanılır. Özellikle Kürtlerin islamiyeti kabulünden sonra birçokenstrümanın dince HARAM sayılması Kürdistan'ın belli bölgelerinde hatta Kürt müziğinde enstrümandan ziyade şarkı formunun gelişmesini sağlamıştır. Bu söyleme tarzının Kürt müziğinde bu kadar yoğun bir biçimde gelişmesinin sebebi budur. Bu tarz (ki enstrümanlarda karşılaşılan farklı çalim teknikleri de aynı sebepten dolayı çıkmıştır) çoğunlukla enstrüman boşluğunu doldurmak ve müziğe belli bir ritimsel akış kazandırmak için geliştirilmiştir. Belli dönemler dışında halk arasında sadece kaval yaygın bir biçimde kullanılmış ve ve davul ile zurna ya da 'def û zirne' olayı ağırlık kazanmıştır.

Kullanılan en yaygın makam formu da 'beyat-i kurd'dır. Bu gam Kürtlere komşu olan birçok halkta aynı adla kullanılır. Birçok kişi Kürt müziğinde bir tek bu makamın kullanılması gerektiğini iddia etse de Kürt annelerinin ninni söylerken Humayun makamını kullanması bu tezi çürütmektedir. Beyat-i Kurd Yunanların dor makamı ve İspanyolların flemenko müziğinde kullandıkları dizilerle hemen hemen aynıdır. En yaygın kullanılan makam bu olsa da Kürt müziğinde Cargaha denk gelen, huzzama denk gelen ve hicaz gibi makamlar da sık kullanılmıştır. Çok az istisna hariç Kürt 'sitran'ları Maya (bir Türk halk müziği terimi olarak geçer)dir. Parça en fazla 5 ses aralığında dolaşır. Melodik anlamda fazla zenginlik olmasa da bu biçim sözün müthiş denebilecek bir zenginlik kazandırmıştır.

Kürt müziğinde kendine has kullanılan diğer bir makam da MARDİNi denilen hicaza benzer ama üstte hicazda kullanılan '4 komalık si bemol' yerine '1-2 komalık si bemol' sesi kullanılır. Bu da makama daha farklı bir tesir kazandırır.

Kürt müziğinde genellikle ataerkil toplum yapısının dayattığı engeller dolayısıyla hüsrana uğramış mutsuz bir aşkı dile getirir, bu da Kürt müziğinde bu kadar çok aşk şarkısının olmasına kaynaklık etmiştir.

Kürt müziği gelişimi boyunca büyük sanatçılar yaratmıştır. Ehmedê XANI, Melayê CIZİRÎ, Cigerxwîng gibi efsaneleşmiş, M. Arife CIZREWİ, Mihemmed ŞEXO, Qarabete Xaço gibi ustalar bu müziğin en önde gelen isimleri olmuş Kürt müziğine benzersiz eserler bahşetmişlerdir. Günümüzde yaşamış ve dengbêjlik geleneğinin önemli isimlerinden bir kaçını hatırlatmadan da geleneksel Kürt müziğinden bassetmek bir eksiklik olur herhalde. Bunlar hala yaşamakta olan Dengbêj Şakiro, Zahiro, Maruf, rahmetli Huseyne Orginose, Miratko ve birçok dengbêjdir. Hepsisi dengbêjlik geleneğini layıkıyla sürdüren isimlerdir. Tabi sadece bu isimler değil birde "yeri soframızda okuzumuzdan sonra gelen" (?) kadınlarımız da var. Meryemxan ve Aysel ŞAN bunların önde gelenleridir. Kadının bırakın dengbêjlik yapması, erkek cemaatine bile girmesi yasak olan Kürt toplumunda bütün toplumsal kurallara başkaldırıcısına ses vermiş ve ses olmuşlardır. Ama bir de bunlardan farklı bir yönü olan ve politik yaşamda adından bahsetmeden geçemeyeceğimiz Gulistan vardır. Mücadele döneminde Kürt kadınının sesi olmuş ve erkekle omuz omuza tarih boyunca genelde Kürde özelde Kürt kadınına dayatılan yaşam tarzını reddetmiş ve başkaldırının sembollerinden olmuştur.

Günümüz Kürt müziğinde ise emekleri hiç de göz ardı edilemeyecek isimler ve kurumlar ortaya çıkmış, Kürt müziği ve kültürü için hayati önem arz etmişlerdir. Bu konuda en büyük pay şüphesiz ki ERIVAN

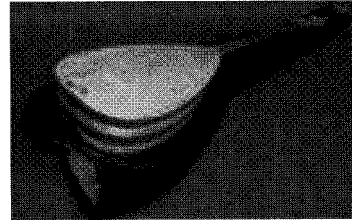
radjosuna aittir.1955 yılında Casimê CELİL ve Nuri POLATOV ve Ordîxanê CELİL tarafından kurulan bu radyo, Kürt mirası için NUH'un gemisi olmuştur nispeten. BirçokKürt dengbêji bu radyoya gelerek birçok eseri seslendirmiş ve duyulmasını sağlamış daha sonra da Cemila CELİL gibi sanatçılar tarafından da yazılı hale getirilerek ölümsüzleştirilmiştir.Diğer taraftan gelişen ulusal kurtuluş mücadelesiyle de Kürt kültürü belli bir dönüşüm yakalamış özellikle egemen sistemin Kürt kültürü üzerindeki talan ve yozlaştırma uygulamaları tamamıyla boşa çıkarılmıştır.Kendisi Kürt olmamasına rağmen Kürt müziğine büyük katkısı olan ARAMÊ TIGRAN, Koma BERXWEDAN,Nizamettin ARİÇ, ŞIVAN ve Civan HACO gibi daha adını sayamayacağımız birçok sanatçı ve M.K.M(mezopotamya kültür merkezi)Med Tv ile başlayan televizyon geleneği de Kürt kültürü için birer kilometre taşı olmuşlardır. Şahiya Sitranan adlı çalışmada, Türk halk müziği olarak iddia edilen ve Türkçe sözler yazılmış Kürt stranları orjinal şekilleriyle kurum bünyesinde bulunan sanatçı ve gruplar tarafında seslendirilmiştir.Kara üzüm habbesi,Nazê nazê,Canê, Seyran Maŋgi gibi eserler bunlardan sadece bir kaçıdır.(Ki ikinci albüm çalışmaları da devam ediyor,hatta bitmiştir diye haber aldık)

Özellikle cumhuriyet sonrasında Kürt kültürü ve dili üzerinde uygulanan inkar politikaları, başlangıçta da söyledğimiz gibi onlara ait olan herşeyin aslında Türklere aitmiş gibi gösterilmesi,Kürt 'sitran'larına Türkçe sözler yazılarak bunların aslında Türkçeymiş gibi gösterilmesi hem devlet tarafından desteklenmiş ve yapanlar rağbet görmüş,hem de birçok Kürt asıllı olup da Türkçe söyleyen sanatçı(?)lar tarafından bu olay son derece doğalmış gibi gösterilip,Türkçe söylemek ve konuşmak medeni olmuştur gibi gösterilip,Kürtçe

konuşmak ve söylemek de tümüyle barbarlık ve utanılacak ve hatta ilkellik ve ilkel milliyetçilikmiş gibi gösterilmekteydi.Kürt müziği üzerindeki bu talan son günlerde gene yaygın bir biçimde populize edilmiş ve bir çoğu da Kürt olmak üzere müzik yapan birçok insan tarafından devam etmektedir.Yapılan bu tür şeyler bırakın sanatla bağdaştırmayı, ahlakla zerre kadar ilgisi bulunmayan,emeğe saygısızlıktan ve aşağılıktan başka bir şey değildir.Kim bilir belki bir sanatçı bir eserini yapabilmek için günlerini veriyor ve dünyanın emeğini harcarken,sen çık hiç bir emek vermeden üstelik tümüyle kendisinin yaptığı bir esermiş gibi göster ve bundan pirim yapmaya çalış.(gazetede okuduğum bir yazıda Avusturya İşçi Marşını kendi müziğiymiş gibi gösteren insanların olduğunu bile okumustum.)

Bu gelenek başta Diyarbakırlı Celal GUZELSES ile başlamış,Izzet ALTINMEŞE,Bedri AYSELI,Emrah,Burhan CACAN,Celal YARICI,Berdan MARDINI gibi adını daha sayamayacağımız birçok insan tarafından hala yapılmaktadır.Kimi belki sırf ticari hırs nedeniyle kimi de teşvik edilip populize edilme vaatleriyle bu işi yaptılar.Ama tarih ve vicdan huzurunda daima mahkum olacaklar ve SANAT YÜZSÜZLERİ olarak yerlerini alacaklardır.

Yazının ikinci bölümü 9. sayımızda yer alacaktır.

JI GUNDÊ ALTILERA HETA ALBY YÊ

Ayse Güler

aishaguler@hotmail.com

Altûn Başaran

Îsal di meha nîsanê bi navê “Sê jîyanên Altûnê, ji Anatolyê heta Albyê” kitêbek ji alî weşanxana Bonniers hate weşandin. Lehenga kitêbê, Altûn Başaran, jineka ji kurdên Anatolyê ye. Çiroka jîyana xwe bi devkî ji nivîskareka swêdî re vedibêje û dû re vê kitêbê ji xwendevanên xwe ra amade dikin. Kitêb nêzî 3-4 salan wext girtiye. Yek ji qelsî û lawazîya vê kitêbê, tu bivê nevê, wê dijwarîya wê ya wergerê be. Mirov bi xwe çiqasî zana û hunermend be jî dîsan di îfadekirina hest û ramanên xwe de zehmetiyê dikişîne. Xwezîka Altûnê hest û ramanên xwe, arzû û xwestekên xwe, ”bi qelesa xwe” bihûnanda lê bedbextane em pê dihê-sin ku xanima me nikari

bûye vê yekê bi cîh bîne; lê em ji wê bi hêvî ne. Giraniya mijarên kitêbê di bîngêhê xwe de fenomenên pîsikolojîk, liv û tevgerên bi helper û daper in. Bi kurtebirî çiroka dest-pêkirina kitêbê bi vî rengê jêrîn e:

Rojekê nivîskara swêdî Annika Thor ji bona ku agahdariyê li ser kitêba xwe ya ji bo zarokên cihu (yahudî) bide, tê kitêbxana Albyê. Di wê navberê da jineke ciddî û sergîran ber bi wê ve tê û dibêje ‘li ba min çirokek heye, dixwazim ji te ra qal bikim’.

Pêvejoya nivîsandina kitêbê bi vî awayî dest pê dike. Mijara kitêbê jîyan û serbûriyên Altûn Başaranê ne. Jîyana wê ya ji Anatolyê heta Swêdê bi sê birran hatiye dabeşkirin.

Zimanê kitêbê swêdî ye; swêdiyeke pîrî hêsan.

Beşa yekemîn çêlî(qala) zarokatî ya Altûnê dike. Her weha li ser rewş û pergala malbata xwe disekine, bavê wê, ku sermîyanê malê ye, ji bona ku kurdunde nemire, bê çawan pênc caran dizewice û hwd. Di gund de rewşa wan ya abûrî xweş e. Berî bizewice zarokatîyeke xweş, bêxem û der dibuhurîne. Di panzdeh salîya xwe da, bêdilî xwe, wekî, hema bêje, hemû qîzên kurd, mêr dike. Zava ji gundê Omera ye; hev û din di xewa şevan de jî neditine. Li wî gundî zarokên wê tên dunyê. Ew bi xwe wan mezin dike. Pîrî caran bi tena serê xwe ye. Debar, kar û barên malê, perwerda zarokan li ser milên wê ne. Mêrê wê jî wekî pîranîya mêrên kurd xwe nade ber karê malê; tew bi ser de ji bi qumarê dilîze.

Bêşa duyemîn ji li ser jîyana wê ya li Swêdê ye. Bê ew çawa tê Swêdê, fêrî zimanê swêdî dibe û dest bi kar dike.

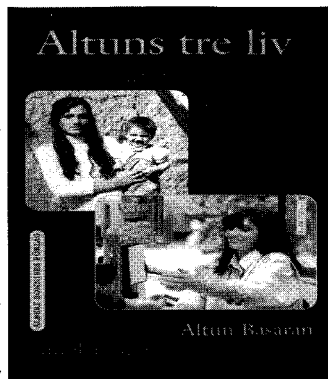
Astengiyên ku derdikevin pêş wê, pîrî caran ew bi tena serê xwe çareser dike û tekoşîna jîyana xwe didomîne. Jîyana Altûnê ya li Swêdê divê ji jinên kurd û biyanî ra bibe nimûna xîret û fedakariyê. Jineke kurd di bin merc û hoyîne pîrî dijwar da, swêdî fêr dibe, kar ji xwe ra dibîne, bi perwerda zarok û debara mala xwe radibe. Ev yeka hêja ye behs û pesinandîne. Li Swêdê rewşa abûrî ya malbata wê baş e. Li ser daxwaza mêrê xwe, her çiqasî bêdilî wê jî ye, digîhin biryara ku herin welêt, serdana xizm û dostên xwe. Tevî zarokên xwe, bi ereba xwe, mandû û bêxew wê derkevin ser rêyeke malwêran.

Beşa sêyemîn jî bi vê geşt û seyahetê dest pê dike; hîm û stûna kitêbê jî ji xwe li vir hatiye avêtin. Giranî û dijwariyên ku em xwendevan di vê beşê de rastî tî, pîrî aloz û girîft in, pîsikosomatîsk in. Rewşa ku lehenga me, Altûnê, tê da yê pîrî zor û dijwar e, bi çend ristan ne mumkin e bê îfadekirin. Altûn û malbata wê bi rê da qezeke trafikê derbas dikin. Ev bûyera trajîk

bandor û tesîreke giran li ser jîyana Altûnê dihêle, jîyana wê tevîhev, serobinî dike. Mêr û keça wê di vê karesatê de can didin, Altûnê jî bi her du lawên xwe ve, bi birîndarî di nexaşxana Yugoslavyê da, bê zar û bê ziman bi heftan dimînin. Mirina mêr û keçê ji wan tê veşartin, pîr dereng pê dihesin. Ma kî dikare hember bûyereke wusan malkambax buhran û krîzan derbas neke. Altûna me xwedî du zarokan e, hêza xwe ji wan digre û radipe ser piyan xem û kulên di dilê xwe da vedişêre, hêviya xwe ji jîyanê qut nake. Bi gotinên din têdikoşe hember dijwariyên jîyanê. Li vir divê bê gotin ku arîkariyêke pêwîst ne kurdan û ne jî dezgeh û meqamên swêdiyan dane lehenga me. Ew bi êş û derd e, dilxemgîn û dilkovan e, di nav rûnê xwe de diqije. Hewcedarê arîkariyê ye lê destên dilavanî û mirovaniyê, dost û hogiran jê naxuye. Ew destê xwe ji jîyanê nakişîne bi hêvî û vîndar e. Ev bêşa ji yên din dirêjtir e û bi mijara xwe divê pîr têsîr li ser xwendewanan bike. Ez bawer im kesê ku vê kitêbê bixwîne û negirî ne mumkun e.

Weki din ji jîyana Altûnê ji pîr jinên din ra ne xerîb e, ew dikarin di vê mirêkê (neynîkê) da xwe bibînin. Bûyerên bi vî rengî di nexş û coxrafya ku em tê da dijîn ne seyr e, parçeyeke ji jîyana me ya îroyîn e.

Gerek herkes vê kitêbê bixwîne. Gava min xwend li pîr deveran ez kelegirî bûm, bi rasti jî, ji bin barê jîyaneke wuqasî trajîk derketin ne karê her keçebavan e. Ez Altûnê careke din jî bo cesareta wê ji dil û can pîroz dikim, jê re jîyaneke serfiraz û bextewar dixwazim.

A'RAF

Brusk Baran

bruskbaran01@hotmail.com

Kürtlerin durumu bana hep a'rafı hatırlatır nedense en olmadık zamanlarda.

Orta yerde yapayalnız kalmanın garip sarımtırak bir rengi vardır, kalabalık bir cad-denin ortasında hiç farkedilmemek gibi, yada a'rafta sıkışıp kalmak gibi. Ne en güzel zamanlarımızda cennet ehline yaranabildik ne de en kötü zamanlarımızda cehennem ehline.

Garip bir melodiye yakalanmışız sanki. Uçsuz bucaksız denizlerde güzel sesli deniz kızlarının ardından giden denizciler gibi. Özgürlük denen bu garip melodi, bir fısıltı halinde dolaşüyor hülyalarımızda. İflah olmaz bir matador gibi kızgın boğalar arasında kendine sonsuz güvenmenin o doyumaz hazından bir türlü vazgeçemiyoruz.

Kürtlerin durumu bana hep a'rafı hatırlatır nedense en olmadık zamanlarda.

Geleceğin muştusu aralıyor kapımızı, fakat duyanımız yok, bir sağırlar ordusuyuz sanki. Ulakları yolda pusuya düşürülmüş bir topluluk. Kendi kalelerine kısırılmış bir inanmışlar ordusuyuz biz Kürtler. Tarihin ihanetine uğramışız bir kere, artık iflah olmaz acılarımız. Ruhumuz fırtınalar ülkesinde tutukluyken, sakın limanlar peşinde

koşuyoruz. Ne vardığımız yerler, beklediğimiz yerler, ne de tutsak edildiğimiz an, o beklenen andır.

Sırtımızdan bıçaklanmışız, kadirşinas dostlarımızca. Napalm bombaları ile, sarin gazlarıyla yok edilmiş en güzel ihtiyarlarımız, kundaktaki bebelerimiz. Acıyı damıtıp içiyoruz artık. Acımız artıkça daha büyük bir acı ile dağlıyoruz yaralarımızı.

Rengarenk bir dünyada üç rengin büyüüne tutulmuşuz. Dağlarımız gibi dik duruyoruz, fakat cesaretimiz o güzellerin utangac boyunlarının kolyesidir simdi.

Kürtlerin durumu bana hep a'rafı hatırlatır nedense en olmadık zamanlarda.

Hayatın gizine dair bildiği tüm kodları kırılmış bir enigma gibiyiz. İnandığımız tüm değerler deşifre edilmiş durumda sanki.

İnanmıyoruz, inancımız kendi inançsızlığımızın baskısı altında. Birşeye inanmış gibi görünürken, gizli karanlık köşelerde inançsızlığımızı kendimize sessizce fısıldıyoruz.

Aşk şifremiz çoktan kırılmış. Sahip

olduğumuz sadece sahte bir aşk, sahte bir kod gibi. Materyalizmin derin kuytularında son kelimesine kadar çözülmüş aşka dair tüm duygusal şifrelerimiz.

Yurtseverlik en kolay kırılan şifremiz bizim. Toprağa haksızlığı insana haksızlıktan daha büyük gören Kızılderili felsefesinden bihaber, yakılmış köylerde, yüce Kürdistan dağlarının eteklerinde isimsiz bir mezar kadim ülkeye duyduğumuz sevgi.

En ümitvar olduğumuz anda, ümitsizlik batağında kaybettiğimiz umudumuz gibi yalnızız şimdi. Kırıldı bahtımızın ümit şifresi Şeyh Sait asıldığında.

Bir kurtarıcı bekliyoruz belkide, fırtınalar ülkesinden gelen, bağrında sadece sadakat taşıyan bir elçi. Duyguları yalansız, düşünceleri berrak, bilgisi seçkin, akışkan bir savaşçı. Beklenen günde gelip, kırılmamış son şifremizi vermek için. Tarih boyunca, tüm sahtekar düşmanlarca kırılmamış, ve kırılmayacak tek şifremizi: "Özgürlük".

'Amacımız Kürt Müziğini Avrupaya Tanıtmak'

Murat Alpavut

Son bir kaç yıllık süreçte Kürt müziğinde farklı arayışlar özellikle Avrupada genç sanatçı ve gruplarında çıkışını beraberinde getirdi.

Denge Anatoliya Navin'de böyle farklı bir arayış ve tarzın egemen olduğu bir grup.

Gerek müzkleriyle gerekse sözleriyle kendilerini Kürt Rockcuları olarak ifade eden gençler'in grup olarak çıkışlarında sıradan değil.

Onlar Avrupa metropollerinde ki Kürt

halkının Özgürlük taleplerini eylemlere döktükleri bir ortamda kendi doğallığıyla açığa çıkmışlar.

Düğünlerinde de, yaslarında da, direnişlerinde de umudu elden bırakmayan Kürt halkı Dilanlarını ve stranlarını direnişlerine katmışlardır.

Denge Anatoliya Navinin temelleride Holanda'da ,

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan için gerçekleştirilen bir açlık grevinde atılıyor.

Açlık grevi eylemi sırasında gençlerin bir araya gelerek söyledikleri türkülerini ardından Dernek ortamına etkinliklere ve gecelere taşıyorlar.

Bir çok profesyonel grubun aksine onlar müzik çalışmalarını çıkışlarında olduğu gibi hala Hollanda dernek Binasında sürdürüyorlar.

Hicivli, komiksözleri ve hareketli müzikleriyle kısa sürede Kürt gençliğinin ilgisini çeken Denge Anadoluya Navin üyeleri ile davetli olarak geldikleri 'İç Anadolu Kürt Kültür' festivalinde okurlarımız için görüştük.

Veger: Grubunuzun tanıtımı ile başlayalım önce

Özgür : Grubumuz, Hardro gitar Sami ,bas gitarist Fırat, Solist Hıdır, Saz bağlama Hüseyin Üzümcü, Ritm Latif, ve ben solist Özgür'den oluşuyor.

Veger: Grubu ne zaman kurdunuz?

Özgür : grubumuzu Hollanda'nın Rotterdam şehrinde kurduk. Grubumuzun birbuçuk senelik bir geçmişi var.

Veger: Grubunuz çok genç üyelerden oluşuyor. Bileşimi de karışıkherhalde

Özgür : Evet doğrudur. Bazı arkadaşlarımız öğrenci bazılarında işçiler, çalışıyorlar.

Veger: Grup kurma fikri nasıl oldu?

Özgür : Hollanda' da geçen yıl onbeş günlük bir açlık grevi eylemi vardı. Biz gençlerde o eylemin içindeydik. Grevde ki hevaler bize 'bir grup oluşturun, grup olarak söyleyin' dediler. Bizde bir kaç arkadaş kendi aramızda bir birlik tutturduk. Ortak yönler bulundu. İlk başta değişik arkadaşlar Hollandalı yabancı arkadaşlar da vardı ama zamanla kimileri çeşitli nedenlerle ayrıldı ve bu günkü bileşimiz ortaya çıktı.

Veger: Grubunuzun ismi denge Anadoluya Navin. Gruptakiler hepsi Orta Anadolu mu?

Sami : Hayır Grubumuzda Dersimli, İç Anadolu'lu arkadaşlar da var. Ben kendimde Bingöllüyüm. Bingöl'ün Merkez Gökçekanat kaöyündenim,Özgür Kırşehir'in Çamalak köyünden , Hüseyin Cihanbeyli Gölyazı kasabasından, Hıdır arkadaş Bingöl Merkez Sancak Sımsor köyünden, Fırat Mardin Derik Suske köyünden, Latif Dersim Nazımiye,

Veger : Müziğinizi çok hareketli ve gençler de bunu tutuyor. Müziğinizi nasıl adlandırıyorsunuz?

Sami : Bizim tarzımız aslında Klasik Rock diyebiliriz. Ben kendim Avrupa'da beş altı yıl rock müziği üzerine eğitim aldım. Arkadaşlarında Rock'a ilgisivardı.

Müziğimiz aslında Doğu müziği ile batı müziğinin harmanlaması ile oluşuyor. Otantik bir taz. Buna bir isim koymak gerekirse ben buna Fütirist Rock diyebilirim.

Veger : Neden Rock ?

Fırat : Şimdi genelde Kürt halk gerçekliğinde bir hareketlilik bir isyan ruhu her zaman vardır. Bunu en iyi dile getiren müzik Rock müziğidir. Zaten bu müziğin çıkışı itibarıyla sisteme karşı bir isyanın dışı vurumudur.

Şimdi özellikle Türk müziğinde hatta Kürt müziğinde de bir arabeskleşmeye doğru gidış var. Biz bunu reddediyoruz.

Veger : O zaman size Kürt Rockçuları diyebiliriz öyle mi ?

Özgür : Evet bir nevi öyle diyebiliriz. Biz Rock ve Pop'un bileşimi modern bir müzik yapmaya çalışan Kürt Rockcularıyız.

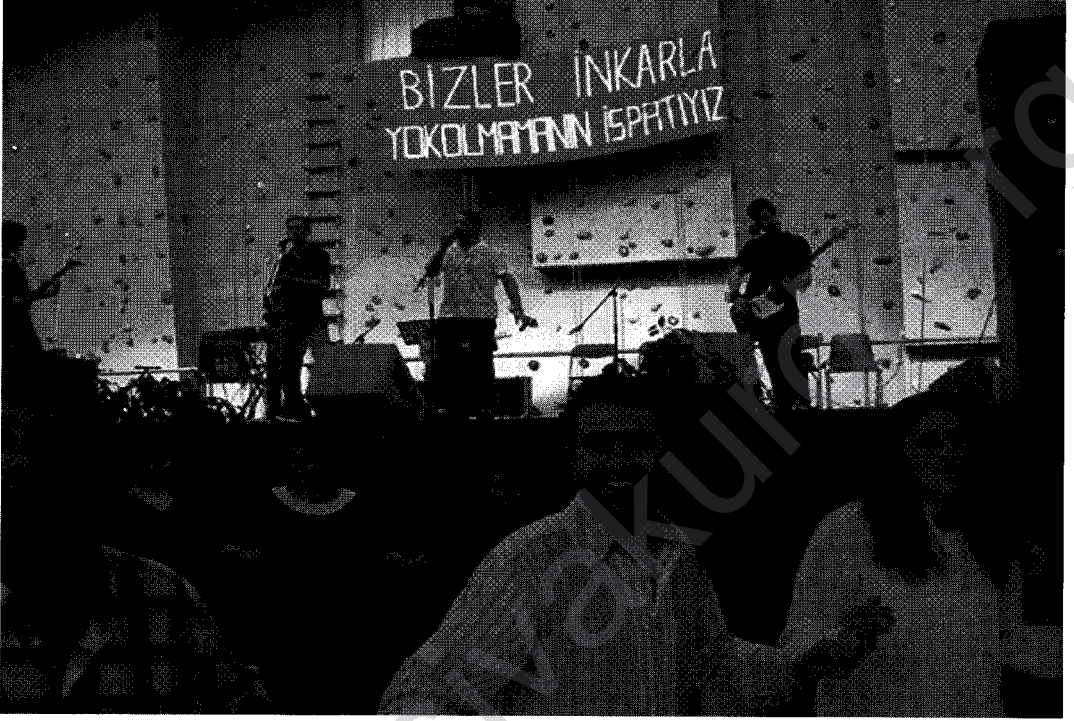
Veger : Hep Kürtçe mi söylüyorsunuz?

Sami : Evet. Kürtçenin Kurmanci ve Zazaki lehçelerinde söylüyoruz.

Veger :. Parçalarımızın sözlerini kendiniz mi yazıyorsunuz?

yazıyoruz.

Fırat :Ama parçalarımız sadece komik sözlerden oluşmuyor. Mesela 'Ne derenge' adlı parçamızda hala bir şeylerin geç olmadığı, bir şeylerin hala ufukta olduğu gösteriliyor. Mesela Başkımız esir alınmış olabilir ama biz eri-

Hıdır : Parçalarımızın çoğu grubumuzun kendi söz ve besteleridir. Daha Çok ta Özgür : arkadaşın, çünkü arkadaş o konuda çok yeteneklidir. Onun yazdığı sözlerdir.

Sami ; repertuarımızda otuza yakın parça var. Fakat biz çok yeniyiz daha onun içinde sırada ki parçayı alıp söylüyoruz. Ama çalışmalarımız sürüyor. Umutluyuz, geliştireceğiz.

Veger: Müziğinizi dinlediğimizde hicivli, komik ilginç sözler var.

Özgür : Parçalarımızın sözlerinde biraz komedi, İronik şeyler var. Mesela bir kızın nazlanması, bir erkeğin naz alması vb. O şekilde bir kompozisyon kuruyor onun üzerine

medik yani 'em nehalin' özellikle gençliğimize müdahale edebilir bir şeyleri değiştirebiliriz. Bunu pratikte mücadele ile yapabiliriz.

Veger : Bu tarz bir müzik yapmakta ki amacınız nedir peki ?

Özgür : Bizim müziğimiz Kürt müziğide olsa dediğimiz gibi Kürt müzûği ile Avrupa müziğini birleştirme. Bu şekilde aslın da Kürt müziğini, dilini Avrup'ya taşımak, avrupa' ya tanıtmak diyebiliriz.

Veger : Çalışmalarınızı nasıl sürdürüyorsunuz? Bir destek alıyormusunuz?

Fırat : Ben gruba iki üç aydır katıldım. Ama

sürekli, dernek ortamındaydık.Çalışmalarımızı dernekte bize ayırdıkları bir odada sürdürmeye çalışıyoruz. Tek Desteğimiz dernekten onun dışında kendi imkanlarımızla büyümeye çalışıyoruz.

Veger : Genç grubunuzdan gençliğe iletmek istediğiniz bir şey var mı?

Fırat : Avrupa'da yaşayan tüm gençlikte kendini ifade edememe, bu alanları bulamamagibi bir gerçeklik var. Gençlik bu anlamıyla psikolojik bir sendrom yaşıyor. İçten içe gelişen bir tepkisellik var fakat bunun dışı vurumu yok. Bir bakıyoruz bu gerçekten çürümeye, savrulmaya kadar götürüyor. Cezaevlerini dolduran gençler bunun en somut örneği. Gençliği bu anlamda bu alanlara yönlendirmek, çekmek gerekiyor.TabiAvrupada insanlarımızın kolundan tutup kaldırmak zorken kalk müzik yapalım demek daha bir zor. Her iki müzikte aykırı bir sesi yakalamak daha da zor. Şu an bu şans yakalanmış bizim açımızdan.

Biz bu imkanı sonuna kadar sürdürmeyi düşünüyoruz. Bu anlamda yola düştük. Yapmak isteyen genç arkadaşlara da aynı desteği sunarız.

RINDA MÎN

Xîzan Şîlan

Ez name ya xwe bi kurtî
Dîyarî te dikim bi kurdî
Nîvê şevê saet çar
Xelk û alem radibûn û diçûn kar
Min xwe ranegirt
Pênûs û kaxizek wergirt
Bi kul û kederan dagirt
Tu dîsa
Di ber çavên min re çûyî û hatî
Hîn jî bendeware te me lê lê
Çima tu nehatî?
Bi aramî, lê ne bi dilrehetî
Ji te re dinivînim van serpêhatî
Bêyî te ez kerr û lal im
Bêyî te ez westîya û bêhal im
Bêyî te ez şairekî pir kal im
Bêyî te ez fîncaneke qehwê yê bêfal im
Di xewên şevan de kûr kûr dinalim
Bêyî te ez di êşê de hatim guvaştin
Mîna goştê ser sêlê hatim biraştin

Rinda min
Ez ne parçekî kaxizeke vala me ku
tu min biqermeçînî û bavêjî çopan
Li bajarê Stockholmê ya xopan
Sewdaya dilê min dan ber topan
Nizanim ji te re çî bêjim!
Li ser te stranên dibêjim
Bêyî te ez sermest û sergêjim
Li kolanan digerîyam
Mîna dareke stûxwar û hişk im
Lê ne serhişk im!
Direvim û xwe vedişêrim
Mîna ku ez kûsî û mişk im
Xezala min, delala min
Êdî ez dilsar im

Ez sikûsar im
Ez rikdar im
Ez mafdar im
Ez evîndar im
Lê ne li ser kar im
Bes di sewdaya te de dîn û har im

Rinda min
Êdî bawîşkên min dihat
û dev û lêv li min diwerimîn
Êdî çavên min xilmaş dibûn
û li min diqerimîn
Mîna şewqa agirekî temirî
Çira oda min vemirî
Min xwe avêt nav nivînan
Bi çavên kelegirî
Diketim xewê wek mirî
Min xewnek dît
Xewneke evîndarî
Li te digerîyam li vî warî
Ji kanî ya herdu çavên min
Rondikên eşq û sewdayê dibarî
Li hemberî cendekê te
Ma gora min jî bikolin li vî dîyarî
Guleke sor daçikînin li ber serî
Kilamekê bilorînin bi xemdarî
De lorî lorî
Dayik bi gorî...

Rinda min
Tu mîna bejna dara hinar î
û stû bi gerdanmorî
Te xwe dihêjand bi kubarî
Di ber eşqa dilê min re dibihurî
Li hêvîya te me dîlberê
Nizanim tu lik u derê!
Êdî bese were, li min vegere
Kul û birîn li min hatin derê...

Evîndar û sewdalîyê te

FESTÎVALA XELIKÊN JÊRÎ

Kadir Çelik

Roja 25 temmûzê li Xelikên jêrî bi rêberîya beledîya gund "Festîvala Xelikan ya

Piştgirî û çandî ya yekemîn" pêkhat. Xelkê gund û pir kesên din yên ji gundên cîran, ji nivro da li meydana gund cihê xwe girtin. Li kolanên gund polis û cendirme tedbirên ewlekarîyê

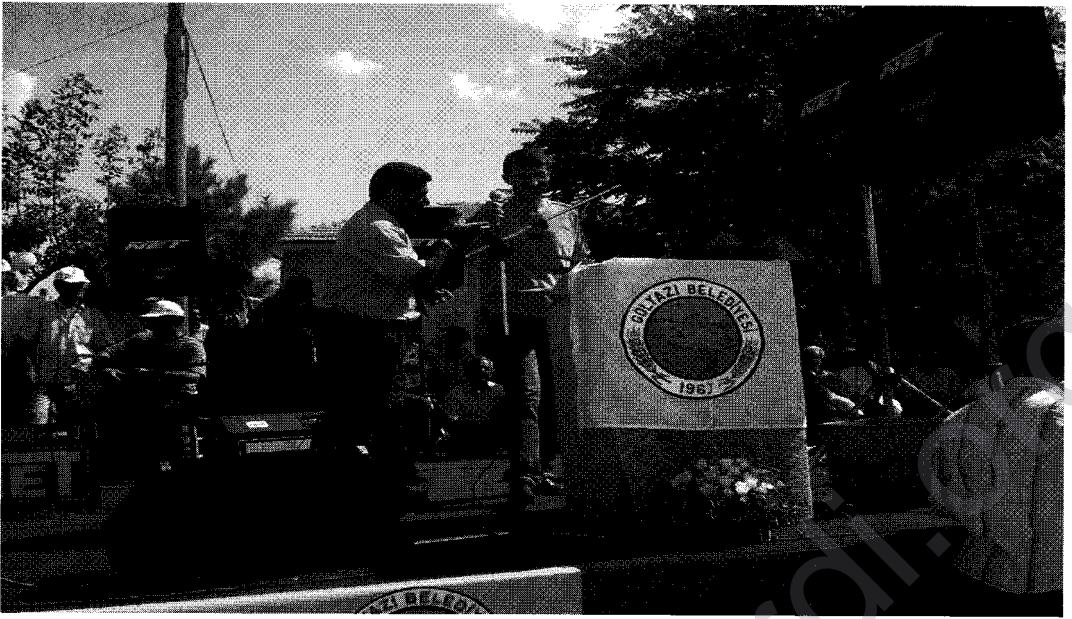
bi dorfirehî girtibûn. Wer xuya dikir ku hêzên ewlekarîyê li benda provakasyonê

tedbirên xwe girtibûn. Ku beledîya Xelikên

jêrî di dest DEHAP"e daye ev yek hîn dianî zimên.

Festîval bi axaftina serokê beledîyê Mulla Şimşek dest pêkir. Serokê beledîyê Şimşek di axaftina xwe de koça ji gund

ya berbi derve, kêmbûna nifûsa gund, tehrî-

batên gola xwê û têsîra wê ya li ser tebîet û çandiniyê anîn zimên. Dîsa perpişyarên komela GÖLSA yê jî, heman rastî bi nav kirin û tiştên ger werin kirin anîn ziman.

Dîsa di festîvalê de gelek rewşenbîran jî cîh girtin. Nivîskar/helbestvan Cezmî Ersöz, Helbestvan Ömer Faruk Hatipoglu Nivîskar/helbestvan Dursun Özden, Nivîskar Mustafa Ulusoy, Helbestvan/Rojnamevan Dilşad Nûdem, Nivîskar/Helbestvan Zekî Oguz Dîroknaş Battal Odabaşı bêşdarî çalakîyê bûn û axaftin û helbestên xwe xwendin. Serokê beledîya Xelikan birêz Mulla Şîmşek jî bo spasîya xwe ew rewşenbîrên ku navê wan li jor hatîyê nivîsîn bi plaketên taybetî xelat kirin.

Ji axaftin û xwendina helbestan bi şunde muzîkê destpêkir. Hozan Ehmed ku bi xwe jî ji gundê Xelikane demeka dirêj û bi hêcaneka mezin gelê temaşekar rakir ser lîngan.

Dû re Hozan Apê Reşîd ku ew jî ji gundekî cîran ji gundê Omeraye hat ser sahnê.

Hozanên wek Serbulent Kanat û gelek stranbêjên din bi gelê civîyayî demek pir xweş derbaskirin.

Bê guman di festîvalê de navê mezin ku herkes bê sebir heta derengîya êvarê li bendê

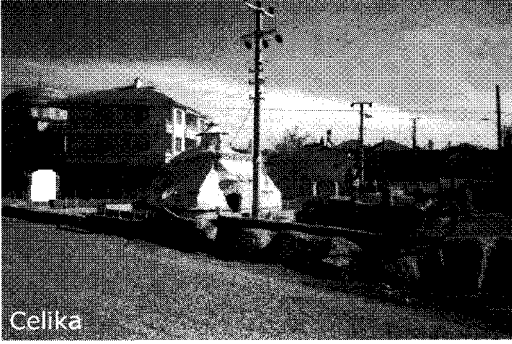
ma

Ferhad TUNÇ bû. Bi stranên birêz Tunç ev dîlana gel bê tengasî gîhêste armanca xwe.

Bêguman gelek kêmasî hebûn. Meydana festîvalê li cîheki hîn çêtirba, ne li germa nivro lê hineki dereng dest pêbikira, ji hêla teknikê de tedbîr bihatana girtin helbet wê hîn baştir ba.

Lê ev gaveka yekemîne. Di salên pêş de wê hemî kêmasîyan li paş xwe bihêle bi serkeve. Dil dixwaze ku ev çalakîya bi qîmet ji gundên kurdên anadolê yê din re bibe mînak.

Celika

Celika

Celikan

Germik

Gunde Ome

Gunde Ome

Gunde Serefli

Gunde Hasare

Karacadax

Karacadax

Kusca

Kelhasan

Kirkpinar

Gunde Hesare

Xelikan

Xelikan

Yapalı

Bulduk

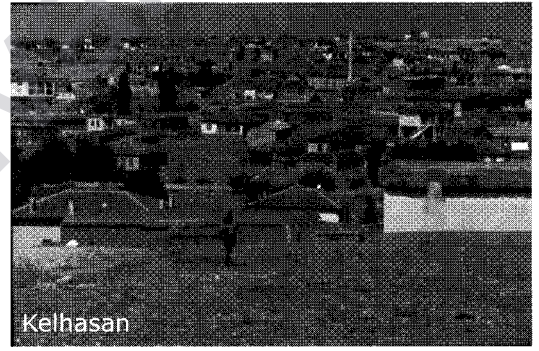
Yayla Delale

Beşköy

Gölyazi

Kelhasan

Kütüğe

Kî dikane bîne ziman

*Ew serborûyên di kûrahûya çavên te de
veşartî*

*Girûyê di gewrûya te de herdem
nîştacîh*

Ji min pê ve

Kî dikane ji min pê ve

*Xwe bispêre huzna bi ser rûyê te yê
rewşen de daketî*

*Kî dikane bi nav bike wan hestên sêwî
yên di dilê te de*

Te

Ji min pê ve kî dikane TE bîne ziman

Kî dikane bîne ziman wan evûnên

dereng mayî

*Vegetînên bi tîrsa venegerûnê dorpêç
bûyî*

Kî dizane ji min çetir

*Di demên jûyankuj de jî bi min re
bûyî*

*Pîr caran bi hev re vexwar jehra
hebûnê*

*Di eyamên nav lênekirî de terk
nekirûm te*

*Li hêlekê têhçûn hebû, şer hebû, tîrs û
birçîbûn hebû*

*Li hêla din birûn dikewîn di rojên jî
xwe bêhêvî de*

Dermanê derd û birûna TÛ bûyî

*Dostanî û hevalbendî li ber mirinê bû
Tari hebû li hêlekê*

*Dema zurûyên xwînê, zebanûyên
dojehan*

*Pêşeroj gullebaran dibû bê wîjdan
Li hêla din roj hildihat kêmirzûn ronî
hebû tu hebûyî*

Hîn caran penaber dibû jûyan

Dixeniqî jûyan di avên bêbinî de

*Bêyî ku li ber serê mîn kevirêkî bi çar
rîstên xemgûn jî hebe*

*Ji bîr bûm di nav nûçeyên fedîkar de
Lê li mirinê jî tu hebûyî*

*Lewma nizanîm rojê çend caran berê
xwe berbi te dikim*

Qible tuyî bawermendê te me

Her dua bi te dest pêdike

Di hemî duayan de tu heyî

Bismîllah tuyî Amîn tuyî

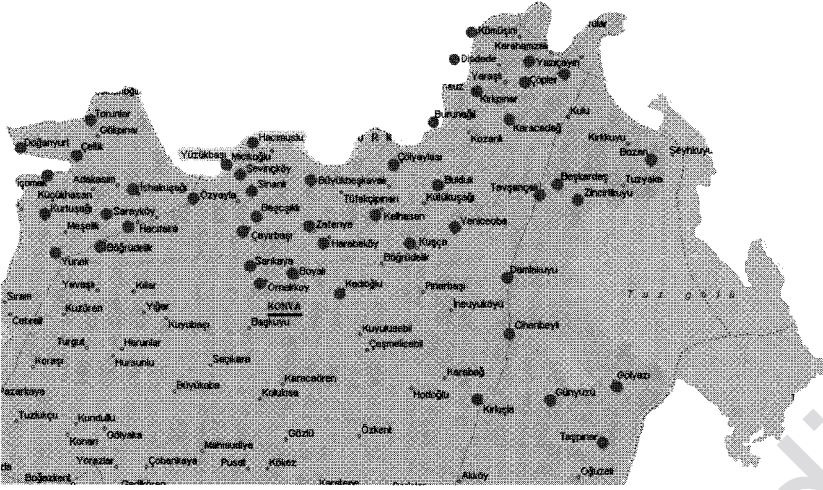
Di her rêkata nimêjê de te bi bîr tînim

Nimêj tuyî

Seyda û muwîdê navê te me

Dilşad Nûdem

•Gundên Kurdên Konya ye

•Gundên Kurdên Ankara

•Gundên KurdênKırşehir

•Gundên Kurdên Aksaray

Veger

Kovara Kurdên Anatoliya Navîn

Friedhof str. 3 · 47877 Willich/Deutschland · Tel.&Fax: 0049(2154)814598 · e-mail: alpavut@t-online.de

VEGER ABONE FORMU

Name _____
Vorname _____
Adresse _____
Kreditinstitut _____
Konto Nr.: _____
BLZ _____
Telefon _____
Fax _____
E-Mail _____

Abone sûrem bitmeden 15 gün önce haber vermedi imde abonelik sûresinin otomatikman uzatılmasın ve ücretini ödemeyi taahhüt ediyorum.

Abonnementspreis: 1 Jahr 20,- EURO 2 Jahre 40,- EURO

Hiermit ermächte(n) ich /wir Sie widerruflich, die von mir/uns zu entrichteten Zahlungen bei Fälligkeit zu Lasten meines /unseres Kontos mittels Lastschrift einzuziehen. Wenn mein/unser Konto die erforderliche Deckung nicht aufweist, besteht seitens des kontoführenden Kreditinstituts keine Verpflichtungen zur Einlösung. Teileinlösungen werden im Lastschriftverfahren nicht vorgenommen.

Ort, Datum

Unterschrift

Bankverbindung: Deutsche Bank Krefeld · Konto Nr.: 7104953 · BLZ: 32070024

ALLT FRÅN VISITKORT TILL WEBBSIDOR

MER ÄN 30 ÅR I BRANSCHEN GER ERFARENHET SOM VI GÄRNA DELAR MED OSS AV NÄR NI BEHÖVER HJÄLP MED TRYCKSAKER.

- * OFFSETTRYCK TILL A2, SVART/VITT & FÄRG
- * DIGITALA ARBETEN
- * PRINT ON DEMAND
- * VOLYMKOPIERING TILL A3, SVART/VITT & FÄRG
- * LAMINERING, PLOCKNING, HÄFTNING, FALSNING, LIM-BINDNING, SPIRALBINDNING, SÄTTNING, STANSNING M.M

**PUNKTLIGHET OCH
NOGGRANNHET ÄR VÅRAT VARUMÄRKE!**

KARÊN ÇAPÊ

**Kitêb
Kovar
Fatûra
Zerf**

**Menûyên Pizza
Kartonên Pizza
Kartên Daweta**

**Li Çap û Weşanxana me
Kitêben Kurdî yên
Zarokan, Dîrokî, Edebî
û yên Dersê hene.**

BASKI

**Kitap
Dergi
Fatura
Zarf**

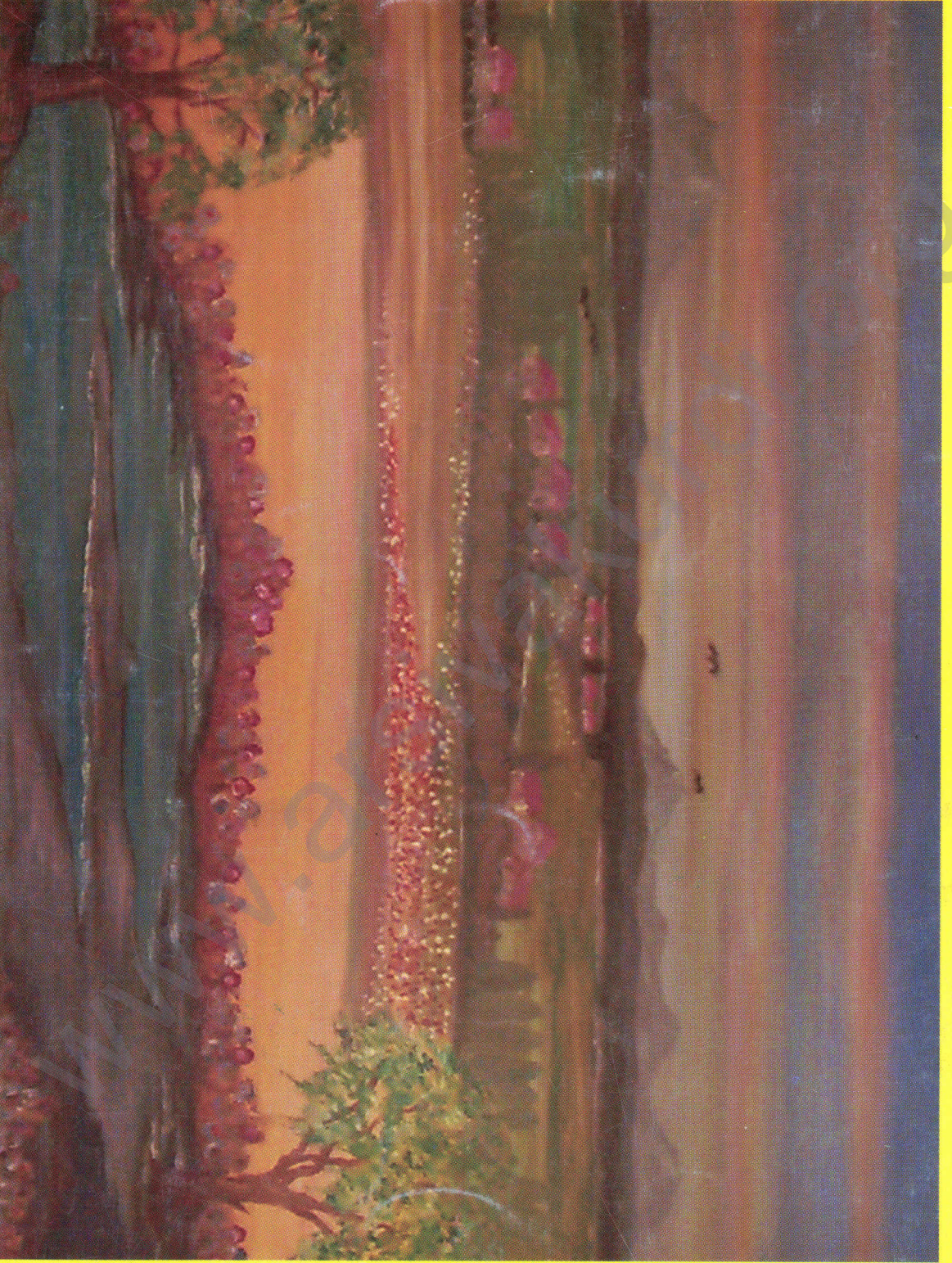
**Pizza menüsü
Pizza Kartonu
Düğün davetiyeleri
Her türlü Grafik Dizgi
Baskı işlerinizde
hizmetinizdeyiz.**

STIL-OFFSET AB
URVÄGEN 1, UNDER ICA)
S-226
2 02 TRÅNGSUND/ SWEDEN

TELEFON:
FAX:
MOBIL:

08-771 20 01/02
08-771 25 23
070-751 60 66

HEMSIDA: www.stil-offset.se
E-MAIL: info@stil-offset.se
www.stil-offset.se/medyadistribution

Wêne: Hasan Huseyin